

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

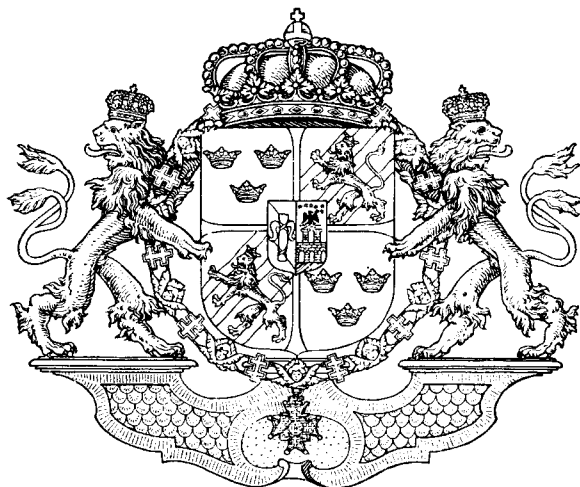
c) BERGSHANDTERINGEN.

KOMMERSKOLLEGIET

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1909.

STOCKHOLM
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
1910.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Serien bytte 1867 namn till Bergshanteringen.

Föregångare:

Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1835-1858.

Täckningsår: 1833-1857.

Efterföljare:

Bergshantering / Kungl. Kommerskollegium. – Stockholm : K. L. Beckman, 1912-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

S. 2. Tab. 2. Produktion av viktigare andra malmer än järnmalm samt av stenkol m. m. 1871-1950.

S. 3. Tab. 3. Produktion av viktigare järnmalm och tackjärn länsvis 1881-1950, 1000 ton.

S. 4-5. Tab. 4. Bergshantering 1896-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshanteringen [från äldsta tid och fram till 1915].

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

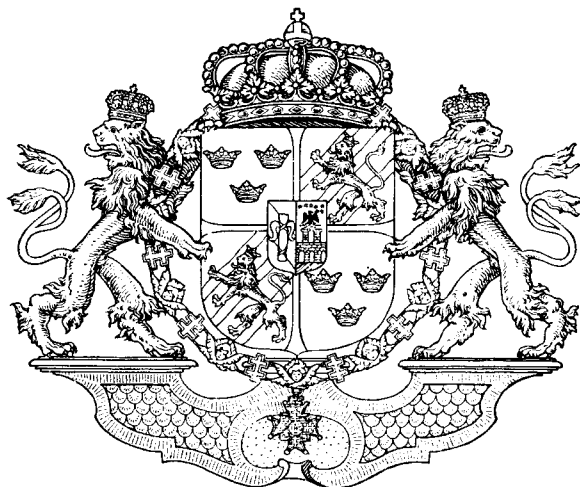
c) BERGSHANDTERINGEN.

KOMMERSKOLLEGIET

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1909.

STOCKHOLM
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
1910.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	V.
Fransk resumé	XXIV.
Tabeller:	
Tab. 1. Uppfordringen ur järngrufvorna år 1909.....	3.
» 2. Järnmalmns anrikning och brikettering år 1909.....	11.
» 3. Masugnar och deras tillverkningar år 1909.....	13.
» 4. Antal begagnade verk och ugnar för beredande af smidbart järn och stål år 1909.....	13.
» 5. Tillverkningar af smältstycken, råskenor och göt m. fl. mellanprodukter, jämte skrotadt gjutgods af smidbart järn och stål år 1909.....	14.
» 6. Stång-, fason- och finjärn samt -stål jämte andra gröfre tillverkningar af smidesjärn och stål år 1909.....	15.
» 7. Närmare redogörelse för tillverkningarna år 1909 af stångjärn och -stål, bunkstål och stångjärnsaflygg m. m. däri inbegripna.....	16.
» 8. Uppfordringen ur andra malmgrufvor än järnmalm-grufvor år 1909.....	17.
» 9. Anrikning af annan malm än järnmalm år 1909.....	19.
» 10. Uppfordringen ur stenkolsgrufvorna år 1909.....	20.
» 11. Uppfordringen af fältspat och kvarts ur fältspatsbrotten år 1909.....	20.
» 12. Tillverkning af andra metaller än järn år 1909.....	22.
» 13. Diverse vid bergverken beredda produkter år 1909.....	23.
» 14. Motorer, använda vid järnverken år 1909.....	23.
» 15. Motorer, använda vid andra bergverk än järnverk år 1909.....	24.
» 16. Antal bergverksarbetare och vid bergverken utgjorda dagsverken, med fördelning efter skilda slag af bergverk, år 1909.....	25.
» 17. Antal bergverksarbetare och vid bergverken utgjorda dagsverken år 1909. Länsammandrag.....	26.
» 18. Antal utmål, för hvilka hvilostånd beviljats att gälla från och med den 1 januari 1910.....	26.
» 19. Antal mtsedlar, utfärdade under år 1909.....	27.
» 20. Antal utmål, tilldelade under år 1909.....	28.
» 21. Arbetsskyldighetens fullgörande i utmålen år 1909.....	28.
» 22. Bergverken fördelade efter ägare år 1909.....	29.
» 23. För beviljning uppskattad inkomst af bergverksdrift år 1909.....	30.
Bilagor:	
A. Järnmalmnsbrytningen i olika länder åren 1871—1908.....	31.
B. Tackjärnstillverkningen i olika länder åren 1871—1908.....	32.

Table des matières.

	Page.
Rapport au Roi	V.
Résumé en français	XXIV.
Tableaux:	
Tabl. 1. Extraction des minerais de fer, en 1909.....	3.
» 2. Enrichissement des minerais de fer, en 1909.....	11.
» 3. Hauts-fourneaux et leurs produits, en 1909.....	13.
» 4. Usines et fourneaux employés, en 1909, à produire le fer doux et l'acier.....	13.
» 5. Massiaux, fers bruts en barres, lingots et d'autres demi-produits, ainsi qu'ouvrages d'acier moulés et décroûtés, en 1909.....	14.
» 6. Fer et acier étirés en barres et en verges etc. ou bien façonnés, ainsi que d'autres produits gros de fer doux et d'acier, en 1909.....	15.
» 7. Spécification des productions de fer et d'acier en barres, en 1909.....	16.
» 8. Minerais autres que ceux de fer, en 1909.....	17.
» 9. Enrichissement des minerais autres que ceux de fer, en 1909.....	19.
» 10. Houilles extraites, en 1909.....	20.
» 11. Feldspath et quartz, extraits des carrières de feldspath, en 1909.....	20.
» 12. Métaux autres que le fer, en 1909.....	22.
» 13. Produits divers de l'industrie minérale, en 1909.....	23.
» 14. Moteurs employés dans les usines à fer, en 1909.....	23.
» 15. Moteurs employés dans les mines et les usines autres que celles à fer, en 1909.....	24.
» 16. Ouvriers employés dans les mines et les usines, ainsi que nombre des jours qu'ils ont travaillé, en 1909.....	25.
» 17. Idem, par préfectures.....	26.
» 18. Permis de suspendre, depuis le commencement de l'année 1910, les travaux dans les mines.....	26.
» 19. Permis d'exploitation des mines, en 1909.....	27.
» 20. Fixations des limites des mines à exploiter, en 1909.....	28.
» 21. Exécution des travaux légalement prescrits dans les mines, en 1909.....	28.
» 22. Mines et usines réparties à l'égard des possesseurs, en 1909.....	29.
» 23. Revenus nets, d'après les autorités de taxation, de l'exploitation des mines et des usines, en 1909.....	30.
Suppléments:	
A. Minerai de fer produit dans les divers pays pendant les années 1871—1908.....	31.
B. Fonte produite dans les divers pays pendant les années 1871—1908.....	32.

TILL KONUNGEN.

Jämlikt nådig föreskrift får Eders Kungl. Maj:ts och Rikets Kommerskollegium härmed afgifva underdånig berättelse rörande bergshandteringen i riket år 1909, hvarvid under sär-

Kommerskollegii berättelse om bergshandteringen år 1909.

skilda afdelningar redogöres för A) Järnhandteringen, B) Andra bergverksprodukter än järnmalm och järn, C) Arbetskraft, D) Fyndigheters förvärfvande och försvar, E) Bergverkens

fördelning efter ägare samt F) Bergverkens för beviljning uppskattade inkomst.

Berättelsen ansluter sig i afseende å innehåll och uppställning till den närmast föregående utom i hvad rör järnmalmens uppföring och anrikning. I dessa delar afviker densamma från tidigare offentliggjorda berättelser, bland annat därutinnan att uppgifter blifvit meddelade jämväl rörande järnmalmens beskaffenhet med hänsyn såväl till dess större och mindre halt af järn och fosfor som ock till förekomsten af vissa vid malmens tillgodogörande betydelsefulla lagerarter, äfvensom rörande de brytningsmetoder, som kommit till användning i olika grufvor m. m. (se härom närmare tab. 1). I fråga om järnmalmens anrikning hafva, i olikhet med hvad förut skett, upplysningar lämnats beträffande, bland annat, rågodsets och den framställda sligens halt af järn, fosfor och svafvel (se tab. 2).

En något utförligare redogörelse än i föregående berättelser har dessutom lämnats angående träkolsförbrukningen vid järnverken.

A) Järnhandteringen.

a) Malmuppföring.

Under år 1909 hafva, enligt hvad tab. 1 närmare utvisar, ur 267 med malmfångst arbetade, inom 12 olika län belägna järngrufvor uppförats tillsammans 3,659,063 ton direkt användbar och 477,351 ton för anrikning afsedd malm, hvarjämte, såsom af tab. 2 framgår, vid 25 anrikningsverk framstälts 225,983 ton järnslig. Produktionen i dess helhet af användbar järnmalm under sistlidet år uppgick alltså till 3,885,046 ton eller 827,448 ton (17.6 %) mindre än under år 1908. I och för sig är 1909 års produktionssiffra den lägsta, som förekommit under de senaste sex åren. En jämförande öfversikt af järnmalmsproduktionen i medeltal per år under femårsperioderna från och med 1861 samt under hvardera af åren 1901—1909 meddelas i efterföljande tablå:

Produktion af järnmalm (från grufvor) åren 1861—1909.

Å r l i g e n.	Antal med malmfångst arbetade grufvor.	Vunnen användbar järnmalm. Ton.	Ökning (+) eller minskning (—) från föregående period eller år i procent.
1861—1865.....	500	453,486	—
1866—1870.....	422	542,323	+ 19.6
1871—1875.....	576	784,707	+ 44.7
1876—1880.....	382	721,232	— 8.1
1881—1885.....	496	874,423	+ 21.2
1886—1890.....	530	930,037	+ 6.4
1891—1895.....	339	1,517,434	+ 63.2
1896—1900.....	339	2,293,858	+ 51.2
1901—1905.....	332	3,563,214	+ 55.3

Å r l i g e n.	Antal med malmfångst arbetade grufvor.	Vunnen användbar järnmalm.	Ökning (+) eller minskning (—) från föregående period eller år i procent.
		Ton.	
1901.....	346	2,793,566	—
1902.....	332	2,896,208	+ 3.7
1903.....	322	3,677,520	+ 21.2
1904.....	336	4,083,945	+ 11.1
1905.....	326	4,864,833	+ 6.9
1906.....	308	4,501,656	+ 3.1
1907.....	294	4,478,917	— 0.5
1908.....	313	4,712,494	+ 5.2
1909.....	267	3,885,046	— 17.6

Härtill kommer en mindre kvantitet sjö- eller myrmalm, för hvilken längre fram redogöres.

Den minskning i järnmalmsproduktionen redogörelseåret företer vid jämförelse med närmast föregående år och som har sin förklaring, bland annat, i den under året rådande depressionen inom affärlifvet samt i den allmänna arbetsnedläggelse, hvilken ägde rum under augusti, september och delvis äfven oktober månader, drabbade så godt som hela riket. Huru förhållandena i detta hänseende gestaltade sig inom de olika länen, visar nedanstående tablå:

Järnmalmsproduktionen inom länen åren 1908 och 1909.

L ä n.	Vunnen järnmalm.		Ökning (+) eller minskning (—) under 1909.
	1908.	1909.	
T o n.			
Stockholms län.....	51,587	42,274	— 9,313
Uppsala län.....	58,123	49,996	— 8,127
Södermanlands län.....	28,488	25,421	— 3,067
Östergötlands län.....	3,241	2,971	— 270
Värmlands län.....	78,627	70,115	— 8,512
Örebro län.....	419,094	325,710	— 93,384
Västmanlands län.....	227,359	201,298	— 26,061
Kopparbergs län.....	1,006,855	783,528	— 223,327
Gäflleborgs län.....	11,077	5,878	— 5,199
Västernorrlands län.....	—	120	+ 120
Västerbottens län.....	815	—	— 815
Norrbottens län.....	2,827,228	2,377,735	— 449,493
Hela riket	4,712,494	3,885,046	— 827,448

De särskilda länen relativa andelar i den samfälda årsproduktionen 1909 framgå af följande öfversikt, hvori äfven meddelas motsvarande relationstal för femårsperioderna 1886—1890, 1891—1895, 1896—1900 och 1901—1905 samt åren 1906, 1907, 1908 och 1909:

Länens relativa andelar i järnmalmproduktionen åren 1886—1909.

L ä n.	Procent af produktionen i hela riket.							
	1886— 1890.	1891— 1895.	1896— 1900.	1901— 1905.	1906.	1907.	1908.	1909.
Stockholms län	1.51	1.39	0.95	1.23	0.94	1.00	1.09	1.09
Uppsala län	7.24	4.44	2.55	1.74	1.16	1.23	1.23	1.29
Södermanlands län	2.71	1.58	0.96	0.70	0.64	0.73	0.60	0.65
Östergötlands län	0.60	0.20	0.07	0.05	0.03	0.11	0.07	0.03
Jönköpings län	0.04	0.06	—	—	—	—	—	—
Värmlands län	10.11	5.63	3.42	2.35	1.86	1.71	1.67	1.81
Örebro län	25.69	19.18	12.38	9.16	7.82	8.06	8.89	8.38
Västmanlands län	20.99	12.40	8.61	6.34	4.93	4.99	4.83	5.18
Kopparbergs län	26.47	31.09	34.26	25.85	22.79	22.70	21.37	20.17
Gäflleborgs län	0.99	0.68	0.40	0.41	0.37	0.37	0.24	0.15
Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	0.02	—
Norrbotiens län	3.65	23.35	35.80	52.17	59.41	59.10	59.99	61.20
Summa	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Såsom ofvan nämns, har uppfordring af järnmalm under år 1909 ägt rum i 267 grufvor. Antalet därvid använda uppfordringsschakt, stollar o. dyl. utgjorde 217.

För denna berättelse hafva uppgifter funnits att tillgå jämväl rörande de brytningsmetoder, som under redogörelseåret kommit till användning i olika grufvor. Detaljerade upplysningar i detta hänseende äro meddelade i tab. 1. Af tabellen framgår, att pallbrytning varit den metod, som allmänast blifvit använd. I ganska stor utsträckning förekom emellertid äfven magasinsbrytning — hvilken brytningsmetod liksom äfven rasbrytning, enligt hvad det uppgifvits, under senare tid vunnit en allt större utbredning på bekostnad af den förut mycket använda igensättningsbrytningen. I dagbrott brötos under året 3,823,009 ton malmförande berg, däraf största delen å de hittills hufvudsakligen i dagen bearbetade malmfälten i Norrbottens län.

Genom de uppgifter, som finnas intagna i tab. 1 rörande kvantiteten brutet berg och malm tillsammans, är möjlighet beredd att genom beräkning utröna kvantitetsförhållandet mellan den lösbrutna bergmassan och den skradda malmen, däri inbegripna plock, vask och magnetisk sofringsprodukt. De malmkvantiteter, som erhållits ur äldre varp, äfvensom den kvantitet berg och malm, som under året blifvit bruten, men ej skradd — angående hvilka förhållanden specificerade uppgifter finnas i noter till vederbörande tabeller — äro i jämförelse med det hela så obetydliga, att de härvid kunna saklöst lämnas ur räkningen. Förhållandena ställa sig i de skilda länen sålunda:

	Brutet berg och malm. Ton.	Erhållen skradd malm. Ton.	Malm- procent.
Stockholms län	99,800	42,274	42.36
Uppsala län	83,419	49,996	59.33
Södermanlands län	38,175	25,421	66.59
Östergötlands län	7,082	2,971	41.95
Jönköpings län	302	—	—

	Brutet berg och malm. Ton.	Erhållen skradd malm. Ton.	Malm- procent.
Värmlands län	115,819	70,115	60.54
Örebro län	644,463	325,710	50.54
Västmanlands län	295,299	201,298	68.17
Kopparbergs län	1,326,224	783,528	59.08
Gäflleborgs län	20,595	5,878	28.54
Västernorrlands län	302	120	39.74
Norrbotiens län	3,376,954	2,377,735	70.41
Hela riket	6,008,434	3,885,046	64.66

Det sålunda under redogörelseåret vunna malmutbytet har, såsom synes, för riket i dess helhet uppgått till 64.7 procent af kvantiteten brutet berg och malm tillsammans, medan år 1908 motsvarande siffra var 65.4. Högst har malmprocenten varit i Norrbottens (70.4), Västmanlands (68.2), Södermanlands (66.6) och Värmlands län (60.5), lägst i Gäflleborgs (28.5), Väster-norrlands (39.7) och Östergötlands län (42.0).

I motsats till hvad tidigare varit fallet lämna de statistiska primäruppgifterna för år 1909 inga fullständiga upplysningar, huruvida den brutna järnmalmen utgjorts af svartmalm eller blodsten. För bergshandteringen torde emellertid förhållandena i detta hänseende numera vara af jämförelsevis underordnad betydelse.

Å andra sidan har i de fall, då malmen haft att uppvisa mera utpräglade egenskaper med afseende å förekomsten i densamma af vissa för dess vidare tillgodogörande betydelsefulla lagerarter, detta blifvit i uppgifterna närmare angifvet, på sätt tab. 1 utvisar. Dock finnes anledning förmoda, att beteckningarna för malmens karaktär icke blifvit af de olika grufägarna enhetligt tillämpade. Om malmerna, alltefter deras angifna beskaffenhet i berörda hänseende, på vanligt sätt indelas i torrstenar, engående malmer och blandmalmer, befinnes förekomsten af malmer af ena och andra slaget, absolut och relativt taget, i den år 1909 inom riket i dess helhet framställda kvantiteten skradd malm hafva varit följande:

Primamalmens beskaffenhet, med afseende fäst å dess större och mindre halt af fosfor, har såsom här af framgår varit ganska växlande. Hufvudmassan af den inom riket under år 1909 producerade primamalmen (67% %) utgjordes emellertid af fosforrik malm, hållande minst 0.100 procent fosfor, detta till hufvudsaklig del beroende på den höga fosforhalten hos de norrbottniska gruffältens malmer, hvilken såsom af tab. 1 inhämtas, för stora malmpartier uppgått till 2 å 3 procent. En anseelig fosforhalt föredde äfven malmerna från vissa fyndigheter inom Kopparbergs län, bland andra flertalet af Grängesbergsmalmerna, hvilka till större delen höllo 1 procent fosfor eller däröfver. Med sistnämnda undantag voro de mellansvenska malmerna till öfvervägande del fosforfattiga malmer, med en fosforhalt endast undantagsvis öfverstigande 0.030 å 0.040 procent.

Med afseende å den under redogörelseåret skradda malmens värde, hvilket jämlikt gällande föreskrifter skolat af bergverksägarna beräknas efter ungefärligt medelpris å grufbacken vid försäljningarna under året eller, där sådana ej skett, efter sannolika försäljningspriset, utvisa de inkomna primäruppgifterna, att detsamma uppgick per ton för stuffmalmen till 5.99 kronor och för sligen till 9.36 kronor samt för båda i genomsnitt till 6.18 kronor, hvilket i jämförelse med 1908, då motsvarande värde uppgick till 6.01 kronor, innebär en prisstegring af 2.8 procent. Inom de olika malmproducerande länen ställde sig malmvärdena så som följer:

	Malmfångst.		Malmens medelvärde pr ton. Kronor.
	Ton.	Kronor.	
Stockholms län	42,274	392,901	9.29
Uppsala län	49,996	412,367	8.25
Södermanlands län	25,421	223,748	8.80
Östergötlands län	2,971	29,607	9.97
Värmlands län	70,115	653,754	9.32
Örebro län	325,710	2,707,566	8.31
Västmanlands län	201,298	1,616,354	8.03
Kopparbergs län	783,528	4,084,974	5.21
Gäflleborgs län	5,878	61,200	10.41
Västernorrlands län	120	480	4.00
Norrbottnens län	2,377,735	13,839,918	5.82
Hela riket	3,885,046	24,022,869	6.18

Under 1909 hafva, enligt Kollegium tillhandakomna uppgifter, användts 13 stycken magnetiska sofringsverk, vid hvilka erhållits 177,714 ton malm, inräknade i ofvan lämnade uppgifter om direkt användbar malm. Af hela kvantiteten sådan malm utgör den magnetiskt sofrade 4.9 procent.

Järnmalmens anrikning har, såsom förut nämnts, under år 1909 bedrivits vid 25 anrikningsverk, vid hvilka ur 501,884 ton malm framstälts 225,983 ton järnslig med ett värde af 2,114,523 kronor. Beträffande därvid använda anrikningsmetoder har uppgifvits, att magnetisk anrikning enbart förekommit vid 16 anrikningsverk och våtanrikning enbart vid tvenne sådana, medan de öfriga 7 anrikningsverken utgjort kombinerade magnetiska och våtanrikningsverk.

I hvad mån den framställda sligen haft att uppvisa en stegring af järnhalten i förhållande till det behandlade rå-

godset, framgår af följande siffror, hvilka grunda sig på de mera detaljerade uppgifter i förevarande hänseende, hvilka äro i tab. 2 meddelade.

Genomsnittshalt af järn.	Rågods.	Slig.
	Ton.	Ton.
mindre än 30 procent	89,132	—
fr. o. m. 30 intill 40 procent	232,908	—
» 40 » 50 »	136,569	—
» 50 » 60 »	11,496	8,843
» 60 » 70 »	—	204,934
70 procent eller däröfver	—	12,206
järnhalt ej uppgifven	31,779	—
Summa	501,884	225,983

I hvilka mängder åter slig af olika fosforhalt under året utvunnits vid anrikningsverken inom riket, framgår af nedanstående öfversikt:

Genomsnittshalt af fosfor.	Slig.
	Ton.
mindre än 0.005 procent	84,635
fr. o. m. 0.005 intill 0.010 procent	94,883
» 0.010 » 0.020 »	6,177
» 0.020 » 0.030 »	9,170
» 0.030 » 0.100 »	5,813
0.100 procent eller däröfver	22,757
fosforhalt ej uppgifven	2,548
Summa	225,983

Hvad svafvelhalten hos den framställda järnsligen beträffar, hänvisas till tab. 2, som härutinnan liksom äfven beträffande det vid anrikningen använda rågodsets halt af svafvel lämnar detaljerade upplysningar.

Tillverkning af briketter har med användning af inom anrikningsverken framställd järnslig ägt rum vid 14 briketteringsverk, af hvilka flertalet anordnats i närmaste samband med de förenämnda anrikningsverken. Briketttillverkningen i riket under redogörelseåret uppgick till sammanlagdt 148,380 ton, värderade till 2,083,611 kronor. Därvid har emellertid icke inräknats brikettproduktionen vid Hälsingborgs kopparverk, där i olikhet med öfriga briketteringsverk briketterna framstälts med användning af importeradt rågods.

Den arbetsstyrka, som under år 1909 varit vid järngrufvorna och anrikningsverken sysselsatt, uppgifves till 9,707 personer. Per arbetare hafva sålunda erhållits 400 ton malm och slig. Till jämförelse med förhållandena i enahanda hänseende under femårsperioderna 1861—1905 samt de särskilda åren från och med 1901 meddelas efterföljande medeltals- och årssiffror:

Årligen.	Antal grufarbetare.	Ton vunnit malm pr arbetare.
1861—1865	5,001	91
1866—1870	4,581	118
1871—1875	6,439	122
1876—1880	4,883	148

Årligen.	Antal gruf- arbetare.	Ton vunnen malm pr arbetare.
1881—1885	6,210	141
1886—1890	6,257	149
1891—1895	7,301	208
1896—1900	9,083	253
1901—1905	10,287	346
1901	10,475	267
1902	10,496	276
1903	10,130	363
1904	10,060	406
1905	10,275	425
1906	10,495	429
1907	9,970	449
1908	10,485	449
1909	9,707	400

En från teknisk synpunkt lämpligare måttstock för bedömande af arbetseffekten vid grufbrytning erhålles, om vid beräkningen hänsyn toges till förhållandet mellan antalet under jord sysselsatta arbetare och kvantiteten berg och malm, som af dessa arbetare brutits. Dylika uppgifter föreligga dock endast för tiden från och med år 1892. Siffrorna hafva varit:

Årligen.	Under jord brutet berg och malm. Ton.	Antal därmed sysselsatta arbetare.	Ton pr arbetare.
1892—1895	1,730,443	3,962	437
1896—1900	1,667,558	3,857	432
1901—1905	2,224,212	4,308	516
1901	1,979,248	4,429	447
1902	2,093,236	4,494	466
1903	2,307,875	4,321	534
1904	2,344,088	4,186	560
1905	2,396,611	4,109	583
1906	2,521,820	3,669	687
1907	2,498,872	3,434	728
1908	2,638,626	3,364	784
1909	2,185,425	3,128	699

Dessa siffror liksom de nyss förut anförda utvisa en påfallande minskning i arbetseffekten för år 1909, ett förhållande, som utan tvifvel äger sin förklaring i den förut omnämnda långvariga arbetsnedläggelse, hvilken under året ägde rum och hvars inflytande tydligt skönjes af de i tab. 1 meddelade uppgifter angående antalet månader under året, som arbetet inom de olika grufvorna fortgått.

Skärskådas ytterligare förhållandet mellan den i dagbrott erhållna bergmassan och antalet arbetare ofvan jord, som haft en mot arbetarnes under jord svarande sysselsättning, så visar sig att, då kvantiteten dylikt berg år 1909 utgjorde 3,823,009 ton och antalet på ofvan angifna sätt sysselsatta arbetare uppgick till 1,382, arbetseffekten vid dagbrytning sagda är steg till 2,766 ton pr man¹⁾. Jämlikt från och med år 1894 erhållna uppgifter voro motsvarande förhållanden:

¹⁾ Den ökning i arbetseffekt i förhållande till närmast föregående år, som i detta fall framträder, har till största delen sin förklaring dels i det förändrade redovisningssätt, som kommit till användning i 1909 års primäruppgifter från Gellivare malmfält, dels i de speciella förhållanden, hvilka under redogörelse-året varit i vissa hänseenden rådande vid nämnda gruffält.

Årligen.	I dagen brutet berg och malm. Ton.	Antal därmed sysselsatta arbetare.	Ton pr arbetare.
1894—1895	1,442,810	945	1,527
1896—1900	2,284,983	1,621	1,410
1901—1905	3,562,027	2,069	1,722
1901	3,004,033	1,818	1,652
1902	3,042,963	2,059	1,478
1903	3,576,866	2,094	1,708
1904	3,900,570	2,120	1,840
1905	4,285,705	2,255	1,901
1906	4,515,274	2,169	2,082
1907	4,343,102	1,994	2,178
1908	4,570,496	1,936	2,361
1909	3,823,009	1,382	2,766

Sjö- och myrmalmer hafva år 1909 upptagits inom Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län till sammanlagd mängd af 1,014 ton, hvilkas uppgifna värde utgjorde 3,819 kronor eller 3 kronor 77 öre pr ton. Uppfordringen af dessa för framställande af gjuttackjärn afsedda malmer, hvilken i allmänhet utmärkt sig för en synnerlig ojämnhet i kvantitativt hänseende, beroende mestadels på vintrarnas beskaffenhet, men som i det hela afsevärdt minskats, har i medeltal under femårsperioderna 1861—1905 samt åren 1901—1909 omfattat följande kvantiteter:

Åren 1861—1865 ..	10,877 ton	År 1901	1,594 ton
» 1866—1870 ..	11,436 »	» 1902	408 »
» 1871—1875 ..	10,556 »	» 1903	321 »
» 1876—1880 ..	5,480 »	» 1904	702 »
» 1881—1885 ..	2,985 »	» 1905	1,134 »
» 1886—1890 ..	2,433 »	» 1906	941 »
» 1891—1895 ..	1,891 »	» 1907	1,153 »
» 1896—1900 ..	902 »	» 1908	666 »
» 1901—1905 ..	832 »	» 1909	1,014 »

Sammanläggas ofvan angifna belopp bruten bergmalm samt sjö- och myrmalmer, visar sig, att den vunna järnmalmen i sin helhet uppgått till följande kvantiteter:

Åren 1861—1865 ..	464,363 ton	År 1901	2,795,160 ton
» 1866—1870 ..	553,759 »	» 1902	2,896,616 »
» 1871—1875 ..	795,263 »	» 1903	3,677,841 »
» 1876—1880 ..	726,712 »	» 1904	4,084,647 »
» 1881—1885 ..	877,408 »	» 1905 ..	4,365,967 »
» 1886—1890 ..	932,470 »	» 1906	4,502,597 »
» 1891—1895 ..	1,519,325 »	» 1907	4,480,070 »
» 1896—1900 ..	2,294,760 »	» 1908	4,713,160 »
» 1901—1905 ..	3,564,046 »	» 1909	3,886,060 »

Sammanlagda värdet å all under år 1909 erhållen järn- malm belöpte sig till 24,026,688 kronor.

b) Tackjärnstillverkning.

Under år 1909 hafva, såsom af tab. 3 kan inhämtas, vid 83 med arbetande masugnar försedda verk 108 dylika ugnar varit begagnade. Dessutom hafva 33 masugnar uppgifvits såsom brukbara, ehuru de icke under året varit i verksamhet. Sammanlagda blåsningstiden utgjorde 25,048 dygn, och tillverkningsmängden uppgick till 444,764 ton med 32,074,658 kronors uppgifvet värde, hvaraf 8,535 ton gjutgods, åstad-

Medeltillverkningen per masugn utgjorde under redogörelseåret 4,118 ton, medelblåsningstiden pr masugn 232 dygn och medeltillverkningen pr dygn och masugn 17.76 ton. För jämförelses skull och såsom tjänande i viss mån till ledning för bedömande af tackjärnstillverkningens utveckling i tekniskt hänseende meddelas här nedan motsvarande medeltalsberäkningar för hvart femte år under tiden 1833—1903 samt därefter för hvarje efterföljande år:

Tackjärnstillverkningen per masugn i riket åren 1833—1909.

Å r.	Medeltillverkning		Medeltillverkning pr dygn och masugn.
	Medelblåsningstid		
	pr masugn.		
	Ton.	Dygn.	Ton.
1833.....	434	156	2.78
1838.....	478	151	3.17
1843.....	571	153	3.73
1848.....	622	157	3.96
1853.....	624	136	4.59
1858.....	678	115	5.89
1863.....	902	133	6.78
1868.....	1,271	165	7.70
1873.....	1,619	202	8.01
1878.....	1,766	186	9.49
1883.....	2,212	216	10.24
1888.....	2,821	246	11.47
1893.....	2,983	245	12.18
1898.....	3,719	279	13.35
1903.....	3,727	256	14.58
1904.....	3,974	263	15.10
1905.....	4,182	270	15.47
1906.....	4,725	290	16.28
1907.....	4,737	280	16.91
1908.....	4,693	261	17.95
1909.....	4,118	232	17.76

Bland de län, inom hvilka tackjärnstillverkning under år 1909 ägt rum, föredde Stockholms län den högsta medeltillverkningen (10,135 ton) och den högsta medelblåsningstiden (360 dygn) per masugn, hvaremot lägsta medeltillverkningen (1,110 ton) per masugn förekom i Södermanlands län. Norrbottens län hade att uppvisa den utan jämförelse högsta medeltillverkningen per dygn och masugn, nämligen 36.44 ton¹⁾. Närmast i ordningen därefter komma Stockholms och Östergötlands län med resp. 28.15 och 22.84 ton; sist kommer Södermanlands län med 8.74 ton. Hithörande siffror för de olika länen för såväl 1909 som 1908 inhämtas af efterföljande tabellariska sammanställning:

¹⁾ Vid ett inom Kopparbergs län beläget verk, nämligen Domnarfvets järnverk, hvars masugnar delvis beskickas med kox, uppgick medeltillverkningen per masugnsdygn till 44.4 (1908: 41.9) ton, hvilket var den högsta produktion, som förekom vid något verk i riket.

Tackjärnstillverkningen per masugn inom länen åren 1908 och 1909.

L ä n.	Medeltillverkning		Medelblåsningstid		Medeltillverkning pr dygn och masugn.	
	pr masugn.					
	Ton.		Dygn.		Ton.	
	1908.	1909.	1908.	1909.	1908.	1909.
Stockholms län.....	5,217	10,135	225	360	23.15	28.15
Uppsala län.....	4,562	4,292	322	258	14.18	16.64
Södermanlands län	1,470	1,110	159	127	9.24	8.74
Östergötlands län..	6,466	5,482	305	240	21.20	22.84
Jönköpings län.....	202	—	27	—	7.48	—
Kalmar län.....	790	2,020	64	125	12.44	16.22
Värmlands län.....	3,134	3,314	230	247	13.64	13.40
Örebro län.....	4,212	3,870	261	237	16.17	16.32
Västmanlands län..	4,916	4,471	303	265	16.25	16.89
Kopparbergs län...	5,693	4,352	251	201	22.71	21.64
Gäflleborgs län.....	5,386	4,461	293	250	18.38	17.83
Norrbottens län....	11,662	5,393	366	148	31.86	36.44
Hela riket	4,698	4,118	261	232	17.95	17.76

Masugnarnas tillverkningar år 1909, närmare specificerade, utgjordes af följande olika slags tackjärn, oberäknadt gjutgods framställt direkt från masugn:

Smides- och puddeltackjärn.....	141,563 ton
Bessemer- och Martintackjärn ..	265,258 »
Spegeljärn.....	862 »
Gjuttackjärn för aducering.....	17,391 »
» » andra ändamål	11,155 »
Summa	436,229 ton.

De olika tackjärnssorternas kvantitativa betydelse har, procentiskt uttryckt, varit följande under de sex senaste produktionsåren:

	1904.	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.
Smides- och puddeltackjärn.....	45.3%	43.2%	41.2%	38.7%	33.8%	32.4%
Bessemer- och Martintackjärn	50.6%	53.2%	55.6%	56.3%	60.8%	60.8%
Spegeljärn.....	—	0.3%	—	—	—	0.2%
Gjuttackjärn för aducering	2.1%	1.8%	1.4%	2.6%	3.1%	4.0%
Gjuttackjärn för andra ändamål	1.5%	1.5%	1.8%	2.4%	2.8%	2.6%
Summa	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Det förstnämnda slaget, smides- och puddeltackjärn, framställdes år 1909 inom nio af de elfva tackjärnsproducerande länen i kvantiteter, växlande från 32,073 ton i Örebro län ned till 661 ton i Kalmar län. Tillverkning af Bessemer- och Martintackjärn ägde rum inom tio olika län, af hvilka Kopparbergs, Örebro och Gäflleborgs tillsammans lämnade omkring 66 proc. af samfälliga beloppet. Spegeljärn tillverkades under året endast vid Schisshyttans järnverk i Kopparbergs län, hvarest af denna vara framställdes 862 ton. Aduceringstackjärn framställdes inom fem olika län, men i betydligare mängd endast inom Örebro län, hvars tillverkning uppgick till

14,719 ton. Annat gjuttackjärn framställdes däremot i ju skilda län med produktionsbelopp, växlande mellan 6,326 ton (Värmlands län) och 316 ton (Västmanlands län).

Förutom ofvan angifna kvantiteter vid masugn framställt tackjärn hafva under redogörelseåret vid Gullspångs kiselverk, Kortfors stålverk och Domnarfvets järnverk på elektrisk väg framställts inalles 2,852 ton tackjärn, hvaraf 2,550 ton kiseljärn.

c) Framställning af smidbart järn och stål.

Antalet år 1909 begagnade verk för beredande af smidbart järn och stål uppgick enligt tab. 4 till 83, mot 88 år 1908. Förenämnda 83 verk voro belägna inom sju olika län (Stockholms stad inberäknad), af hvilka Västmanlands och Örebro län räknade hvarter 12, Kopparbergs 11, Gäfleborgs 10, Uppsala 8, Östergötlands 7, Värmlands 6, Södermanlands, Jönköpings och Kalmar hvarter 3, Stockholms 2 och Stockholms stad samt Kronobergs, Blekinge, Älfsborgs, Skaraborgs, och Västerbottens län hvarter 1.

De härddar och andra ugnar, som under redogörelseåret varit använda för omvandling af tackjärn till smidbart järn och stål äfvensom af smidesjärn till stål, redovisas jämväl i förberörda tabell, men några hjälpugnar, såsom räckerhärddar och vällugnar m. m. d., äro lika litet där upptagna som rostugnar och varmluftsapparater vid tackjärnstillverkningen.

Antalet använda Lancashiresmälthärddar utgjorde 223, fördelade på 11 olika län, antalet Franche-Comté-härddar 4, på 4 län, Vallonsmälthärddar 22, på 3 län, samt härddar för skrotsmältning 6, på 5 län. Sammanlagdt begagnades således 255 härddar för försurning och skrotsmältning. Af puddelugnar voro under året inga i bruk. För götmetalls framställande användes år 1909 inom 14 särskilda län 100 ugnar, hvaraf 20 Bessemer-, 60 Martin- och 9 degelstålsugnar äfvensom 11 elektriska smältugnar, af hvilka sex varit uppställda vid Gullspång i Skaraborgs län, fyra vid Kortfors i Örebro län och en vid Gysinge i Gäfleborgs län. De under året i bruk varande brännstålsugnarne voro till antalet 4, af hvilka tvenne voro belägna i Uppsala län (vid Österby bruk), en i Värmlands län (vid Munkfors bruk) och en i Västmanlands län (vid Svanå bruk).

För att erhålla summan af allt smidbart järn och stål äro i tab. 5 sammanförda ovällda såväl smältstycken och raskenor som göt. Det är nämligen endast dessa ovällda mellanprodukter, som omfatta hela summan af smidbart järn och stål, ty utom att dessa såsom sådana delvis exporteras, blir en annan del däraf såsom ämnesjärn dels vid järnverken själfva använd till manufaktur, dels afyttrad till inhemska mekaniska verkstäder, och då ingendera af dessa delar inom landet omvandlas till sådana produkter, som böra inordnas i berättelsen om bergshandteringen, kan aldrig summan af väldt¹⁾ järn och stål, stång-, fason- och finjärn m. fl. i tab. 6 upptagna produkter gifva ett riktigt begrepp om tillverkningsbeloppet af smidbart järn och stål. De år 1909 erhållna mellanprodukterna, däri inberäknadt skrotadt gjutgods af smidbart järn och stål, utgjordes af:

¹⁾ Såsom väldt har räknats äfven sådant järn och stål, som med delvis bibehållet framställningsvärme före utvalningen endast insatts i värmeutjämnings- eller svettningsgropar.

Kommerskollegii berättelse om bergshandteringen år 1909.

	Vikt i ton.	Värde i kronor.
Ovällda smältstycken och raskenor.....	120,669	14,060,156
Oväld götmetall.....	313,035	31,999,029
Blåsstål eller oräckt brännstål	391	108,382

Förnämnda tillverkningar eller smältstycken och raskenor, som framställdes inom tretton olika län, med maximi-produktion (24,865 ton) i Västmanlands län, utgjordes till allra största delen, 113,279 ton eller 93° proc., af Lancashire-smältstycken. Af andra i härd beredda smältstycken, däri äfven inräknade sådana, af hvilka Franche-Comté-stångjärnet blifvit framställt, uppgick årsproduktionen till endast 7,390 ton eller 6° proc. Under de senast gångna nio åren har tillverkningen af smältstycken och raskenor omfattat följande kvantiteter:

År 1901.....	164,850 ton
» 1902	186,076 »
» 1903.....	192,342 »
» 1904.....	189,246 »
» 1905.....	182,640 »
» 1906.....	178,298 »
» 1907.....	174,405 »
» 1908.....	152,256 »
» 1909.....	120,669 »

Redogörelseåret företer alltså en afsevärd minskning i tillverkningen af smältstycken och raskenor, uppgående till 31,587 ton eller 20° procent.

Det andra slaget af hithörande produkter, nämligen götmetall, utgjordes af 63,351 ton (20° proc.) Bessemermetall, 248,757 ton (79° proc.) Martinmetall, inberäknadt elektrogöt, och 927 ton (0° proc.) degelmetall. Häraf utgjordes 5,766 ton af skrotadt gjutgods, hvaraf största delen eller 5,724 ton Martingjutsods. Tillverkningen af götmetall under hvarter af åren 1901—1909 inhämtas af nedanstående produktions-siffror, som utvisa kvantiteterna i ton:

År.	Bessemermetall.	Martinmetall.	Degelmetall.	Summa götmetall.
1901	77,231	190,877	1,088	269,196
1902	84,014	201,311	1,091	286,416
1903	84,229	232,878	1,105	318,212
1904	78,577	252,832	1,162	332,571
1905	78,204	288,675	1,319	368,198
1906	84,633	311,435	1,457	397,525
1907	77,036	341,893	1,287	420,216
1908	81,054	355,394	1,169	437,617
1909	63,351	248,757	927	313,035.

Jämföras de tvenne senaste årens siffror, visar det sig, att tillverkningen af såväl Bessemermetall och Martinmetall som degelmetall minskats med resp. 17,703, 106,637 och 242 ton. I sin helhet har alltså äfven produktionen af götmetall under år 1909 i afsevärd grad minskats, nämligen med 124,582 ton eller 28° procent. Bland Martingöt hafva här inräknats 591 ton från elektrisk smältugn framställda, som erhållits vid Gysinge i Gäfleborgs län.

Bessemermetall framställdes år 1909, likasom de närmast föregående åren, endast inom Kopparbergs, Gäfleborgs, Örebro och Värmlands län. Tillverkning af Martinmetall förekom inom tolf län; största produktionsbeloppet hade Kopparbergs,

Örebro, Västmanlands, Gäfleborgs och Värmlands län, hvilka tillsammans bidrogo med 85,4 procent af den samfällida produktionen. Degelmetall framställdes vid verk belägna i Stockholms stad samt Uppsala, Västmanlands och Kopparbergs län.

Med de så kallade basiska defosforiseringsmetoderna hafva i vårt land år 1909 framställts 182,095 ton i ofvan angifna belopp inräknad götmetall, hvaraf 34,325 ton Bessemer- och 145,548 ton Martingöt samt 2,222 ton Martingötjutsods. Bland de järnverk, som tillämpat ifrågavarande metoder, kommer med afseende på tillverkningskvantitetens storlek Domnarfvets järnverk i Kopparbergs län i främsta rummet (51,695 ton eller mer än fjärdedelen af hela tillverkningen). Den öfriga hit hörande tillverkningen härrör från Degerfors i Örebro län (17,427 ton), Fagersta i Västmanlands län (16,170 ton), Sandviken och Forsbacka i Gäfleborgs län (resp. 11,416 och 11,316 ton), Avesta i Kopparbergs län (11,409 ton) och Nykroppa i Värmlands län (9,730 ton) samt Schebo i Stockholms län, Söderfors i Uppsala län, Ankarsrum i Kalmar län, Kallinge i Blekinge län, Bångbro i Örebro län, Hallstahammar och Surahammar i Västmanlands län, Fors, Horndal, Långshyttan och Smedjebacken i Kopparbergs län äfvensom Hofors i Gäfleborgs län. Angående de med tillhjälp af de basiska metoderna erhållna kvantiteter götmetall meddelas nedanstående uppgifter:

År.	Bessemergöt. Ton.	Martingöt. Ton.	Martin- gjutgods. Ton.	Summa Ton.
1901.....	32,488	79,464	633	112,585
1902.....	30,037	82,690	837	113,564
1903.....	35,870	112,228	966	149,064
1904.....	35,501	131,778	1,174	168,453
1905.....	31,884	156,190	1,357	189,431
1906.....	42,126	167,117	2,069	211,312
1907.....	37,399	187,657	3,231	228,287
1908.....	42,723	203,465	1,985	248,173
1909.....	34,325	145,548	2,222	182,095

Den produktionsminskning, som under redogörelseåret inträdt, uppgår till ej mindre än 66,078 ton eller 26,6 procent.

Uti tab. 6 redogöres för välladt järn och stål, stång-, fason- och finjärn samt -stål jämte andra gröfre tillverkningar af smidesjärn och -stål, som, oberäknadt i vissa fall omvällningar, direkt framställts af tillförenej vällada ämnen. Då allt sådant, som med fog kan anses såsom verklig manufaktur, icke med större rätt än t. ex. vid järnverk framställda maskiner kan sägas höra till bergshandteringen, har, på sätt i föregående årsberättelser skett, all egentlig manufaktur, såsom bleck- eller tunnplåt, spik, redskapssmide och mera dylikt, som framställes af förut välladt järn och stål, uteslutits ur förevarande redogörelse och, likasom efter omsmältning af tackjärn beredt gjutgods, öfverflyttats till berättelsen om fabriker och handverk, hvaremot tubämnerna, grofplåt för ångpannor, fartyg, broar m. m. d., järnvägsskenor, järnvägshjulband (tires), axlar, ankare och andra grofsmiden, hvilka alla med omedelbart föregående vällning mera direkt framställas, i denna tabell sammanstälts med stång-, fason- och finjärn samt -stål, som af enahanda ämnen på liknande sätt beredas. I fråga om axlar och somliga andra grofsmiden må dock anmärkas, att i de undantagsfall, då dylika tillverkningar möjligen utföras vid mekaniska verkstäder utan egen järntillverkning, desamma blifva redovisade i berättelsen

om fabriker och handverk, hvaraf följer, att här meddelade siffror måhända icke fullt omfatta produktionen i dess helhet.

För lättare öfverblick af de olika tillverkningar, som i förenämnda tab. 6 finnas specificerade särskildt för hvarje län, äro i följande tablå årsuppgifterna, för så vidt de afse produktionens kvantitet och värde inom hela riket, sammanförda med motsvarande kvantitetssiffror för det närmast förutgångna året, hvarjämte i skilda kolumner procentiskt angifvits hvarje år 1909 redovisad tillverknings fördelning på de ämnen, välljärn och götmetall, hvaraf densamma framställts:

Tillverkningar af smidesjärn och -stål åren 1908 och 1909.

	Tillverkningsbelopp		Värdet å 1909 års tillverk- ningar.	År 1909 fram- ställdes af	
	år 1908.	år 1909.		väll- järn.	göt- metall.
	T o n.		Kronor.	Procent.	
Vällada ämnen för export (blooms, billets etc.).....	20,443	18,060	2,221,157	—	100,0
Stångjärn och -stål.....	181,433	153,736	22,954,316	49,4	50,6
Ej spec. fasonjärn och -stål	16,658	13,183	1,840,542	2,1	97,9
Band-, söm- och ej spec. fin- järn	71,779	55,236	8,239,057	33,9	66,1
Valstråd i ringar	45,081	37,407	5,487,493	9,2	90,8
Tubämnerna, ihålliga.....	20,129	10,596	2,430,470	—	100,0
massiva	24,388	20,605	3,022,703	—	100,0
Järnvägsskenor	8,348	—	—	—	—
Skarfjärn och bottenplåtar	2,698	—	—	—	—
Grof plåt	20,598	14,898	2,375,239	—	100,0
Järnvägshjulband (tires)...	3,087	2,271	480,332	—	100,0
Axlar	2,995	1,584	359,716	30,0	70,0
Ankare och andra grofsmi- den	5,728	3,728	1,102,685	19,7	80,3
Summa	423,365	331,304	50,513,710	30,1	69,9

Den i tablån först upptagna tillverkningen, vällada blooms och billets för export, framställdes år 1909 inom åtta af rikets län, hufvudsakligast i Stockholms, Gäfleborgs, Kopparbergs, Värmlands, Örebro, Östergötlands och Uppsala län med resp. 4,995, 4,188, 2,199, 1,956, 1,879, 1,588 och 1,118 ton.

Stångjärn och -stål framställdes uti femton olika län. Främst bland dessa i afseende på årstillverkningens storlek stodo Västmanlands, Kopparbergs, Gäfleborgs och Örebro län med resp. 33,479, 29,243, 28,235 (hvaraf 135 elektrostål) och 21,187 (hvaraf 48 elektrostål) ton; därefter följde Östergötlands län med 13,550 ton och Uppsala län med 12,235 ton, medan för öfriga nio län den samfällida tillverkningen steg till 15,807 ton.

Det för ej särskildt specificerad fasonjärn och -stål ofvan anförda produktionsbeloppet redovisades från fem olika län, nämligen från Kopparbergs 10,212 ton, Örebro 1,492 ton, Västmanlands 603 ton, Östergötlands 499 ton och Gäfleborgs 377 ton.

Beträffande band-, söm- och ej särskildt specificerad finjärn framstodo bland de sju med dylikt tillverkning under redogörelseåret sysselsatta länen Örebro och Kopparbergs län såsom de i sådant hänseende mest produktiva. Deras produktion utgjorde nämligen resp. 12,274 och 11,853 ton, medan från Gäfleborgs län erhöles 10,412 ton, från Värmlands 8,115,

från Östergötlands 6,646, från Västmanlands 4,186 och från Kalmar län 1,750 ton.

Valstråd i ringar tillverkades i sju olika län, företrädesvis i Kopparbergs län med 10,296 ton, Örebro med 9,645 ton, Gäfleborgs med 7,801 ton och Värmlands med 5,960 ton, medan återstående 3,705 ton fördelade sig på Västmanlands, Kalmar och Östergötlands län.

Af tubämnen, ihåliga och massiva, hade under redogörelseåret framställt 12,203 ton (däraf 6,763 ton massiva) i Värmlands län, 10,175 ton (däraf 5,036 ton massiva) i Gäfleborgs län, 8,208 ton (massiva) i Västmanlands län, 598 ton (massiva) i Kopparbergs och 17 ton (ihåliga) i Örebro län.

Groflåt tillverkades vid järnverk belägna inom Kopparbergs, Örebro, Västmanlands och Östergötlands län. Det förstnämnda länets produktion utgjorde 6,485 ton eller nära hälften af den totala årstillverkningen (14,898 ton).

Utvalsning af järnväghjulband (tires) ägde rum endast i Västmanlands län, för hvilket län produktionssiffran för året uppgick till 2,271 ton.

Axlar, ankare och andra gröfre smiden framställdes inom Västmanlands, Värmlands, Östergötlands, Kopparbergs och Gäfleborgs län, till en sammanlagd kvantitet af 5,312 ton.

Om till stångjärn i vidsträckt bemärkelse hänföres ej blott hvad här i mera egentlig mening förstås med stångjärn och -stål, utan äfven andra gröfre tillverkningar af smidesjärn och -stål med undantag af plåt samt hjulband, axlar, ankare och dylika produkter, ställer sig en jämförelse i afseende på tillverkningskvantiteterna häraf under hvarterdera af åren 1901—1909 så som nedanstående siffror utvisa:

År 1901.....	271,393 ton
» 1902.....	313,489 »
» 1903.....	331,415 »
» 1904.....	334,286 »
» 1905.....	369,771 »
» 1906.....	391,352 »
» 1907.....	417,535 »
» 1908.....	390,957 »
» 1909.....	308,823 »

För vinnande af kännedom om förhållandet mellan smidt och valsadt stångjärn och -stål har i tab. 7 en uppdelning gjorts, af hvilken framgår bland annat att, oberäknadt fin- och fasonjärn samt -stål m. m., som framställes uteslutande medelst valsning, år 1909 bereds 22,921 ton stångjärn och -stål i inskränkt bemärkelse medelst smidning och 116,628 ton medelst valsning. I hvilket förhållande smidning eller valsning användts under de sist gångna åren vid framställande af stångjärn och -stål i inskränkt bemärkelse, framgår af efterföljande siffror:

År.	Stångjärn och -stål, beredd medelst	
	smidning.	valsning.
1901.....	31,023 ton = 22 ^o proc.	106,148 ton = 77 ^o proc.
1902.....	31,131 » = 19 ^o »	129,130 » = 80 ^o »
1903.....	31,448 » = 19 ^o »	133,544 » = 80 ^o »
1904.....	29,940 » = 17 ^o »	137,828 » = 82 ^o »
1905.....	29,866 » = 16 ^o »	153,205 » = 83 ^o »
1906.....	28,875 » = 15 ^o »	158,787 » = 84 ^o »
1907.....	27,412 » = 15 ^o »	149,589 » = 84 ^o »
1908.....	23,173 » = 14 ^o »	140,857 » = 85 ^o »
1909.....	22,921 » = 16 ^o »	116,628 » = 83 ^o »

Af den för år 1909 angifna kvantiteten smidt stångjärn och -stål hade 17,557 ton (76° proc.) utsmidts af smältstycken, 5,283 ton (23° proc.) af götmetall och 81 ton (0° proc.) af brännstål. Af valsadt stångjärn och -stål i inskränkt bemärkelse hade sagda år 54,909 ton (47os proc.) utvalsats af i hård beredd järn och stål, 9 ton (0° proc.) af puddeljärn och -stål samt 61,710 ton (52° proc.) af götmetall.

Smidt stångjärn och -stål framställdes inom fjorton olika län, hvaribland Uppsala, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs och Gäfleborgs län intogo främsta rummen med en årstillverkning af resp. 7,131, 4,058, 3,370, 3,251 och 2,979 ton. Medelst valsning beredd stångjärn och -stål framställdes åter inom elfva län, därvid den hufvudsakliga delen af produktionen (85° proc.) kommer på Västmanlands, Kopparbergs, Gäfleborgs, Örebro och Östergötlands län, med resp. 29,324, 23,345, 17,918, 15,970 och 12,661 eller sammanlagt 99,218 ton.

d) Träkolsförbrukningen vid järnverken.

Förbrukningen af träkol vid rikets järnverk har under år 1909 i sin helhet uppgått till 31,416,118 hektoliter, åsatta ett sammanlagt värde af 18,077,457 kronor.

Inom de särskilda länen har järnverkens träkolsförbrukning under redogörelseåret uppgått till:

	Kvantitet. Hektoliter.	Värde. Kronor.	Medelvärde pr hektoliter. Kronor.
Stockholms län	738,179	407,461	0 ^o 55
Uppsala län	2,756,734	1,475,410	0 ^o 54
Södermanlands län	297,831	137,440	0 ^o 46
Östergötlands län	1,374,236	885,605	0 ^o 64
Jönköpings län	7,895	3,680	0 ^o 47
Kronobergs län	7,460	3,696	0 ^o 50
Kalmar län	290,773	145,120	0 ^o 50
Blekinge län	3,504	1,675	0 ^o 48
Skaraborgs län	13,400	8,900	0 ^o 66
Värmlands län.....	2,755,374	1,590,478	0 ^o 58
Örebro län.....	7,274,104	4,745,243	0 ^o 65
Västmanlands län.....	3,842,451	2,271,300	0 ^o 59
Kopparbergs län.....	5,967,969	3,249,776	0 ^o 54
Gäfleborgs län.....	5,449,356	2,835,310	0 ^o 52
Västernorrlands län.....	6,475	2,590	0 ^o 40
Västerbottens län.....	14,232	5,693	0 ^o 40
Norrbottnens län.....	616,145	308,080	0 ^o 50
Hela riket	31,416,118	18,077,457	0^o53

Såsom häraf framgår, har Örebro län att uppvisa den största förbrukningen af träkol, nämligen 7,274,104 hektoliter. Närmast efter detta län komma Kopparbergs (med 5,967,969 hektoliter), Gäfleborgs (med 5,449,356 hektoliter), Västmanlands (med 3,842,451 hektoliter), Uppsala (med 2,756,734 hektoliter) och Värmlands län (med 2,755,374 hektoliter).

Med afseende på träkolsförbrukningen vid järnverken innehålla de statistiska primäruppgifterna för år 1909 åtskilliga upplysningar angående de förbrukade träkolens beskaffenhet, hvilka för tidigare år icke blifvit meddelade. Allteftersom träkolen varit tillverkad af skogsved eller af sågverksribb och i den mån de kunnat särskiljas i milkolade och ugnskolade träkol, har sålunda i 1909 års primäruppgifter angifvits, huru stora mängder kol som åtgått af ena och andra slaget. En sammanfattning af ifrågavarande uppgifter lämnas

i nedanstående tablä, hvilken utvisar träkolsåtgången under året vid järnverken, länsvis specificerad.

Förbrukningen under året af olika slag af träkol inom de skilda länen.

Län.	Träkol af skogsved		Träkol af sågverksribb	
	milkolade	ugnskolade.	milkolade.	ugnskolade.
	hl.	hl.	hl.	hl.
Stockholms län.....	40,217	168,000	223,932	306,000
Uppsala län.....	1,882,507	—	797,607	76,620
Södermanlands län..	180,780	—	99,051	18,000
Östergötlands län..	1,105,753	—	268,483	—
Jönköpings län.....	7,455	—	440	—
Kronobergs län.....	680	—	6,780	—
Kalmar län.....	81,007	—	209,766	—
Blekinge län.....	1,750	—	1,754	—
Skaraborgs län.....	3,200	—	10,200	—
Värmlands län.....	¹ 2,611,644	6,198	137,532	—
Örebro län.....	² 5,803,040	393,723	957,853	119,488
Västmanlands län..	2,765,021	—	1,045,830	31,600
Kopparbergs län...	4,934,567	467,996	525,214	40,192
Gäflleborgs län.....	3,206,061	627,100	1,612,195	4,000
Västernorrlands län	—	—	6,475	—
Västerbottens län..	6,312	—	7,920	—
Norrbottnens län..	436,145	—	180,000	—
Hela riket	23,066,169	1,663,017	6,091,032	595,900
Värde i kronor	13,325,008	934,088	3,489,621	328,740

Af de förbrukade träkolen voro sålunda största delen eller 78·7 procent tillverkade af skogsved. Af dessa träkol voro 93·3 procent milkolade; för de af sågverksribb tillverkade träkolen var motsvarande procenttal 91·1 procent.

Med tillhjälp af de meddelade uppgifterna angående värdet å de förbrukade träkolen hafva uträknats följande medeltal, hvilka angifva medelvärdet i kronor per hektoliter förbrukade träkol af olika slag för hela riket.

	Medelvärde pr hektoliter. Kronor.
Träkol af skogsved, milkolade	0·57
» » » ugnskolade	0·56
» » sågverksribb, milkolade.....	0·57
» » » ugnskolade.....	0·55

Nedanstående sammanställning utvisar kvantitet, sammanlagdt värde och medelvärde per hektoliter för vid järnverken förbrukade träkol åren 1901—1909:

År.	Kvantitet. Hektoliter.	Värde. Kronor.	Medelvärde pr hektoliter. Kronor.
1901.....	45,313,707	23,858,079	0·53
1902.....	45,285,439	20,455,552	0·45
1903.....	43,291,296	19,485,931	0·45
1904.....	44,063,813	20,338,740	0·46
1905.....	43,468,603	22,108,944	0·51
1906.....	46,407,454	25,283,563	0·54
1907.....	46,945,420	25,646,449	0·55
1908.....	41,446,647	22,803,067	0·55
1909.....	31,416,118	18,077,457	0·58

¹) Inberäknadt 504,176 hl. icke specificerade kol med ett värde af 352,923 kr. — ²) Inberäknadt 750,607 hl. icke specificerade kol med ett värde af 547,943 kr.

I och för framställning af tackjärn (oberäknadt kiseljärn) förbrukades under året inalles 25,904,370 hektoliter träkol. Därpå har en relativt obetydlig del (207,127 hl.) användts i blandning med kox.

I samband härmed må omnämnas, att vid ett verk tackjärn framställts äfven med kox enbart utan tillblandning af träkol.

Lämnar man dessa fall ur räkningen, finnes den genomsnittliga träkolförbrukningen per ton tillverkad tackjärn, inklusive från masugn direkt framställt gjutgods, för riket i dess helhet hafva utgjort 63·4 hektoliter.

B) Andra bergverksprodukter än järnmalm och järn.

a) Malmer.

Ur 34 för vinnande af annan malm än järnmalm år 1909 arbetade grufvor hafva, såsom af de i tab. 8 sammanförda uppgifterna kan i detalj inhämtas, uppfordrats 37,423 ton direkt användbar malm af skilda slag till ett sammanlagdt värde af 903,287 kronor samt 91,418 ton för anrikning af sedd produkt. Anrikning har, enligt tab. 9, ägt rum vid 8 anrikningsverk, hvarest erhållits 38,936 ton slig, uppskattade till 1,716,735 kronor. Rågodset, hvarur anrikningsprodukten framställts, utgjordes af dels 102,748 ton i tab. 9 redovisad malm, dels en i tab. 2 upptagen kvantitet gods om 10,692 ton, innehållande jämväl järnmalm. Sammanläggas de direkt användbara samt de genom anrikning vunna kvantiteterna af skilda malmslag, erhållas såsom resultat af 1909 års brytning och anrikning följande summor användbar malm:

	Direkt användbar malm. Ton.	Anrikningsprodukt. Ton.	Summa användbar malm. Ton.	Kronor.
Silver- och blymalm...	37	1,684	1,721	223,620
Kopparmalm	7,682	1,880	9,562	189,861
Manganmalm	1,912	3,300	5,212	130,400
Zinkmalm	12,098	31,662	43,760	1,882,757
Svafvelkis	15,694	410	16,104	193,384

I tab. 8 finnas äfven meddelade fullständiga uppgifter angående kvantiteten brutet berg och malm tillsammans. Då emellertid ur det samtidigt med malmerna lösbrutna gråberget ofta utskrädts flera sorters malm, har det ej varit möjligt att för hvarje malmslag specifikt angifva den däremot svarande bergmassan. Inalles utgjorde kvantiteten brutet berg och malm 226,546 ton, hvarur erhållits ofvannämnda olika malmslag, som sammanlagda uppgå till ett belopp af 76,359 ton och alltså utgöra 33·7 proc. af hela den brutna bergmassan.

För att i någon mån åskädliggöra, huru brytningen af malmer, andra än järnmalm, ökats eller minskats under år 1909 i förhållande till enahanda brytning under hvarterdera af närmast föregående fem år, har Kollegium här nedan sammanställt uppgifterna i berörda hänseende för de sex åren 1904—1909 med angifvande af kvantiteterna i ton:

	1904.	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.
Guldmalms	—	7	—	—	—	—
Silfver- o. blymalm	8,187	8,397	1,938	1,987	2,058	1,721
Kopparmalm	36,834	39,255	19,655	21,957	21,371	9,562
Däraf guldförande	658	584	—	—	—	—
Manganmalm	2,297	1,992	2,680	4,334	4,616	5,212
Zinkmalm	57,634	56,885	52,552	50,884	40,077	43,760
Koboltmalm	—	4	—	—	—	—
Svafvelkis	15,957	20,762	21,827	27,113	29,569	16,104

På grund af förändradt redovisningssätt äro emellertid produktionssiffrorna för åren 1906—1909 delvis ojämförbara med de föregående årens.

Rostadt zinkblände har framställts vid ett par verk, nämligen Åmmebergs rosthytta i Örebro län och Råfvåla rosthytta i Kopparbergs län. Kvantiteten häraf uppgick till sammanlagt 33,879,000 kg. med ett värde af 2,068,866 kronor.

b) Stenkol och eldfasta leror.

Enligt det i tab. 10 meddelade sammandrag af uppgifterna rörande uppföringen år 1909 ur rikets stenkolgrufvor användes för densamma nämnda år 16 uppföringsschakt, däraf 1 vid ett stenkolfält i Kristianstads län och återstående 15 vid de fem inom Malmöhus län belägna stenkolfälten. Totala brytningsmängden eller kvantiteten brutet berg, stenkol och lera utgjorde 471,402 ton, hvaraf erhållits 246,808 ton stenkol af olika kvaliteter samt 87,476 ton eldfast lera och 49,069 ton klinkerlera. Värdet å de erhållna stenkolen har uppgifvits till 1,941,913 kronor, å den eldfasta leran till 146,271 kronor och å klinkerleran till 125,147 kronor.

På de i tabellen närmare angifna stenkolssorterna fördelade sig hela summan sålunda:

N:r 1	134,436 ton = 54 ⁵ proc.
N:r 2	89,710 » = 36 ³ »
N:r 3 (inbegripet flis)	22,662 » = 9 ² »

Summa **246,808 ton = 100⁰ proc.**

För jämförande öfversikt af tillverkningarna under de sistförflutna åren meddelas följande kvantitetsuppgifter:

År.	Stenkol.	Eldfast lera.	Klinkerlera.
1901	271,509 ton	175,876 ton	40,408 ton
1902	304,733 »	161,312 »	65,024 »
1903	320,390 »	172,718 »	57,321 »
1904	320,984 »	166,888 »	56,349 »
1905	322,384 »	119,947 »	67,593 »
1906	296,980 »	95,556 »	59,089 »
1907	305,338 »	140,065 »	60,032 »
1908	305,206 »	122,993 »	57,668 »
1909	246,808 »	87,476 »	49,069 »

Brytningen af stenkol har, enligt hvad förestående siffror ådagalägga, år 1909 försiggått i betydligt mindre skala än år 1908, väsentligen beroende af det fullkomliga stillestånd i grufbrytningen, som på grund af den pågående arbetsnedsättelsen ägde rum under tiden 4 augusti t. o. m. 31 oktober. Skillnaden i de under sagda tvenne år vunna totalbeloppen uppgick till ej mindre än 58,398 ton eller 19¹ procent. Af eldfast lera hafva under redogörelseåret brutits 87,476 ton mot 122,993 ton år 1908, utvisande alltså dessa produktionssiffror

en minskning af 35,517 ton eller 28⁹ procent. I fråga om förhållandet mellan de under senaste tvenne år brutna kvantiteterna klinkerlera framträder för redogörelseåret en minskning af 8,599 ton eller 14⁹ procent.

När för utrönande af arbetseffekten vid stenkolgrufvorna kvantiteten brutet berg sammanställs med antalet under jord sysselsatta arbetare, erhållas beträffande de nio senaste åren följande relationer:

År.	Brytningsmängd. Ton.	Antal arbetare under jord.	Ton lösbrutet berg pr arbetare.
1901	570,875	1,582	361
1902	608,183	1,647	369
1903	625,747	1,687	371
1904	628,910	1,624	387
1905	595,438	1,547	385
1906	527,373	1,549	340
1907	582,466	1,435	406
1908	589,223	1,487	396
1909	471,402	1,436	328

c) Fältspat.

Enligt de till Kollegium inkomna uppgifterna angående fältspatsbrytningen i riket hafva, såsom tab. 11 utvisar, vid 29 under arbete varande brott erhållits inalles 15,772 ton fältspat, hvars värde uppskattats till 166,323 kronor, utgörande i genomsnitt 10 kr. 55 öre per ton. Omständigheter finnas emellertid, som tyda på, att denna brytning icke är fullständigt redovisad.

Vid fältspatsbrotten har äfven erhållits kvarts, 10,267 ton, till ett uppskattadt värde af 54,038 kronor.

Af de nio olika län, inom hvilka fältspatsbrytning under redogörelseåret ägde rum, hade Stockholms län att uppvisa den största produktionen, uppgående till 4,531 ton. Därefter följde i ordningen Västmanlands län med 4,084 ton, Östergötlands län med 1,959 ton, Norrbottens län med 1,593 ton, Örebro län med 1,500 ton, Göteborgs och Bohus län med 1,123 ton samt Kopparbergs län med 792 ton. Återstående 190 ton brötos inom Blekinge och Hallands län. Största kvantiteten vid något fältspatsbrott uppfordrad fältspat erhöles vid Kolsva, beläget inom Bro socken af Västmanlands län, och utgjorde 3,385 ton.

Uppgifna brytningskvantiteter fältspat för de senaste nio åren redovisas här nedan:

År.	Bruten fältspat.		
	1.ma. Ton.	2.da. Ton.	Tillsammans Ton.
1901	5,561	7,941	13,502
1902	6,517	11,443	17,960
1903	10,916	8,476	19,392
1904	10,544	7,477	18,021
1905	10,340	8,884	19,224
1906	11,946	9,068	21,014
1907	12,636	7,608	20,244
1908	7,252	¹⁾ 10,242	17,494
1909	7,584	8,188	15,772

¹⁾ Härif äfven inräknade 3,150 ton 3:a.

d) **Metaller.**

Under hänvisning, för närmare detaljers inhämtande, till tab. 12 får Kollegium i afseende å hithörande produkter meddelade följande öfversikt.

Guld. Produktionen år 1909 omfattade ett belopp af 14 088 kg. med ett angifvet värde af 35,058 kronor. Hela detta produktionsbelopp hade erhållits vid Falu kopparverk. Det framställda guldets hade bekommit på den våta vägen. I jämförelse med resultatet för år 1908 visar guldproduktionen under år 1909 en nedgång af 6 212 kg., såsom af nedanstående siffror, hvilka jämväl ange årsmedeltalen för femårsperioderna under tiden 1861—1905 samt årsproduktionen åren 1901—1909, närmare belyses:

Åren 1861—1865...	14 895 kg.	År 1901	62 723 kg.
» 1866—1870...	8 232 »	» 1902	94 309 »
» 1871—1875...	5 133 »	» 1903	50 637 »
» 1876—1880...	5 776 »	» 1904	60 884 »
» 1881—1885...	24 796 »	» 1905	55 013 »
» 1886—1890...	77 577 »	» 1906	20 321 »
» 1891—1895...	93 895 »	» 1907	28 075 »
» 1896—1900...	109 702 »	» 1908	20 295 »
» 1901—1905...	64 713 »	» 1909	14 088 »

Silfver. Sammanlagda produktionsbeloppet vid de med tillverkning af silfver år 1909 sysselsatta verk uppgick till 511 5 kg., i penningvärde utgörande 32,308 kronor. Härtill hade Sala silfververk bidragit med 338 9 kg. I jämförelse med år 1908 visar redogörelseåret en minskning, uppgående till 118 5 kg. Årsproduktionen i sin helhet utgjorde i genomsnitt under femårsperioderna från och med 1861 samt under hvarterdera af åren 1901—1909:

Åren 1861—1865...	1,128 9 kg.	År 1901	1,557 3 kg.
» 1866—1870...	1,185 3 »	» 1902	1,365 2 »
» 1871—1875...	779 9 »	» 1903	1,004 6 »
» 1876—1880...	1,116 9 »	» 1904	650 8 »
» 1881—1885...	1,713 0 »	» 1905	606 0 »
» 1886—1890...	4,254 2 »	» 1906	938 0 »
» 1891—1895...	3,478 1 »	» 1907	928 8 »
» 1896—1900...	2,110 2 »	» 1908	630 0 »
» 1901—1905...	1,036 8 »	» 1909	511 5 »

Bly. Det under år 1909 för riket uppnådda produktionsbeloppet utgjorde 165,588 kg. Föregående år uppgick motsvarande produktionsciffror till 277,371 kg., och har alltså en minskning i produktionen ägt rum, uppgående till 111,783

kg. Värdet å 1909 års tillverkning har uppgifvits till 41,200 kronor.

Under femårsperioderna från och med 1861 samt åren 1901—1909 omfattade blytillverkningen per år nedanstående belopp:

Åren 1861—1865	444,770 kg.	År 1901.....	988,396 kg.
» 1866—1870	395,833 »	» 1902.....	842,693 »
» 1871—1875	53,592 »	» 1903.....	677,924 »
» 1876—1880	71,985 »	» 1904.....	588,725 »
» 1881—1885	269,422 »	» 1905.....	575,527 »
» 1886—1890	274,358 »	» 1906.....	752,990 »
» 1891—1895	635,974 »	» 1907.....	812,625 »
» 1896—1900	1,519,643 »	» 1908.....	277,371 »
» 1901—1905	734,653 »	» 1909.....	165,588 »

Koppar. Koppertillverkningen i riket har under år 1909 lämnat som resultat inalles 2,374,657 kg., utgörande raffinadkoppar, hvilket är 433,135 kg. mindre än år 1908. Hela tillverkningen förskrifver sig från Hälsingborgs kopparverk, där sedan år 1902 raffineras dels vid samma verk producerad cementkoppar, dels från Norge importerad bessemererad koppar. Värdet af den framställda kopparen har uppgifvits utgöra 2,596,900 kronor.

Framställningen af gar- och raffinadkoppar har i årligt medeltal under femårsperioderna 1861—1905 samt under hvarterdera af åren 1901—1909 omfattat nedan angifna kvantiteter:

Åren 1861—1865	1,731,169 kg.	År 1901.....	137,382 kg.
» 1866—1870	2,003,335 »	» 1902.....	177,987 »
» 1871—1875	1,162,358 »	» 1903.....	776,038 »
» 1876—1880	925,048 »	» 1904.....	533,423 »
» 1881—1885	770,793 »	» 1905.....	1,385,098 »
» 1886—1890	835,298 »	» 1906.....	1,209,130 »
» 1891—1895	479,584 »	» 1907.....	1,577,452 »
» 1896—1900	217,370 »	» 1908.....	2,807,792 »
» 1901—1905	601,986 »	» 1909.....	2,374,657 »

Zink. Framställning af zink har under år 1909 ägt rum vid aktiebolaget Saxbergets zinkfabrik i Älfsborgs län till en kvantitet af 634,872 kg. med uppgifvet värde af 349,180 kronor, hvilken produktion med 360,691 kg. öfverstiger 1908 års produktion, som endast utgjorde 274,181 kg. med ett värde af 131,606 kronor.

e) **Diverse bergverksprodukter.**

Svafvel. Vid Falu kopparverk, det enda verk, hvarest under de senare åren svafvel producerats, har under år 1909 lika litet som de fyra föregående åren någon renkokning och destillering af svafvel ägt rum. Produktionen utgjorde:

År 1901.....	—	kilogram
» 1902.....	74,000	»
» 1903.....	—	»
» 1904.....	34,900	»
» 1905.....	—	»
» 1906.....	—	»
» 1907.....	—	»
» 1908.....	—	»
» 1909.....	—	»

Kopparvitriol. Tillverkningen här af, som bedrifvits endast vid Falu kopparverk, uppgick år 1909 till 628,050 kg. och uppskattades till ett värde af 188,400 kronor. Produktionen omfattade:

År 1901.....	1,224,040	kilogram
» 1902.....	1,256,767	»
» 1903.....	1,170,914	»
» 1904.....	1,248,303	»
» 1905.....	1,029,089	»
» 1906.....	562,000	»
» 1907.....	782,365	»
» 1908.....	731,417	»
» 1909.....	628,050	»

Järn vitriol. Äfven denna tillverkning har under år 1909 endast förekommit vid Falu kopparverk. Dess kvantitet uppgår till 181,950 kg. och dess värde till 6,368 kronor. Föregående års tillverkning uppgick till 277,000 kg., hvadan en produktionsminskning af 95,050 kg. under redogörelseåret inträdt. Tillverkningen under år 1909 och närmast föregående år har omfattat följande kvantiteter:

År 1901.....	140,450	kilogram
» 1902.....	126,750	»
» 1903.....	61,500	»
» 1904.....	147,750	»
» 1905.....	143,500	»
» 1906.....	170,000	»
» 1907.....	158,550	»
» 1908.....	277,000	»
» 1909.....	181,950	»

Alun. Tillverkningen här af, bedrifven vid två verk, af hvilka Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabriken i Hälsingborg år 1909 likasom föregående år har att uppvisa det högsta beloppet, omfattar följande kvantiteter:

År 1901.....	120,515	kilogram
» 1902.....	132,339	»
» 1903.....	140,465	»
» 1904.....	124,930	»
» 1905.....	138,850	»
» 1906.....	166,915	»
» 1907.....	131,115	»
» 1908.....	138,157	»
» 1909.....	132,386	»

hvaraf synes, att produktionen under redogörelseåret minskats med 5,771 kg. Värdet å 1909 års produktion uppgick till 13,239 kronor.

Blyerts. Under redogörelseåret har blyertstillverkningen bedrifvits hufvudsakligen vid Västanfors grafitverk i Västmanlands län, därvid framstälts en kvantitet af 23,053 kg. Emellertid har Jönköpings gasverk uti till Kollegium insända uppgifter redovisat en under året vid verket producerad kvantitet retortgrafit om 2,800 kg. Med inberäknande här af utgjorde produktionen för år 1909 25,853 kg. med ett uppgifvet värde af 2,905 kr. Produktionsciffrorna för de senaste åren gestalta sig på följande sätt:

År 1901.....	56,080	kilogram
» 1902.....	63,339	»
» 1903.....	24,559	»
» 1904.....	54,565	»
» 1905.....	39,683	»
» 1906.....	37,340	»
» 1907.....	32,615	»
» 1908.....	66,139	»
» 1909.....	25,853	»

Produktionen under år 1909 företer alltså en minskning af 40,286 kg. i förhållande till år 1908.

Brunsten, pulveriserad, har framstälts vid Dunkehallar i Jönköpings län. Tillverkningskvantiteten för år 1909 har uppgifvits till 60,000 kg., som uppskattats till ett värde af 4,200 kronor. I jämförelse med föregående år har redogörelseåret att uppvisa en produktionsökning af 8,000 kg.

C) Arbetskraft.

a) Motorer.

Vid järnverken. För omedelbar bruksdrift hafva, enligt tab. 14, under 1909 användts 1,876 motorer om tillsammans 86,274 hästkrafter. Af dessa hafva varit:

	Antal.	Hkr.
Vattenhjul och vattenturbiner	684	43,939
Ångmaskiner och ångturbiner	103	14,810
Varmluft-, gas-, fotogen- m. fl. motorer	7	915
Elektriska motorer	1,082	26,610
Summa	1,876	86,274

För drifvande af de elektricitetsgeneratorer, genom hvilka alstrats ström till ofvan redovisade elektriska motorer (äfvensom dessutom till belysning), hafva särskildt användts 144 motorer om 21,626 hästkrafter, icke inräknade bland de för omedelbar bruksdrift använda, nämligen 129 vattenhjul och vattenturbiner samt 15 ångmaskiner om resp. 19,114 och 2,512 hästkrafter.

Mesta vattenkraften, nämligen sammanlagdt för omedelbar bruksdrift och för drifvande af elektricitetsgeneratorer 12,388 hästkrafter, har tillgodogjorts i Örebro län; därefter komma Kopparbergs län med 12,302 och Värmlands län med

11,269 hästkrafter. Med afseende på ångmaskiner har Kopparbergs län det största hästkrafttalet för samma ändamål, eller 7,526, att uppvisa. Elektriska motorer åter hafva användts, för omedelbar bruksdrift, till största omfattningen i Kopparbergs (7,470 hkr) och därefter i Gäfleborgs län (6,885 hkr). Största hästkrafttalen inalles för omedelbar bruksdrift visa Kopparbergs (25,373), Gäfleborgs (15,520), Värmlands (11,997) och Örebro län (11,909).

Vid grufvor och anrikningsverk samt fältspatsbrott. Utom 26 motorer för handkraft samt 8 kreatursvandringer (se tab. 15) hafva år 1909 användts 89 vattenhjul och -turbiner om 2,337 hästkrafter, 136 ångmaskiner om 8,465 hästkrafter och 555 andra, hufvudsakligen elektriska, maskiner, hvaraf 553 haft sammanlagdt 17,427 hästkrafters styrka. Hela uppgifna antalet motorer har alltså utgjort 814, af hvilka 778 haft ett sammanlagdt hästkrafttal af 28,229 hästkrafter att uppvisa. Största angifna maskinstyrkan har förekommit i Kopparbergs (7,279 hkr), Örebro (6,646 hkr), Norrbottens (4,465 hkr), Malmöhus (3,102 hkr) och Västmanlands län (2,462 hkr).

Största hästkrafttalen för de olika slagen af maskinkraft äro uppgifna: för vattenhjul och -turbiner i Örebro län (913), för ångmaskiner i Norrbottens län (3,349) och för andra maskiner i Kopparbergs län (6,377).

Vid andra bergverk hafva, enligt tab. 15, under redogörelseåret användts 13 vattenhjul om 2,049 hästkrafter (däraf i Älfsborgs län 8 om 1,930 hkr), 4 ångmaskiner om 720 hästkrafter och 49 andra maskiner om 718 hästkrafter äfvensom 1 kreatursvandring; hvarför sammanlagda antalet motorer vid dessa bergverk utgjort 67 och sammanlagda hästkrafttalet 3,487.

b) Arbetare och utgjorda dagsverken.

Antalet af de vid bergverksrörelsen i riket år 1909 använda arbetare utgjorde, enligt tab. 16, inalles 29,157 mot 31,754 år 1908. Antalet under redogörelseåret utgjorda dagsverken uppgick till 6,790,748 eller i medeltal per man 233. Den anmärkningsvärda nedgång, som sistnämnda medeltal företer vid jämförelse med motsvarande siffra för föregående år, står gifvetvis i väsentlig mån i samband med den i det föregående omnämnda, långvariga och omfattande arbetsnedsättning, som ägde rum under redogörelseårets senare hälft.

Antalet arbetare och utgjorda dagsverken särskildt vid grubbrytning och anrikning var:

	Arbetare.	Dagsverken.	Dagsverken pr arbetare.
vid järnmalsbrytning	9,009	2,048,235	227
» järnmalsanrikning	698	156,382	224
» annan malmbrytning	993	230,718	232
» annan malmanrikning	315	72,037	229
» stenkolsbrytning	1,969	433,204	220
» fältspatsbrytning	254	44,898	177
Summa	13,238	2,985,474	226

Af den till grufvorna och fältspatsbrotten hörande personalen arbetade 5,134 (42 proc.) under jord samt 7,091 (58 proc.) i dagen, och bland dessa senare voro 1,456 (20⁵ proc.) sysselsatta med arbete, motsvarande grufarbete under jord.

Utom vid grufvorna voro år 1909 sysselsatta med framställning af bergverksprodukter:

	Arbetare.	Dagsverken.	Dagsverken per arbetare.
vid järnverk	15,288	3,625,245	237
» andra bergverk...	631	180,029	285
Summa	15,919	3,805,274	239

I arbetet vid bergverken deltog under året tillsammans 233 kvinnor, af hvilka omkring två tredjedelar eller 162 voro sysselsatta vid järngrufvorna. Medelantalet utgjorda dagsverken uppgick för kvinnor till endast 155, mot 234 för män.

Endast 2,549 (8⁷ proc.) af hela det uppgifna arbetareantalet voro under 18 år, nämligen 2,493 män och 56 kvinnor.

Bland de olika länen (se tab. 17) räknade Kopparbergs län den talrikaste arbetarepersonalen, uppgående till 6,217 eller i förhållande till rikssiffran 21³ proc., af hvilka 3,006 hade sysselsättning vid grufvorna och 3,211 vid öfriga bergverk. Vid de inom Örebro län belägna grufvorna och bruken användes under året 5,155 arbetare (17⁷ procent af rikssiffran), och i Västmanlands län uppgick arbetsstyrkan till 3,589 personer (12³ proc.) och i Norrbottens län till 3,003 personer (10³ proc.). De fyra nu nämnda länen förfogade sålunda tillsammans öfver betydligt mer än halfva antalet vid rikets samtliga bergverk använda arbetare. I hvardera af Gäfleborgs och Värmlands län uppgick antalet arbetare till mellan 2,000 och 3,000, i hvardera af Malmö, Uppsala och Östergötlands län till öfver 1,000 men högst 2,000 samt uti öfriga 13 län jämte Stockholms stad till mindre än 1,000 i hvardera, växlande från 572 i Stockholms till endast 3 i Kronobergs län. Huru antalet utgjorda dagsverken fördelar sig på de skilda länen, framgår af samma tabell 17.

Härjämte har, enligt hvad af redogörelserna från Södra bergmästaredistriktet kan inhämtas, för upptagning och rengöring af sjö- och myrmalmer under året användts 759 dagsverken, hvaraf 543 i Jönköpings, 212 i Kronobergs och 4 i Kalmar län.

D) Fyndigheters förvärfvande och försvar.

a) Koncessioner.

Under redogörelseåret har icke någon koncession att i onlighet med lagen den 28 maj 1886 eftersöka och bearbeta stenkolsfyndigheter meddelats.

b) Mutsedlar.

Enligt tab. 19 hafva under redogörelseåret af vederbörande tjänstemän blifvit utfärdade 1,232 mutsedlar, hvaraf 240 å nyupptäckta och 992 å förut inmutade fyndigheter. Af hela antalet utfärdade mutsedlar gällde 646, motsvarande 52⁴ procent, järnmalm och 368, eller 29⁹ procent, kopparmalm samt återstoden diverse andra i tabellen specificerade malmanledningar.

Då hithörande uppgifter i viss mån kunna tjäna som mätare på den vid skilda tider rådande större eller mindre lifaktigheten inom bergsnäringens och särskildt grufdriftens olika branscher, meddelas här nedan en jämförande öfversikt af förhållandena under sist gångna nio år:

Antal utfärdade mutsedlar åren 1901—1909.

	1901.	1902.	1903.	1904.	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.
Järnmalm	853	888	607	468	399	1,198	1,178	817	646
Guldalm.....	2	3	6	104	17	20	10	8	5
Silfver- och blymalm.....	101	52	33	21	25	131	164	74	52
Kopparmalm..	664	375	616	383	249	934	1,291	350	368
Manganmalm..	5	22	16	5	10	42	23	2	2
Krommalm....	—	—	—	17	3	4	19	20	3
Koboltmalm..	1	6	3	3	2	5	10	2	11
Nickelmalm..	29	36	6	13	17	20	32	10	7
Zinkmalm.....	11	28	16	37	52	114	80	61	101
Titanmalm....	—	14	—	—	—	—	—	1	—
Molybden- malm.....	4	26	7	2	3	5	5	1	—
Vismutmalm..	16	14	4	1	—	—	1	—	—
Antimonmalm	—	—	—	—	—	1	1	2	—
Arsenikmalm..	—	4	3	31	—	51	13	1	9
Svafvelkis....	14	27	12	7	17	23	22	12	7
Magnetkis....	18	2	5	5	9	17	17	11	15
Grafit.....	5	—	22	7	55	27	13	—	6
Apatit.....	15	3	—	—	—	—	—	—	—
Magnesit.....	38	87	—	—	1	—	—	—	—
Summa	1,776	1,587	1,356	1,104	859	2,592	2,879	1,372	1,232

Antalet under år 1909 utfärdade mutsedlar understeg, såsom af ofvanstående sammanställning synes, med 140 antalet under år 1908 utfärdade.

Hvad i förevarande afseende särskildt Norrbottens län beträffar, är den allmänna tillbakagången i inmutningsverksamheten under senare år väsentligen beroende på den inskränkning i inmutningsrätten, som innefattas i lag af den 6 juni 1902, sedermera årligen förnyad¹⁾, enligt hvilken inom nämnda län endast för kronans räkning inmutning må ske å kronojord, som ej under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen. År 1909 i Norrbottens län utfärdade mutsedlar utgjorde 89 mot 80 år 1908, 109 år 1907, 115 år 1906, 162 år 1905, 318 år 1904, 672 år 1903 och 853 år 1902.

c) Tilldelade utmål.

Uti tab. 20 äro sammanförda uppgifter rörande de utmål, som jämlikt kap. 4 af nådiga grufvestadgan under år 1909 blifvit lagda, och inhämtas af nämnda tabell, att hela antalet dylika utmål utgjort 82, fördelade på Stockholms län (14), Södermanlands (3), Jönköpings (2), Kristianstads (1), Örebro (31), Västmanlands (10), Kopparbergs (17) och Jämtlands län (4). Af de lagda utmålen hafva 56 eller 68:3 procent afsett enbart järnmalm samt resten diverse andra malmanledningar.

¹⁾ Jämlikt lag af den 19 april 1907, sedermera årligen förnyad, gälla samma bestämmelser för Västerbottens och Jämtlands län.

Kommerskollegii berättelse om bergshandteringen år 1909.

Under de senaste åren hafva tilldelats följande antal utmål:

År 1901	53 utmål
» 1902	479 »
» 1903	93 »
» 1904	114 »
» 1905	75 »
» 1906	146 »
» 1907	135 »
» 1908	115 »
» 1909	82 »

hvilket utvisar en minskning under sistförflutna året med 33 utmål.

d) Arbetsskyldighetens fullgörande.

Rätten till erhållna utmål och koncessionerade områden har under år 1909, såsom tab. 21 närmare utvisar, bevarats i tillsammans 3,346 utmål samt i 14 enligt lagen den 28 maj 1886 koncessionerade områden. Af ifrågavarande antal utmål och koncessionerade områden voro 997 (29.7 proc.) under hvilostånd, och i 263 (7.8 proc.) hade arbetsskyldigheten blifvit fullgjord genom arbete under föregående år, hvaremot arbetsskyldigheten fullgjordes genom arbete under året *med* malm- eller stenkolsfångst i 321 (9.6 proc.), *utan* malm- eller stenkolsfångst i 270 (8.0 proc.), inom angränsande utmål i 853 (25.4 proc.) samt genom erläggande af afgift i 656 (19.5 proc.) utmål och koncessionsområden. Med hänsyn till fördelningen på olika slag af grufvor tillhörde 2,210 eller 65.8 proc. järnmalmgrufvor, 745 eller 22.2 proc. andra grufvor samt 405 eller 12.0 proc. stenkolsgrufvor.

Följande ur de resp. årsredogörelserna hämtade jämförelsesiffror upplysa om hithörande förhållanden under de senaste åren.

Utmål och koncessionerade områden:	1901.	1902.	1903.	1904.	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.
under hvilostånd...	604	536	986	1,110	1,108	1,147	875	871	997
med arbetsskyldigheten fullgjord under föregående år.....	150	230	178	209	302	245	246	276	263
do under året <i>med</i> malm- (stenkols-)fångst ...	428	637	421	409	393	416	436	406	321
do do <i>utan</i> malm- (stenkols-)fångst.....	200	272	233	250	223	320	345	328	270
do do inom angränsande utmål (område)..	634	678	681	694	647	681	696	768	853
do genom erläggande af afgift	327	466	379	308	353	348	640	689	656
Summa	2,343	2,819	2,878	2,980	3,026	3,157	3,238	3,338	3,300

e) Beviljade hvilostånd.

Uppgifter angående utmål, för hvilka hvilostånd eller förlängning däraf beviljats att träda i kraft vid redogörelse-årets utgång eller från och med den 1 januari 1910, finnas meddelade i tab. 18, och utvisa dessa ett sammanlagt antal af 541 dylika utmål. Af de sålunda medgifna hvilostånden voro 488 af bergmästarne meddelade, gällande i de flesta eller 242 fall kopparmalms- och i 211 fall järnmalmshandlingar

och för öfrigt fyndigheter, som innehållit blymalm (4), bly- och silfvermalm (15), nickelmalm (3), zinkmalm (3), zink- och blymalm (2), arsenikkis 7 och svafvelkis (1); af bergsöfverstyrelsen jämlikt § 44 i gällande grufvestadga beviljade förlängningar af hvilostånd utgjorde 53.

Af de ifrågavarande utmälen tillhörde 242 Norrbottens län, 102 Kopparbergs län, 74 Örebro län, 40 Västmanlands län, 22 Värmlands län, 20 Stockholms län, 8 Uppsala och likaså Södermanlands län, 7 Gäfleborgs och Västerbottens län, 5 Jönköpings och Jämtlands län samt 1 Kalmar län.

Hvilostånd eller förlängningar däraf hade för nedan angifna antal utmål beviljats att träda i kraft vid utgången af:

År.	Beviljade hvilostånd.	Beviljad förlängning af hvilostånd.	Summa utmål.
1901.....	135	18	153
1902.....	501	27	528
1903.....	193	20	213
1904.....	177	32	209
1905.....	128	36	164
1906.....	105	159	264
1907.....	218	75	293
1908.....	293	38	331
1909.....	488	53	541

E) Bergverkens fördelning efter ägare.

Uti tab. 22 hafva sammanförts och länsvis ordnats de ur primäruppgifterna hämtade upplysningar angående förekommande olika slag af ägare till grufvor och brott, ur hvilka malm, stenkol, leror eller fältspat under redogörelseåret erhållits, äfvensom till järnverk och andra bergverk, hvilka under året varit i gång. Att antalet i denna tabell upptagna verk icke till fullo öfverensstämmer med summan af de i föregående tabeller uppgifna verk förklaras helt naturligt däraf, att hvarje verk här redovisats endast en gång, medan beträffande öfriga tabeller ett och samma verk på grund af sina särskilda tillverkningar stundom ingår bland uppgifterna till tvenne eller flere skilda tabeller.

Af de i förenämnda tab. 22 upptagna bergverk, utgörande i allt 475, tillhörde 64 eller 13.5 proc. ensamme ägare, 302 eller 63.6 proc. aktiebolag och 109 eller 22.9 proc. andra bolag, hvarunder, bland annat, innefattas intressentskap äfvensom sådana föreningar af vare sig aktiebolag sinsemellan eller aktiebolag jämte enkla bolag eller enskilde ägare, hvilka icke i och för det ifrågavarande verkets drift bildat särskildt aktiebolag. De olika slagen af bergverk fördelade sig med hänsyn till ägarne på följande sätt:

	Tillhörande ensamma ägare.		Tillhörande aktiebolag.		Tillhörande andra bolag.		Summa.	
	Antal.	Proc.	Antal.	Proc.	Antal.	Proc.	Antal.	Proc.
Grufvor o. fältspatsbrott.....	38	11.9	182	56.9	100	31.2	320	100.0
Järnverk.....	23	16.2	111	78.2	8	5.6	142	100.0
Andra bergverk.....	3	23.1	9	69.2	1	7.7	13	100.0
Samtliga bergverk.....	64	13.5	302	63.6	109	22.9	475	100.0

Häraf synes, bland annat, att af grufvorna något mer än en tiondel tillhöra ensamma ägare, öfver hälften däremot aktiebolag och ungefär tredjedelen andra bolag, medan af järnverken tre fjärdedelar tillhöra aktiebolag och den öfriga fjärdedelen är fördelad mellan andra bolag samt ensamma ägare. Af andra bergverk tillhöra tre fjärdedelar aktiebolag.

Beträffande bergverkens fördelning efter ägare inom de olika länen meddelas följande öfversikt, hvarvid för jämförelses skull motsvarande siffror jämväl för närmast föregående år upptagits:

	Antal bergverk, tillhörande						Summa bergverk.	
	ensamma ägare.		aktiebolag.		andra bolag.			
	1908	1909	1908	1909	1908	1909	1908	1909
Stockholms stad.....	—	—	1	1	—	—	1	1
Stockholms län.....	6	7	17	15	1	1	24	23
Uppsala län.....	5	5	8	7	16	15	29	27
Södermanlands län.....	7	6	6	7	2	2	15	15
Östergötlands län.....	4	5	11	10	—	1	15	16
Jönköpings län.....	4	13	4	2	—	—	8	15
Kronobergs län.....	1	—	—	1	—	—	1	1
Kalmar län.....	—	—	3	3	1	—	4	3
Blekinge län.....	3	3	1	1	—	—	4	4
Kristianstads län.....	1	1	1	1	—	—	2	2
Malmöhus län.....	1	—	6	7	—	—	7	7
Hallands län.....	1	2	—	—	—	—	1	2
Göteborgs och Bohus län.....	—	—	4	2	—	—	4	2
Älfsborgs län.....	1	1	1	1	—	—	2	2
Skaraborgs län.....	—	—	—	1	—	—	—	1
Värmlands län.....	3	2	33	27	12	6	48	35
Örebro län.....	11	3	78	65	36	33	125	101
Västmanlands län.....	8	6	50	47	12	11	70	64
Kopparbergs län.....	9	6	63	43	51	35	123	84
Gäfleborgs län.....	1	—	14	15	4	4	19	19
Västerbottens län.....	6	4	1	1	—	—	7	5
Norrbottens län.....	—	—	42	45	1	1	43	46
Summa	72	64	344	302	136	109	552	475

F) Bergverksägares för bevilning uppskattade inkomst.

Uti tab. 23 finnas sammanförda af bergverksägarne meddelade uppgifter angående beloppen af deras för bevilning uppskattade inkomst af grufvor och andra bergverk. Af denna sammanfattning framgår, att samtliga år 1909 i riket för bevilning uppskattade bergverksägares inkomst af bergverkens drift utgjort 15,027,482 kronor, hvaraf kommit på:

Järngrufvor ¹⁾	9,687,470 kronor.
Stenkolsgrufvor.....	436,187 »
Andra grufvor och fältspatsbrott...	553,879 »
Järnverk.....	4,188,020 »
Andra bergverk.....	161,926 »

¹⁾ Inclusive anriknings- och briketteringsverk.

Den mest inkomstbringande bergverksrörelsen synes, enligt de i tabellen närmare detaljerade uppgifterna, hafva bedrivits inom Norrbottens län, där den för bevilning uppskattade inkomsten af förenämnda slag uppgick till sammanlagdt 7,163,412 kronor. Närmast i ordningen följde Kopparbergs län med 2,142,730 kronor och Örebro län med 1,867,538 kronor samt därefter Västmanlands län med 1,072,449 kronor, Gäfle-

borgs län med 898,717 kronor, Värmlands län med 608,164 kronor, Malmöhus län med 476,987 kronor och Uppsala län med 365,039 kronor. För de öfriga bergsbruksidkande länen uppgick beloppet sammanlagdt till 432,446 kronor.

Bergverksägarnes år 1908 för bevilning uppskattade inkomst af bergverkens drift utgjorde 18,587,205 kronor eller 3,559,723 kronor mer än år 1909.

Stockholm den 22 augusti 1910.

Underdånigst

ALFR. LAGERHEIM.

GÖRAN BJÖRKMAN.

Allen Vanérus.

Résumé.

Les lois qui règlent actuellement l'exploitation des mines en Suède sont:

1) le code des mines, du 16 mai 1884 (avec les modifications apportées par les lois du 20 octobre 1899 et du 5 juillet 1901) aux termes duquel chaque citoyen suédois est autorisé à réclamer les gisements qui contiennent a) les minerais des métaux suivants: or, argent, platine, mercure, plomb, cuivre, fer (à l'exception des minerais de lac et de marais), manganèse, chrome, cobalt, nickel, zinc, étain, titane, molybdène, wolfram, bismuth, antimoine et arsénic, ainsi que b) pyrite de fer, pyrite magnétique, graphite, apatite et magnésite, les deux derniers minerais cependant seulement s'ils se trouvent sur des terres du domaine public; toutefois, en vertu de la loi du 6 juin 1902, renouvelée chaque année suivante, aucune réclamation de gisements situés dans des terres du domaine public ne peut avoir lieu dans la préfecture de Norrbotten, sinon pour le compte de l'Etat, stipulation qui, selon la loi du 19 avril 1907, renouvelée les années suivantes, s'applique aussi aux préfectures de Västerbotten et Jämtland;

2) la loi sur la recherche et l'exploitation des houilles, du 28 mai 1886, selon laquelle l'exploitation des mines de houille est soumise à une concession du Gouvernement.

L'exploitation des mines en Suède pendant l'année 1909, comparée à celle de l'année précédente, présente une diminution notable. Ce fait s'explique essentiellement tant par la dépression générale de la vie commerciale qui n'a pas cessé de régner pendant l'année, que par la grève devastée étendue et de longue durée qui pendait les mois d'automne régnait sur divers champs de l'industrie et des métiers.

La statistique de l'industrie minérale pour l'année 1909 fait connaître que l'extraction des divers minerais a donné les quantités et valeurs détaillées ci-après:

	Production en 1909.	Valeur de la production en 1909.
	Tonnes.	Couronnes ¹⁾ .
Minerais de fer	3,886,060	24,026,688
Minerais d'argent et de plomb	1,721	223,620
Minerais de cuivre	9,562	189,861
Minerais de zinc	43,760	1,882,757
Minerais de manganèse	5,212	130,400
Pyrite de fer	16,104	193,384

Les minerais de lac et de marais (limonites) étant compris dans les chiffres précités, il faut en déduire une somme de 1,014 tonnes pour avoir la quantité du minerai de roche seul.

En comparant la quantité de roche et de minerai réunis avec le minerai de fer trié, on constatera que la quantité relative de minerai a été de 64,7 pour cent.

Du minerai de fer trié, 3,519,949 tonnes se composaient de minerai de première qualité.

Par rapport à la proportion de fer contenu dans le minerai de première qualité on a obtenu les résultats suivants:

Pour cent de fer du minerai de première qualité:	Production.
de 40 pour cent jusqu' à 50 pour cent.....	105,896 tonnes
» 50 » » » 60 » »	840,930 »
» 60 » » » 70 » »	2,573,094 »
pour cent de fer non rapporté	29 »

La proportion de phosphore contenu dans le minerai de première qualité ressort de l'aperçu suivant:

Pour cent de phosphore de minerai de première qualité:	Production.
moins de 0,005 pour cent.....	139,650 tonnes
de 0,005 pour cent jusqu' à 0,010 pour cent	176,546 »
» 0,010 » » » 0,020 » »	106,567 »
» 0,020 » » » 0,030 » »	307,275 »
» 0,030 » » » 0,050 » »	30,432 »
» 0,050 » » » 0,100 » »	67,769 »
» 0,100 » » ou audessus	2,357,179 »
pour cent de phosphore non exactement précisé	334,531 »

La production de fer a fourni, comme résultat principal pour l'année 1909, les quantités et valeurs suivantes:

	Production en 1909.	Différence par rapport à 1908.	Valeur de la production en 1909.
	Tonnes.	Tonnes.	Couronnes.
Fonte	444,764	— 123,057	32,074,658
Massiaux et fers bruts en barres	120,669	— 31,587	14,060,156
Lingots Bessemer	63,351	— 17,703	6,340,165
Lingots Martin	248,757	— 106,637	25,315,188
Lingots de fusion au creuset	927	— 242	343,676
Fer et acier en barres	153,736	— 27,697	22,954,316
Fer et acier en bandes, verges, etc.	55,236	— 16,543	8,239,057
Fil laminé en boucles (wire-rods)	37,407	— 7,674	5,487,493
Ebauches de tubes en acier sans soudure	31,201	— 13,316	5,453,173
Tôles fortes	14,898	— 5,700	2,375,239

Les hauts-fourneaux ont produit, en moyenne, 4,118 tonnes par fourneau pendant l'année; le temps de production pour chaque haut-fourneau a été, en moyenne, 232 journées; la production moyenne par journée et par haut-fourneau a atteint 17,76 tonnes.

¹⁾ 1 Couronne = 1,39 Franc.

Le charbon de bois est au fond le seul *combustible* employé dans les hauts-fourneaux de la Suède; ce n'est qu'en des cas très rares que le coke est employé soit seul soit en mélange avec le charbon de bois. La consommation du charbon de bois, en 1909, pour la production de fer en entier, s'élève à 31,416,118 hectolitres.

Les chiffres indiquant la production des *métaux autres que le fer* se résument ainsi qu'il suit:

	Quantité.	Valeur.
Or	14 kilogr.	35,058 cour.
Argent	512 »	32,308 »
Plomb	165,588 »	41,200 »
Cuivre	2,374,657 »	2,596,900 »
Zinc	634,872 »	349,180 »

Des mines de houille, situées exclusivement dans la province la plus méridionale du royaume, la Scanie, on a extrait, en 1909, une quantité totale de 246,808 tonnes de *houilles*, c'est-à-dire 58,398 tonnes de moins que l'année précédente. La valeur déclarée des houilles était de 1,941,913 couronnes.

Les gisements *d'argile réfractaire* et *d'argile de «klinker»*, qui s'exploitent en combinaison avec la production de la houille, ont donné, en 1909, 87,476 tonnes d'argile réfractaire et 49,069 tonnes d'argile de «klinker». La valeur déclarée de l'argile était en somme de 271,418 couronnes.

Autres *substances diverses*, produites dans l'industrie minière, pendant l'année 1909, ont été:

	Quantité.	Valeur.
Feldspath	15,772 tonnes	166,323 cour.
Quartz	10,267 »	54,038 »
Sulfate de cuivre	628,050 kilogr.	188,400 »
Sulfate de fer	181,950 »	6,368 »
Alun	132,386 »	13,239 »
Plombagine	25,853 »	2,905 »
Pyrolusite réduite en poudre	60,000 »	4,200 »
Autres produits, y compris le zinc sulfuré	36,429,000 »	2,500,864 »

Le nombre des *ouvriers* employés, en 1909, à l'exploitation des mines et usines a été de 29,157, soit 2,597 de moins qu'en 1908. Ces ouvriers se répartissent de la manière suivante:

	Personnel ouvrier.				Totaux.
	Souterrainement.		A la surface.		
	Hommes.	Enfants (au-dessous de 18 ans).	Hommes.	Femmes et enfants (au-dessous de 18 ans).	
Mines de fer	3,058	70	5,551	1,028	9,707
Autres mines métallifères	533	1	607	167	1,308
Mines de houille	1,301	135	500	33	1,969
Carrières de feldspath	36	—	174	44	254
Usines à fer	—	—	14,063	1,225	15,288
Autres usines	—	—	608	23	631
Totaux	4,928	206	21,503	2,520	29,157

Le nombre des *moteurs* en activité pendant l'année 1909, ainsi que la puissance motrice, en tant qu'elle a été déclarée par les industriels, se font voir par les chiffres suivants:

	Moteurs employés				Totaux.	
	dans les mines et dans les carrières de feldspath.		aux autres exploitations minières.		Nombre.	Puissance en chevaux.
	Nombre.	Puissance en chevaux.	Nombre.	Puissance en chevaux.	Nombre.	Puissance en chevaux.
Machines à vapeur	136	8,465	122	18,042	258	26,507
Moteurs à eau	89	2,337	826	65,102	915	67,439
Autres moteurs	589	17,427	1,139	28,243	1,728	45,670
Totaux	814	28,229	2,087	111,387	2,991	139,616

Le nombre des *permis d'exploitation des mines*, accordés pendant l'année 1909, a été de 1,232, au lieu de 1,372 en 1908. Les gisements divers ayant fait l'objet de ces concessions étaient:

	Nombre des permis.
Minerai de fer	646
Minerai d'or	5
Minerais d'argent et de plomb	52
Minerai de cuivre	368
Minerai de zinc	101
Minerais d'autres substances (pyrite, cobalt, arsénic, nickel, etc.)	60
Total	1,232

En répartissant les mines et les usines, exploitées pendant l'année 1909, à l'égard des différentes catégories des *possesseurs* actuels, on arrive aux résultats suivants:

	Appartenant à:			Nombre total.
	Possesseurs seuls.	Sociétés anonymes.	Autres sociétés.	
Nombre des mines et des carrières de feldspath	38	182	100	320
» » usines à fer	23	111	8	142
» » autres usines	3	9	1	13
Totaux	64	302	109	475

Les *revenus nets* résultant de l'exploitation des mines et usines dont les produits sont spécifiés dans le présent rapport comprennent, d'après l'appréciation faite par les autorités de taxation, un montant total de 15,027,482 couronnes. Cette somme se décompose comme suit:

Mines de fer	9,687,470 couronnes
Mines de houille	436,187
Autres mines et carrières de feldspath	553,879 »
Usines à fer	4,188,020 »
Autres usines	161,926
Total	15,027,482 couronnes.

1) Dont 37 manèges à colliers et autres moteurs sans puissance déclarée.

TABELLER.

Tab. 1. Uppfordringen ur järngrufvorna år 1909.

Ann. Genom anrikning vunnen produkt redovisas i tab. 2.

I tabellen använda beteckningar:

Malmens karaktär: t = torrsten; e = engående malm; k = kalkig eller blandmalm; b = blodstensmalm; s = svartmalm; bt = blodstensmalm, som är torrsten; st = svartmalm, som är torrsten; es = engående svartmalm; ks = kalkig svartmalm; o. s. v.

Brytningsmetod: D = dagbrott; I = igensättningsbrytning; M = magasinsbrytning; P = pallbrytning i öppna rum; R = rasbrytning, T = takbrytning utan igensättning; U = undersökningsarbete; Tr = tillredningsarbete; G = gafvelstrossning; o. s. v.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.			
Grufvor (gruffält).	Antal grufvor, ur hvilka malm erhålles.	Malmens karaktär.	Under året använd brytningsmetod.	Antal under året använda uppföringsschakt, stollar m. m.	Antal månader, hvarunder grufvan arbetats.	Brutet berg och malm tillsammans.		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sofrad malm.		Värde å denna direkt användbara malm.	Den producerade primalmens genomsnittshalt af		Erhållen för anrikning lämplig produkt.			
						Under jord.	I dagbrott.	Prima.	Andra kvaliteter.		järn.	fosfor.		T o n.	Kronor.	%.
Stockholms län.																
<i>Börstils socken:</i>																
Skedika grufva	1	} es	—	—	—	—	—	1,624	—	11,368	54	0·015	—			
Fältgrufvan	1		—	—	—	—	—	371	—	2,596	57	0·015	—			
Rörgrufvan	1	s	—	—	—	—	—	2) 58	—	580	50	0·011	—			
Kohagsgrufvan	1	s	—	—	—	—	—	2) 20	—	198	49	0·005	—			
Aspögrufvan	1	es	I	1	12	6,000	—	2,315	—	23,145	54	0·004	—			
Hoppgrufvan	1	es	U	1	6	300	—	90	—	900	50	0·015	—			
Jonsgrufvan	1	s	P	2	12	7,625	—	2,745	297	31,680	56	0·006	—			
<i>Valö m. fl. socknar:</i>																
Vigelsbo storgrufva	1	s	IU	2	12	10,875	—	1,350	—	14,850	60	0·003	7,788			
Gamla Rödbergsgrufvan	1	s	I	1	12	5,209	—	2,631	971	28,941	61	0·003	—			
<i>Häfverö socken:</i>																
Herrängsfältet {	Jacobigrufvan	1	s	D	} 2	—	10,704	—	—	—	—	—	10,003			
	Eknäsgrufvan	1	s	D		—	56,053	—	—	—	—	—	—	34,420		
	Markdalsgrufvan	1	s	D		1	2	—	3,034	—	—	—	—	1,399		
Summa för Stockholms län	12	—	—	10	—	30,009	69,791	11,436	1,268	115,881	—	—	53,610			
Uppsala län.																
<i>Lena socken:</i>																
Britanniagrufvan	1	s	MP	2	12	4,483	—	1,811	—	12,000	47	0·010	988			
Kajsagrufvan	1	s	U	1	1½	306	—	64	32	600	58·2	0·003	—			
<i>Tierps socken:</i>																
Djupa grufva	1	s	D	1	½	—	150	150	—	750	57	0·14	—			
<i>Alunda socken:</i>																
Hammaringsgrufvan	1	ks	P	} 2	} 12	5,893	—	4) { 2,679	5) { 269	21,431	53	0·011	—			
Karl Olsgrufvan	1	ks	P			4,321	—			2,031	251	16,246	53	0·011	—	
Gamla Ramhälls grufvor	1	s	P	1	12	9,915	—	3,003	1,034	21,270	50	0·018	—			
<i>Dannemora och Films socknar:</i>																
Dannemora Norra fält {	Sjöhagsbolaget	1	s	M	1	10	9,198	—	6) { 2,272	2,277	20,590	54	0·004	—		
	Fischersgrufvan	1	s	P	} 1	} 9	5,067	—			3,433	553	28,010	50	0·004	—
	Roschetsgrufvan	1	s	P			282	—			42	58	390	51	0·004	—
	Fischer-Roschetsgrufvan	1	s	P	} 1	} 2	627	—			237	174	2,070	51	0·004	—
	Kungsgrufvan	1	s	P			647	—			283	170	3,650	45	0·002	—
	Gustafs skärpning	1	s	P	} 1	} 3	960	—			417	139	4,910	48	0·005	—
Sveagrufvan	1	s	M	7,795			—	3,663	157	38,670	52	0·003	—			
Dannemora Mellanfält	1	s	I	1	12	18,422	—	15,388	702	175,410	55	0·003	—			
Dannemora Södra fält	1	s	M	1	12	8,925	—	4,077	544	34,260	57	0·004	—			
Konstängsgrufvan	1	s	P	1	10	6,428	—	4,004	82	32,110	40	0·004	—			
Summa för Uppsala län	16	—	—	13	—	83,269	150	43,554	6,442	412,367	—	—	988			

1) Ur äldre varp genom magnetisk sofring. — 2) Ur äldre varp. — 3) Däraf genom magnetisk sofring 34,196 ton. — 4) Däraf ur äldre varp 727 ton. — 5) Kismalm. — 6) Däraf ur äldre varp 463 ton; genom magnetisk sofring 6,376 ton.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur järngrufvorna år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	
Grufvor (gruffält).	Antal grufvor, ur hvilka malmen erhållits.	Malmens karaktär.	Under året använd brytningsmetod.	Antal under året använda uppföringsställen m. m.	Antal månader, hvar under grufvan arbetats.	Brutet berg och malm tillsammans.		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sofrad malm.		Värde å denna direkt användbara malm.	Den producerade primalmens genomsnittshalt af		Erhållen för anrikning lämplig produkt.	
						Under jord.	I dagbrott.	Prima.	Andra kvaliteter.		järn.	fosfor.		
												T o n.		
Södermanlands län.														
<i>Svärta socken:</i>														
Förola grufva	1	s	P	1	12	682	—	399	—	2,394	50	0·01	—	
<i>Gåsinge socken:</i>														
Skottvängs grufva	1	t	P	1	8	2,663	—	1,643	—	6,983	44 à 45	0·045	—	
<i>Skyltinge socken:</i>														
Kantorps gruffält (Östra, Västra och Nya Kantorpsgrufvorna)	3	bs	P	1	10	22,930	—	12,618	—	121,190	1) —	0·024	8,974	
Ramsta gruffält (Oskarsgrufvorna)	2	s	P	1	10	5,800	—	2,442	—	29,308	62	0·003	—	
Vilhelminagrufvan	1	s	P	1	5	4,650	—	4,200	—	29,400	60·7	0·024	—	
Skalundagrufvan	1	s	P	1	6	1,450	—	1,300	—	9,100	50	0·085	—	
Summa för Södermanlands län	9	—	—	6	—	38,175	—	22,602	—	198,375	—	—	8,974	
Östergötlands län.														
<i>Skällviks socken:</i>														
Nartorps gruffält (Hoppes schakt)	1	s	P	1	12	6,943	—	2,950	—	29,500	50	0·0014	—	
<i>Häradshammars socken:</i>														
Dolmyra gruffält (Dolmyragrufvan)	1	s	P	2	12	139	—	21	—	107	48	0·012	97	
Summa för Östergötlands län	2	—	—	3	—	7,082	—	2,971	—	29,607	—	—	97	
Jönköpings län.														
<i>Månsarps socken:</i>														
Smålands Taberg	Eckersholms allm. grufva	1	es	D	—	2	—	40	—	—	—	—	40	
	Unnarydsgrufvan	1	es	D	—	2	—	36	—	—	—	—	36	
	Brån	1	es	D	—	2	—	40	—	—	—	—	40	
	Kåperydgrufvan	1	es	D	—	2	—	40	—	—	—	—	40	
	Brätångsgrufvan	1	es	D	—	2	—	38	—	—	—	—	38	
	Baron	1	es	D	—	2	—	36	—	—	—	—	36	
	Ingenjörsgrufvan	1	es	D	—	2	—	36	—	—	—	—	36	
Georgsgrufvan	1	es	D	—	2	—	36	—	—	—	—	36		
Summa för Jönköpings län	8	—	—	—	—	—	302	—	—	—	—	—	302	
Värmlands län.														
<i>Färnebo socken:</i>														
Persbergs- och Yngshyttefälten	Skärstöttegrufvan	1	ks	M	1	8½	15,887	—	11,175	1,123	242,000	56	0·011	4,865
	Magneten	1	es	P		8	1,597	—	277	—		53	0·012	919
	Storgrufvan	1	es	P	1	8½	10,783	—	4,732	—		55	0·003	8,026
	Norra Alabamagrufvan	1	st	U	1	8½	4,694	—	408	—		53	0·010	2,250
	Kaptens sebakt	1	—	U		7	720	—	—	—		—	—	—
	Södra Alabamagrufvan	1	st	R	1	8½	17,230	—	6,392	—		53	0·010	11,100

1) Af den redovisade skrädda malmen höllo, enligt uppgift, 3,815 ton 64 % och 8,803 ton 60 % järn. — 2) Däraf genom magnetisk sofring 127 ton.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur järngrufvorna år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	
Grufvor (gruffält).	Antal grufvor, ur hvilka malm erhålles.	Malmen's karaktär.	Under året använd brytningsmetod.	Antal under året använda uppföringsskakt, stollar m. m.	Antal månader, hvar under grufvan arbetats.	Brutet berg och malm tillsammans.		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock och magnetiskt sofrad malm.		Värde å denna direkt användbara malm.	Den producerade primalmens genomsnittshalt af		Erhållen för anrikning lämplig produkt.	
						Under jord.	I dagbrott.	Prima.	Andra kvaliteter.		järn.	fosfor.		
						T o n.								Kronor.
Långbansfältet { Stor- och Kolleggrufvorna	2	b	P	5	12	12,430	—	1,619	2,256	42,885	60	0'008	399	
{ Gustafsgrufvan.....	1	b	P	1	12	1) 4,887	—	334	1,177	16,381	60	0'007	365	
Ulriksgrufvan.....	1	es	P	1	5	1,640	—	592	—	4,763	46	0'003	—	
<i>Nordmarks socken:</i>														
Tabergs grufvor	1	e	I	2	12	2) 15,403	—	6,534	1,353	72,105	55	0'008	—	
Nordmarks grufvor (Grundsjö-, Brattfors- och Bergsgrufvorna)	3	e	MP	2	12	10,359	—	4,066	1,413	38,180	50	0'007	—	
Finnmossegrufvan	1	e	MP	2	12	20,189	—	10,045	5,200	126,450	58	0'007	—	
<i>Gåsborns socken:</i>														
Fagerbergsgrufvan	1	e	—	—	—	—	—	3) 119	—	1,185	50	0'009	—	
Summa för Värmlands län	16	—	—	17	—	115,819	—	46,293	12,522	543,949	—	—	27,924	
Örebro län.														
<i>Vintrosa och Tyslinge socknar:</i>														
Holmstorps-Säbyfältet (Claragrufvan)	1	bs	M	1	12	14,269	—	6,083	1,349	56,000	62	0'048	3,824	
<i>Nora socken:</i>														
Timansbergsfältet { Kärr-, Varp- och Sör-	3	s	T	1	12	8,588	—	3,546	696	46,377	59	0'007	—	
{ grufvorna	1	s	P	1	12	410	—	169	—	2,028				
{ Limbergsgrufvan	1	bt	I	1	10	5) 8,622	—	5,672	—	39,704	52	0'016	2,739	
Stribergs- och Åsbobergsfälten {	1	bt	M		10		5) 5,373	—	2,818	—				19,726
	1	bt	T		9		2,489	—	2,350	—				16,450
	1	bt	G		10		5,855	—	3,780	—				26,460
	1	t	G	2	1,214	—	570	—	3,990	54	0'012	574		
{ Långgrufvan	1	t	G	2	1,214	—	570	—	3,990	54	0'012	574		
{ Komministergrufvan	1	bt	M	1	2	3,158	—	1,550	—	10,850	50	0'015	1,490	
{ Åsbobergsgrufvan	1	b	I	1	10	9,582	—	1,860	1,930	34,040	62	0'031	4,181	
Rödbergsfältet (Rödbergsgrufvan)	1	b	P	2	12	9,740	—	2,684	1,320	36,080	63	0'005	—	
Grindgrufvan	1	t	P	1	12	2,421	—	934	—	6,905	53	0'014	—	
Södra Älgbergsgrufvan	1	s	P	1	12	2,743	—	1,000	—	7,500	53	0'008	—	
Glifsafältet (Stripa-Glifsagrufvan)	1	s	P	1	10	7,884	—	2,224	—	24,468	55	0'010	2,225	
Pershyttefältet {	1	t	P	1	5	1,367	—	529	—	3,703	52	0'017	58	
	1	t	P	1	12	11,248	—	5,282	—	36,974	54	0'017	2,926	
	1	t	P	1	1	1,002	—	392	—	2,744	54	0'016	247	
	1	t	P	1	12	11,517	—	6,472	—	45,304	53	0'012	2,998	
Bergsängsfältet (Annebergsgrufvan)	1	s	P	1	12	2,310	—	870	42	7,830	51	0'004	—	
Skoftorpsfältet (Låsgrufvan)	1	k	P	1	1	408	—	226	—	1,471	50 å 55	0'009	—	
<i>Nora och Järnbods socknar:</i>														
Klacka och Lerbergs gruffält (Klacka och Stora Lerbergs grufvor)	2	s	R	2	10	38,736	—	7,000	—	73,500	57	0'014	24,006	
<i>Vikers kapellag:</i>														
Dalkarlsbergs odalfält och Vasagrufvan	2	s	R	1	10	68,654	—	4) 28,442	204	271,221	62	0'050	—	
<i>Järnbods socken:</i>														
Haggruffefältet { Julius- o. Gammalgrufvorna	2	k	D	2	12	—	2,483	921	344	12,301	47	0'0045	—	
{ Mellan- och Haggrufvorna	2	k	I	2	12	3,231	—	631	143	8,085	54	0'004	—	

1) Dessutom 100 ton gråberg från Wahlundsgrufvan. — 2) Dessutom kvarliggande i grufvan enligt uppskattning 2,000 ton. — 3) Ur äldre varp. — 4) Dessutom vid förberedande arbeten och undersökningsarbeten 2,700 ton gråberg. — 5) Därå genom magnetisk sofring 8,150 ton.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur järngrufvorna år 1909.

1. Grufvor (gruffält).	2. Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	3. Malmens karaktär.	4. Under året använd brytningsmetod.	5. Antal under året använda uppföringsschakt, stollar m. m.	6. Antal månader, hvar under grufvan arbetats.	7. Brutet berg och malm tillsammans.		9. Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sofrad malm.		10. Värde å denna direkt användbara malm.	12. Den producerade primalmens genomsnittshalt af		14. Erhållen för anrikning lämplig produkt.	
						Under jord.	I dagbrott.	Prima.	Andra kvaliteter.		járn.	fosfor.		
														T o n.
<i>Hjulsjö socken:</i>														
Ösjöbergsfältet (Kärr-, Ösjöbergs- och Västra Kolningsbergsgrufvorna)	3	s	PT	2	9	23,501	—	3,209	—	73,756	56.2	0.007	13,883	
Rishöjdbergsfältet (Gamla och Nya Rishöjdbergsgrufvorna)	2	s	P	1	9	19,762	—	4,554	—		55.7	0.01	1) 12,431	
<i>Grythyttans socken:</i>														
Sikbergsfältet	1	k	R	1	12	1,700	—	1,112	163	12,674	52	0.005	—	
Finnbergsfältet	2	e	U	2	12	8,558	—	459	—	4,594	52	0.010	710	
Johannesbergsgruvnan	1	k	P	1	9	366	—	289	—	2,890	53	0.006	2	
Ormtorpsgruvnan	1	es	U	1	1	40	—	20	—	140	—	—	—	
Hufvudgruvnan	1	s	U	1	2	50	—	—	15	105	—	—	—	
Milfolksgruvnan	1	s	U	1	2	50	—	—	20	140	—	—	—	
Aborrkärnsgruvnan	1	s	U	1	1	50	—	—	20	140	—	—	—	
<i>Hällefors socken:</i>														
Sirsjöbergsgruvnan	1	e	MP	2	9	15,668	—	2,185	—	21,853	58	0.004	10,037	
<i>Ljusnarsbergs socken:</i>														
Lombergsfältet {	Spelgruvnan	1	b	M	1	19,874	—	7,477	—	59,810	60.3	0.110	9,937	
	Ängesgruvnan	1	b	P		2,318	—	220	—	1,100	54.6	0.154	482	
Karlsgruvnan	1	s	P	2	5	4,003	—	1,840	—	13,500	58	0.007	—	
Svartviksfältet {	Göjegrufvan o. Vattenflaskan	2	k	P	1	11	10,223	—	4,273	—	74,637	47.06	0.005	—
	Fallgruvnan	1	k	P	1	10	8,416	—	3,899	—		46.97	0.002	—
	Mossgruvnan	1	k	P	1	9½	2,604	—	121	—		41.88	0.003	—
Ställbergsfältet {	Drottninggruvnan	1	ks	P	1	10	15,048	—	10,188	—	81,504	51	0.007	—
	Kejsarschaktet	1	ks	MP	1	10	31,787	—	18,893	—	151,144	51	0.006	—
Basttjärnsfältet (Basttjärnsgruvnan)	1	s	IP	1	7½	13,645	—	4,687	—	32,809	51.90	0.007	—	
Sköttgrufvefältet (Skött- och Karlgrufvorna)	2	k	IP	2	8	35,363	—	14,211	3) 12,767	204,644	52	0.016	—	
Lilla Mossgruvnan	1	s	R	1	1	104	—	—	—	—	—	—	104	
<i>Ljusnarbergs och Lindesbergs socknar:</i>														
Norra Ställbergsfältet {	Nya Utterbäcksgruvnan	1	s	P	1	3	1,436	—	—	—	—	—	713	
	Utterbäcksgruvnan	1	s	P	1	2	248	—	9	—	—	—	48	
	Mariagrufvan	1	t	P	1	7	2,190	—	—	—	—	—	811	
<i>Lindesbergs socken:</i>														
Ingelshyttfältet {	Östra Kärrgruvnan	1	bs	P	1	9½	6,237	—	4) 3,577	—	22,531	5) —	0.020	—
	Stora Mossgruvnan	1	bs	P	1	9½	6,782	—	6) 4,659	—	29,945	7) —	0.020	—
Stripa odalfält	1	bt	MPT	2	10	62,226	—	30,705	258	203,563	51.5	0.007	25,553	
Gränshyttfältet (Gullblankagruvnan)	1	s	P	2	12	12,975	—	847	94	4,421	63	0.003	11,025	
Väggruvnan	1	s	U	1	½	8) 35	—	—	—	—	—	—	—	
Hättagrufvan	1	bt	U	1	½	8) 35	—	—	—	—	—	—	—	
<i>Ramsbergs socken:</i>														
Stråsaafältet {	Storgruvnan	1	t	P	1	9½	36,970	—	—	—	—	—	32,030	
	Nygruvnan	1	t	MP	1	9½	37,567	—	—	—	—	—	35,863	
	Liljenbergsgruvnan	1	t	DP	1	9½	—	36,883	—	—	—	—	21,670	
Gustafsbergsgruvnan	1	s	P	1	7	4,445	—	2,701	—	16,206	55	0.003	—	
Summa för Örebro län		67	—	—	64	—	605,097	39,366	206,140	19,365	1,805,817	—	—	223,928

1) Däraf ur äldre varp 734 ton. — 2) Malmen håller äfven omkring 5 % mangan. — 3) Däraf genom magnetisk sofring 8,748 ton. — 4) Däraf blodsten 2,137 ton och svartmalm 1,410 ton. — 5) För blodsten 54 % och för svartmalmen 57 %. — 6) Däraf blodsten 3,981 ton och svartmalm 678 ton. — 7) För blodsten 54 % och för svartmalmen 55 %. — 8) Ej skrädda.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur järngrufvorna år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Grufvor (gruffält).	Antal grufvor ur hvilka malm erhålles.	Malmen karaktär.	Under året använd brytningsmetod.	Antal under året använda uppföringsschakt, stollar m. m.	Antal månader hvar under grufvan arbetats.	Brutet berg och malm tillsammans.		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sofrad malm.		Värde å denna direkt användbara malm.	Den producerade primamalmens genomsnittshalt af		Erhållen för anrikning lämplig produkt.
						Under jord.	I dagbrott.	Prima.	Andra kvaliteter.		järn.	fosfor.	
												T o n.	
Västmanlands län.													
<i>Skinnskattebergs socken:</i>													
Riddarhytte odalutmål (Lerklockan i Morbergsfältet)	1	s	I	1	11	12,256	—	4,013	—	36,117	53	0.004	6,878
Källfallsfältet (Nordstjernen, Källfalls-, Valdemars- och Grundbergsgrufvorna)	4	s	I	1	10	30,707	—	10,008	—	95,076	59	0.004	18,653
Nya Bastnäs fältet (Kvickstensgrufvan)	1	s	U	1	1	107	—	31	—	155	51	0.009	68
Öfre Persgrufvan	1	s	M	1	9½	8,298	—	385	—	4,620	65	0.004	6,441
Stålklockan	1	s	P	1) 2	10	3,316	—	—	—	—	—	—	1,892
<i>Norbergs socken:</i>													
Risbergsfältet { Mossgrufvan	1	bt	P	1	2	3,805	—	2,989	—	14,407	49	0.03	49
{ Bondgrufvan	1	bt	P	1	7	7,385	—	5,576	—	27,880	53	0.020	—
Morbergsfältet { Örlinggrufvan	1	bt	P	1	10	18,713	—	13,982	—	73,405	49	0.02	139
{ Västra Månsgrufvan	1	bt	P	1	10	5,334	—	4,688	—	24,611	53	0.02	39
Röbergsfältet (Stora och Lilla Östanmossgrufvorna)	2	s	P	1	10	5,342	—	2,038	—	18,220	50	0.006	1,777
Kallmorbergsfältet { Kallmoragrufvan	1	s	M	1	10	12,960	—	6,560	2,135	101,557	60	0.008	1,660
{ Fältgrufvan	1	s	M	1	10	7,242	—	726	1,003	18,262	60	0.008	3,089
Klackbergsfältet { Gröndalsgrufvan	1	k	IMR	1	10	22,365	—	11,835	2,280	133,632	50	0.003	—
{ Johannisbergsgrufvan	1	ks	IM	1	10	11,765	—	6,139	235	68,000	2) 53	0.002	—
{ Storgrufvan	1	k	I	1	10	24,324	—	14,749	1,431	163,886	50	0.003	1,189
Nya Kolningsbergsfältet (Stads- och Strandgrufvorna)	2	k	IP	1	10	5,919	—	3,599	856	42,456	45	0.003	856
Gamla Kolningsbergsfältet (Uddevalle- och Persgrufvorna)	2	k	I	2	10	19,164	—	14,100	1,136	145,199	46	0.003	1,100
Långgrufvan	1	s	DU	2	7	1,760	12,423	—	—	—	—	—	3) 32,676
Johannagrufvan	1	b	U	1	2	360	—	20	—	1,516	49	0.025	—
Stenvretsgrufvan	1	bs	D	1	4	—	1,080	4) 486	—	—	—	—	—
Tallgrufvan	1	b	P	1	10	13,591	—	11,001	—	—	—	—	1,802
Björkgrufvan	2	b	P	2	10	21,750	—	15,359	—	119,000	47.2	0.02 å 0.03	1,258
Grangrufvan	1	b	P	1	10	3,692	—	1,857	—	—	—	—	1,000
Engrufvan	1	b	P	1	10	11,746	—	6,704	—	—	—	—	2,000
Malmkärrgrufvan	1	e	I	1	11	4,470	—	3,336	—	30,024	55	0.005	—
<i>Västansfors socken:</i>													
Solgrufvan	1	s	P	1	7	5,256	—	5) 1,571	—	18,852	58	0.003	—
Augustgrufvan	1	b	P	1	5	6,606	—	3,210	—	16,050	52	0.017	1,000
Polgrufvan	1	s	P	1	11	1,457	—	807	—	7,061	57	0.002	—
Västra och Östra Stortäktsgrufvorna	2	t	P	2	11	12,106	—	8,363	—	62,700	46	0.005	—
Summa för Västmanlands län	37	—	—	34	—	281,796	13,503	154,132	9,076	1,222,686	—	—	83,566
Kopparbergs län.													
<i>Svärdsjö socken:</i>													
Vintjärnsfältet { Östergrufvan	1	s	P	1	10	7,339	—	8,636	—	47,936	49	0.023	4,942
{ Gammalgrufvan	1	s	P	2	10	11,705	—	—	—	—	—	—	—

1) Däraf ett gråbergsschakt. — 2) Malmen håller iöfven 3 % mangan. — 3) Däraf ur äldre varp 20,253 ton. — 4) Däraf blodsten 154 ton och svartmalm 332 ton. — 5) Däraf ur äldre varp 250 ton.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur järngrufvorna år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	
Grufvor (gruffält).	Antal grufvor, ur hvilka malm erhålles.	Malmens karaktär.	Under året använd brytningsmetod.	Antal under året använda uppföringsschakt, stollar m. m.	Antal månader, hvar under grufvan arbetats.	Brutet berg och malm tillsammans.		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sofrad malm.		Värde å denna direkt användbara malm.	Den producerade primalmens genomsnittshalt af		Erhållen för anrikning lämplig produkt.	
						Under jord.	I dagbrott.	Prima.	Andra kvaliteter.		järn.	fosfor.		
						T o n.				Kronor.	%.	Ton.		
<i>Stora Tuna socken:</i>														
Idkerbergsfältet	Voxnagrufvan	1	es	IM	2	10	17,315	—	9,301	—	250,000	63	0·77	—
	Bråfällsgrufvan	1	es	DMP	1	10	11,226	26,899	18,110	—				
	Laxsjögrufvan	1	es	MP	1	10	10,382	—	8,547	—				
	Herrgrufvan	1	es	M	1	10	7,628	—	7,223	—				
<i>Silfbergs socken:</i>														
Hästhagsgrufvan	1	k	P	1	12	12,817	—	7,930	—	63,440	56	0·005	—	
Bråfällsgrufvan	1	e	P	1	11	8,644	—	2,570	—	21,500	50	0·006	5,676	
<i>Sätters socken:</i>														
Bispbergsfältet (Stora grufvan)	1	s	R	2	10½	13,659	—	2,529	6,770	86,542	68 à 70	0·0045	—	
Sättersfältet (Karl-Axelsgrufvan)	1	bt	Tr	1	11	600	—	28	27	292	56	0·014	—	
Laggarbogruvvan	1	s	U	1	12	1,345	—	284	214	2,270	58	0·01	—	
<i>Stora Skedvi socken:</i>														
Fügeråsgrufvan	1	s	P	1	10	1,879	—	821	—	6,568	55	0·005	—	
<i>Husby socken:</i>														
Rällingsbergsgrufvan	1	e	P	1	12	9,214	—	4,998	—	49,980	55	0·005	—	
<i>Hedemora socken:</i>														
Knapptjärnsfältet (Västra Knapptjärnsgrufvan)	1	k	P	1	3	1,000	—	—	694	2,775	—	—	—	
<i>Garpenbergs socken:</i>														
Jönviksfältet (Kråkgufvan)	1	es	—	—	1½	—	—	105	—	1,150	55	0·004	—	
<i>By socken:</i>														
Mossgrufvan	1	s	P	1	5	447	—	290	75	1,740	55	0·008	—	
<i>Grangärdes socken:</i>														
Norra och Södra Grängesbergsfälten (Väfsponen, Bergsbo-, Abäckshytte- och Saxhyttegrufvorna, Prästklacken, Timmergrufvan, Klenshytte- och Sjustjärnebrotten, Storbotten- och Mossåkergrufvorna, Malingsbobrottet, Västgöte-Mossgrufvan, Stora Ryssgrufvan eller Bredsjöbrottet samt Käll- och Lärnfällsgrufvorna)	15	bs	MP	4	10	319,917	584,525	499,629	—	2,216,030	5)	5)	—	
Västra Ormbergsfältet (Pick- och Granlundsgrufvorna)	2	b	IM	1	10	37,228	—	30,887	962	277,500	62·8	0·072	—	
Östra Ormbergsfältet (Morggrufvan)	1	b	P	1	10	14,017	—	6,528	1,272	63,840	62·7	0·084	—	
Norra Mossgrufvan	1	b	U	1	10	7,131	—	5,458	—	21,760	61·2	1·01	—	
<i>Grangärdes och Ludvika socknar:</i>														
Björnbergsfältet (Långgrufvan)	1	ks	MR	1	10	21,861	—	12,962	2,817	115,930	50·4	0·016	—	
Blötbergsfältet	{	2	{	2	{	10	108,847	—	70,719	760	404,000	58·9	0·6	23,311
Fredmundbergsfältet (Kompanigrufvan)	1	s	P	1	10	13,481	—	7,759	572	38,000	58·9	0·9	3,486	
Nybergsfältet (Södra Ickorbottengrufvan)	1	t	U	1	7	13,010	—	—	—	—	—	—	11,700	
Iviksfältet	{	2	{	—	—	—	9)	—	—	4,590	{	56	0·065	165
Våghalsgrufvan	1	b	P	1	1	100	—	—	—	—	—	—	—	
Gräsbergsfältet (Bolagsgrufvan)	1	t	P	1	11	4,648	—	2,415	—	14,490	52 à 53	0·035	—	

1) Däraf genom magnetisk sofring 2,325 ton. — 2) Däraf genom magnetisk sofring 1,930 ton. — 3) Däraf genom magnetisk sofring 1,091 ton. — 4) Däraf genom magnetisk sofring 582 ton. — 5) Af den skrädda malmen utgjorde 401,629 ton svartmalm, hållande 62·3 % järn och 1·04 % fosfor, samt 98,000 ton blodsten, däraf 97,581 ton, hållande 63·2 % järn och 1·09 % fosfor, och 419 ton, hållande 60·3 % järn och 0·12 % fosfor. I den angifna kvantiteten skrädd malm innefattas 115,737 ton, hvilka erhållits genom magnetisk sofring. — 6) Af primamalmen hafva erhållits 3,927 ton ur äldre varp; i den sammanlagda kvantiteten skrädd malm innefattas 11,551 ton, hvilka erhållits genom magnetisk sofring. — 7) Af primamalmen hafva 1,314 ton erhållits ur äldre varp; i den sammanlagda kvantiteten skrädd malm innefattas 7,099 ton, hvilka erhållits genom magnetisk sofring. — 8) Däraf genom magnetisk sofring 11,771 ton. — 9) Ej vägd. — 10) Ej skrädd.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur järngrufvorna år 1909.

1. Grufvor (gruffält).	2. Antal grufvor, ur hvilka malm erhålles.	3. Malmens karaktär.	4. Under året använd brytningsmetod.	5. Antal under året använda uppföringsarbet, stollar m. m.	6. Antal månader, hvar under grufvan arbetats.	7. Brutet berg och malm tillsammans.		9. Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sofrad malm.		11. Värde af denna direkt användbara malm.	12. Den producerade primamalmens genomsnittshalt af		14. Erhållen för anrikning lämplig produkt.
						Under jord.	I dagbrott.	Prima.	Andra kvaliteter.		jörn.	fosfor.	
Torrstensberget (Västra Malsjöbergsgruvan)	1	e	P	1	10	4,010	—	990	—	6,900	58 à 60	0 004	—
Dröverksgrufvan	1	es	MP	1	6	1,990	—	1,032	—	8,260	52	0 008	182
Lekobergsfältet	1	s	P	1	9	4,870	—	2,680	460	12,060	58	0 8	1,400
<i>Norrbärkes socken:</i>													
Svartbergsfältet (Marnäsgrufvan)	1	ks	P	1	3	1,500	—	675	—	4,500	48	0 011	—
Södra Nybergsfältet (Täppgrufvan)	1	s	P	1	3	2,400	—	1,001	—	9,009	61	0 005	500
Kärrgrufvefältet (Sagagrufvan)	1	s	D	1	4	—	6,336	—	—	—	—	—	2) 10,864
Bråt- och Långgrufvorna	2	e	P	1	11	3,872	—	1,738	—	13,900	58	0 006	1,130
Siksjöbergsgruvan	1	s	P	1	10	6,000	—	1,980	—	15,840	61	0 001	1,000
<i>Söderbärkes socken:</i>													
Framtidsgrufvan	1	s	P	1	2	369	—	283	55	2,264	58 91	0 006	—
Summa för Kopparbergs län	55	—	—	42	—	708,464	617,760	735,951	15,784	3,863,066	—	—	71,003
Gäflleborgs län:													
<i>Torsdökers socken:</i>													
Nyängsfältet (Nyängsgrufvan)	1	s	P	2	8	4,583	—	694	913	10,600	50	0 005	—
Storstreckfältet (Afze-, Edske- och Margaretagrufvorna)	3	k	P	2	8	15,168	—	4,190	81	50,600	60	0 004	6,339
<i>Årsunda socken:</i>													
Sågmurgruvan	1	s	U	1	2	844	—	—	—	—	—	—	438
Summa för Gäflleborgs län	5	—	—	5	—	20,595	—	4,884	994	61,200	—	—	6,777
Västernorrlands län:													
<i>Nätra socken:</i>													
Grundhamnsgrufvan	1	s	U	—	½	70	—	40	—	160	47	0 014	30
Dreijersgrufvan	1	s	U	—	½	—	72	30	—	120	47	—	42
Grundmurgruvan	1	s	U	—	½	—	70	25	—	100	47	—	45
Myresjögrufvan	1	s	U	—	½	—	90	25	—	100	47	—	65
Summa för Västernorrlands län	4	—	—	—	—	70	232	120	—	480	—	—	182
Norrbottens län:													
<i>Gällivare socken:</i>													
Gällivare malmfält	Kungsgrufvan	1	es	I	1	10	68,666	—	58,702	—	4,332,817	4)	4)
	Kapten	1	es	I	1	10	12,401	—	9,469				
	Fredrika	1	es	I	1	10	39,075	—	29,486				
	Selet	1	es	P	1	10	25,907	—	18,324				
	Dennewitz	1	es	D	1	10	—	50,291	22,580				
	Kung Oskar	1	es	D	1	10	—	267,910	135,594				
	Tingvalls Kulle	1	es	M	1	10	70,687	—	51,263				
	Sofia	1	es	D	2	10	—	253,479	123,483				
	Uppland	1	es	M	1	10	8,548	—	6,843				
	Josefina	1	es	D	2	10	—	126,601	42,749				
	Skåne	1	es	D	1	10	—	101,515	17,063				
	Välkommen	1	es	D	1	10	—	119,390	72,458				
	Baron	1	es	D	1	10	—	106,241	60,110				
	Hermelin	1	es	IM	1	10	44,011	—	16,161				
Hvitåfors	1	es	D	1	10	—	72,250	57,851					
Koskullskullegrufvan	1	s	D	2	10	—	283,641	124,778	73,663	895,000	67	0 02	—

1) Däraf ur äldre varp 15 ton. — 2) Däraf ur äldre varp 4,783 ton. — 3) Däraf ur äldre varp 100 ton. — 4) Af primamalm hälla 19,988 ton 69 % järn och högst 0 035 % fosfor, 92,648 ton 67 % järn och högst 0 600 % fosfor, 221,786 ton 66 % järn och högst 0 800 % fosfor samt 357,714 ton 63 % järn och mer än 0 800 % fosfor.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur järngrufvorna år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Grufvor (gruffält).	Antal grufvor, ur hvilka malm erhålles.	Malmsens karaktär.	Under året använd brytningsmetod.	Antal under året använda uppföringsschakt, stollar m. m.	Antal månader, hvarunder grufvan arbetats.	Brutet berg och malm tillsammans.		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock, vask och magnetiskt sofrad malm.		Värde å denna direkt användbara malm.	Den producerade primamalmens genomsnittshalt af		Erhållen för anrikning lämplig produkt.
						Under jord.	I dagbrott.	Prima.	Andra kvaliteter.		järn.	fosfor.	
						T o n.				Kronor.	%		Ton.
<i>Juckasjärvi socken:</i>													
Kirunavara malmfält (fyndigheterna nr:is 1, 3, 4, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 25, 27)	16	bs	—	—	9½	25,754	1,577,706	1,383,687	—	8,302,121	1) —	1) —	—
Tuolluvara malmfält {	Siam	1	s	D	1	9	—	120,881	2) 61,265	—	124,980	3) —	3) —
	Emil	1	s	D	1	8							
	Choulalongkorn	1	s	D	1	9							
	Ararat	1	s	D	1	9							
Summa för Norrbottens län	36	—	—	23	—	295,049	3,081,905	2,291,866	73,663	13,654,918	—	—	—
Summa för hela riket	267	—	—	217	—	2,185,425	3,823,009	3,519,949	139,114	21,908,346	—	—	477,351

1) Af primamalmen höllo 89,134 ton 69.52 % järn och 0.021 % fosfor, 15,442 ton 69.41 % järn och 0.047 % fosfor, 103,768 ton 68.26 % järn och 0.174 % fosfor, 763,467 ton 61.76 % järn och 1.99 % fosfor samt 411,876 ton 58.77 % järn och 2.91 % fosfor. — 2) Dessutom 12,368 ton malmbreccia. — 3) Af primamalmen höllo 25,415 ton 67.91 % järn och 0.007 % fosfor samt 35,850 ton 67.65 % järn och 0.294 % fosfor.

Tab. 2. Järnmalmens anrikning och brikettering år 1909. *)

I tabellen använda beteckningar:

Slag af anrikning: m = magnetiskt, v = våtanriknings, mv = kombineradt magnetiskt och våtanrikningsverk.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Anriknings- och briketteringsverk.	Slag af anrikning.	Antal månader, hvar under verket varit i gång.	I verket ingående rågods				Erhållen färdig vara.					Häraf tillverkade briketter.		
			Från nedanstående grufvor.	Vikt. Ton.	Genomsnittshalt af			Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Genomsnittshalt af			Vikt. Ton.	Värde. Kronor.
					järn. %	fosfor. %	svafvel. %			järn. %	fosfor. %	svafvel. %		
Stockholms län.														
Vigelsbo	m	12	Vigelsbo grufva	7,788	34.5	0.006	0.51	10,890	108,900	65	0.0025	0.081	10,890	173,640
				27,820	26	0.002	0.45							
				900	47.5	0.006	0.03							
Herräng	m	12	Jakobigrufvan	8,000	37	0.003	0.5	18,680	168,120	66.6	0.003	0.10	18,280	310,760
			Eknäsgrufvan	28,380										
			Markdalsgrufvan	1,177										
Summa för Stockholms län				74,065	—	—	—	29,570	277,020	—	—	—	29,170	484,400
Södermanlands län.														
Kantorps	mv	6	Kantorps gruffält	6,000	—	—	—	2,819	25,373	64	0.019	0.013	—	—
Summa för Södermanlands län				6,000	—	—	—	2,819	25,373	—	—	—	—	—
Värmlands län.														
Persberg	m	7 1/2	Alabamagrufvan	7,723	35.45	0.010	0.025	3,214	107,000	60	0.005	0.015	—	—
			Storgrufvan	7,149										
			Skärstötén	7,928										
Långbanshyttan	v	1 1/3	Långbansfältet	764	34.8	0.012	0.017	330	2,805	56	0.006	0.021	—	—
Summa för Värmlands län				23,564	—	—	—	11,300	109,805	—	—	—	—	—
Örebro län.														
Timansberg	m	8	Kärrgrufvan	2,672	—	—	—	1,278	12,775	62	0.006	0.018	—	—
			Varpgrufvan											
			Sörgrufvan											
Åsberg	v	8 1/4	Kärrgrufvan	6,193	39.95	0.020	0.019	8,160	69,360	61.6	0.021	0.021	—	—
			Komministergrufvan	8,146										
			Åsbergsgrufvan	2,884										
Klacka—Lerberg	m	12	Klackagrufvan	18,770	—	—	—	6,415	51,318	58.9	0.008	0.002	—	—
			Lerbergsgrufvan											
Slotterberget	m	12	Stora Slotterbergsgrufvan	12,717	34	—	—	3,725	26,075	61	0.004	0.045	—	—
Södra hyttan	m	7	Rishöjbergsfältet	11,075	33	0.020	0.500	3,753	37,530	65.8	0.004	0.097	3,600	50,400
Bredsjö	m	9	Ösjöbergsfältet	14,109	31.5	0.020	0.300	4,555	45,550	65	0.005	0.066	4,400	61,600
			Sirsjöbergsfältet	20,377	28	0.035	0.065	7,305	58,436	64	0.005	0.030	7,060	84,724
			Finnbergsfältet	64	30	0.040	0.040							
			Hagggrufvan	3,711	58	0.005	1.800							
Sikfors	m	9 1/2	Gruffogdegrufvan	220	40	0.007	0.300							
			Södra Klampåsgrufvan	202	58	0.080	4.500							
			Tappbergsfältet	135	44	0.030	0.500							
Lomberget	mv	6	Ångesgrufvan	11,752	43.9	0.100	0.015	5,813	49,410	64.6	0.058	0.015	—	—
			Spelgrufvan											
			Åsgrufvan	1,500	31	—	0.032	2,098	20,980	56	0.005	0.073	—	—
			Mariagrufvan	550	24	0.005	0.030							
			Nya Utterbäcksgrufvan	1,100	26	—	0.060							
Norra Ställberg	m	12	Utterbäcksgrufvan	70	30	—	0.060							
			Kungsgrufvan	1,600	33	—	0.014							

*) Utöver i tabellen redovisade kvantiteter, hvilka endast afse anrikningsprodukter och briketter, som erhållits ur inhemskt råmaterial, hafva vid Hälsingborgs kopparverk af kisbränder från Sulitelma i Norge såsom biprodukt vid kopparframställning framställts 40,132 ton purple-ore (järnoxididul) med ett värde af 290,950 kronor, hvaraf sedermera tillverkats 34,620 ton briketter med ett värde af 424,100 kronor.

¹⁾ Däraf ur äldre varp 16,053 ton. — ²⁾ Förut sofrad malm. — ³⁾ Ur äldre varp.

Tab. 2. (Forts.) Järnmalms anrikning och brikettering år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Anriknings- och briketteringsverk.	Slag af anrikning.	Antal månader, hvar under vilket varit i gång.	I verket ingående rågods					Erhållen färdig vara.					Häraf tillverkade briketter.	
			Från nedanstående grufvor.	Vikt. Ton.	Genomsnittshalt af			Vikt. Ton.	Värde. Kronor.	Genomsnittshalt af			Vikt. Ton.	Värde. Kronor.
					järn. %	fosfor. %	svafvel. %			järn. %	fosfor. %	svafvel. %		
Guldsmedshyttan	mv	9 1/3	Stripa odalfält	24,110	41.14	0.008	0.025	11,474	134,707	67.34	0.006	0.025	5,319	63,825
			Gullblankagrufvan	¹⁾ 10,692	46.99	0.005	5.800	7,578	41,678	69.85	0.004	0.3, 3.3	9,072	81,645
			Smällbergsgrufvan	488	43.84	—	—	297	1,632	69.30	0.002	0.159	236	2,128
			Svartbergsgrufvan	5,177	38.16	—	—	2,545	17,817	66.40	—	—	2,423	29,079
			Kampagrufvan	10	—	—	—	3	24	66	—	—	3	41
Stråssa	mv	9 1/2	Stråssa grufvor	88,506	36	—	—	35,206	334,457	64	0.007	0.015	37,048	426,047
			Summa för Örebro län	246,780	—	—	—	100,205	901,749	—	—	—	69,161	799,489
Västmanlands län.														
Källfallet	mv	11	Källfallsfältet	24,422	46	0.006	0.250	14,856	148,560	66	0.003	0.100	14,464	216,960
			Höjdgrufvan	1,093	36	0.006	0.150	447	4,470	67	0.003	0.040	315	4,725
			Stripagrufvan	576	48	0.011	0.240	340	3,400	65	0.004	0.050	40	600
Uttersberg	m	9 1/2	Persgrufvan	7,583	50	0.004	0.035	5,507	66,114	65	0.003	0.080	4,926	78,816
			Stålklockan	45	48	0.004	0.020	28	336	63	0.003	0.040	—	—
			Gustafsgrufvan	2,020	48	0.003	0.500	1,363	13,630	62	0.003	0.090	1,251	15,012
Baggå	mv	7	Från varp	210	45	0.015	0.010	154	924	60	0.012	0.015	145	1,740
			Östra Älgtorpsgrufvan	1,300	42	0.018	0.020	730	7,300	61	0.020	0.010	—	—
			Skärsjögrufvan	560	42	0.018	0.008	280	2,800	61	0.025	0.005	—	—
Kallmora	m	6	Högforsgrufvan	317	42	0.018	0.010	190	1,900	61	0.018	0.008	—	—
			Kallmoragrufvan	3,475	28	—	—	3,046	32,744	62	0.005	0.020	—	—
Fältgrufvan	3,134													
Andersbenning	m	8	Långgrufvan	32,676	23.9	0.006	0.015	11,149	111,490	60.5	0.004	0.006	7,044	98,620
			Summa för Västmanlands län	77,411	—	—	—	38,090	398,668	—	—	—	28,185	416,473
Kopparbergs län.														
Vintjärn	m	6	Östergufvan	4,942	40	0.023	0.014	3,014	20,140	63	0.011	²⁾ —	—	—
			Gammalgrufvan											
Näs briketteringsverk	—	—	Från varp	1,282	—	—	—	—	—	—	—	—	1,130	16,579
			Blötberget	32,169	46.2	—	—	19,097	110,200	⁴⁾ —	⁴⁾ —	—	—	—
Kalfgrufvan														
Långnäs	m	4	Kompanigrufvan	6,082	35.21	—	—	6,022	68,868	63.79	0.004	0.280	5,237	81,774
			Flygrufvan											
			Från varp	4,783	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
			Summa för Kopparbergs län	53,585	—	—	—	31,793	221,908	—	—	—	6,367	98,353
Gälleborgs län.														
Högbo	—	—	⁵⁾ —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,001	119,896
			Summa för Gälleborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,001	119,896
Norrbottnens län.														
Karlsviks järnverk	m	5	Gellivare malmfält	20,479	48	0.65	—	12,206	185,000	71.5	0.007	—	9,496	165,000
			Summa för Norrbottens län	20,479	—	—	—	12,206	185,000	—	—	—	9,496	165,000
			Summa för hela riket	501,884	—	—	—	225,983	2,114,523	—	—	—	148,390	2,083,611

¹⁾ Härur jämväl svafvelkis, se tab. 9. — ²⁾ Spår af svafvel. — ³⁾ Briketterna äro tillverkade af slig från Andersbennings anrikningsverk i Västmanlands län. — ⁴⁾ Produkten bestod enligt uppgift af 11,324 ton prima slig, hållande 68.2 % järn och 0.117 % fosfor, värderade till 79,200 kronor samt 7,773 ton sekunda slig med en järnhalt af 62.3 % och en fosforhalt af 0.221 %, värderade till 31,000 kronor. — ⁵⁾ Briketterna hafva tillverkats af slig från diverse anrikningsverk.

Tab. 3. Masugnar och deras tillverkningar år 1909.

L ä n.	Antal verk, som haft masugnar i gång under året.	Antal brukbara masugnar.		Blåsningstid. Dygn.	Tackjärn.						Gjutgods, framställt direkt från masugn.		Summa tackjärn och direkt från masugn framställt gjutgods.			
		Under året i verksamhet.	Ej under året i verksamhet.		Smides- och puddel-tackjärn.	Bessemer- och Martin-tackjärn.	Spegel-järn.	Gjutackjärn		Tillsammans.	Ton.	Värde i kronor.	Ton.	Värde i kronor.	Ton.	Värde i kronor.
								för adu- cering.	för andra ändamål.							
		Tillverkningskvantitet i ton.											Ton.	Värde i kronor.	Ton.	Värde i kronor.
Stockholms län.....	1	1	2	360	—	10,010	—	—	—	10,010	820,860	125	12,460	10,135	833,320	
Uppsala län.....	6	¹⁾ 6	1	1,548	²⁾ 16,929	8,383	—	—	—	25,312	2,005,747	439	37,197	25,751	2,042,944	
Södermanlands län	2	2	3	254	1,425	—	—	377	416	2,218	155,989	2	170	2,220	156,159	
Östergötlands län..	2	3	2	720	15,065	1,123	—	—	—	16,188	1,101,432	259	29,450	16,447	1,130,882	
Jönköpings län.....	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kronobergs län.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kalmar län.....	2	2	—	249	661	1,935	—	135	1,126	3,857	259,771	182	16,345	4,039	276,116	
Skaraborgs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	³⁾ —	—	
Värmlands län.....	10	13	3	3,214	7,210	29,218	—	—	6,326	42,754	3,135,730	329	33,368	43,083	3,169,098	
Örebro län.....	23	⁴⁾ 30	7	7,116	32,073	⁵⁾ 64,289	—	14,719	1,560	112,641	7,682,820	3,466	312,000	⁶⁾ 116,107	7,994,820	
Västmanlands län..	10	11	1	2,912	18,534	28,185	—	—	316	47,035	3,384,089	2,141	259,508	49,176	3,643,597	
Kopparbergs län...	17	⁷⁾ 23	7	4,626	27,069	⁸⁾ 68,802	⁹⁾ 862	1,466	¹⁰⁾ 1,030	99,229	6,681,097	¹¹⁾ 874	83,544	¹²⁾ 100,103	6,764,641	
Gäflleborgs län.....	9	15	3	3,753	22,597	42,579	—	694	381	66,251	5,259,215	666	57,866	66,917	5,317,081	
Västernorrlands län	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Norrbottnens län....	1	2	—	296	—	10,734	—	—	—	10,734	740,000	52	6,000	10,786	746,000	
Summa	83	108	33	25,048	141,563	265,258	862	17,391	11,155	436,229	31,226,750	8,535	847,908	444,764	32,074,658	

¹⁾ Därav 1 för träkol enbart eller träkol i blandning med kox. — ²⁾ Därav med kox tillblandning 123 ton. — ³⁾ På elektrisk väg hafva framställts 1,383 ton kiseljärn med ett värde af 233,000 kr. — ⁴⁾ Därav 1 för träkol i blandning med kox. — ⁵⁾ Därav med kox tillblandning 6,437 ton. — ⁶⁾ Dessutom hafva på elektrisk väg framställts 1,105 ton kiseljärn med ett värde af 187,898 kr. — ⁷⁾ Därav 1 för träkol i blandning med kox och 4 för träkol enbart eller enbart kox. — ⁸⁾ Därav med enbart kox 31,306 ton. — ⁹⁾ Tillverkade med träkol och kox. — ¹⁰⁾ Därav med enbart kox 637 ton. — ¹¹⁾ Därav med enbart kox 18 ton. — ¹²⁾ Dessutom hafva vid elektriska smältningsförsök framställts 302 ton tackjärn med ett värde af 18,700 kr. och 62 ton kiseljärn med ett värde af 11,100 kr.

Tab. 4. Antal begagnade verk och ugnar för beredande af smidbart järn och stål år 1909.

L ä n.	Begagnade verk.	Härder för färskning och skrotsmältning.					Ugnar för götmetall.					Brännståle-ugnar.	
		Lanca-shire-smält-härder.	Franché-Comté-härder.	Vallon-smält-härder.	Skrot-smält-nings-härder.	Summa.	Bessemer-ugnar.	Martin-ugnar.	Degel-ståls-ugnar.	Elek-triska smält-ugnar.	Summa.		
Stockholms stad.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Stockholms län.....	2	7	—	2	—	9	—	1	—	—	—	1	—
Uppsala län.....	8	15	—	17	—	32	—	2	3	—	—	5	2
Södermanlands län.....	3	5	1	—	1	7	—	1	—	—	—	1	—
Östergötlands län.....	7	33	—	—	1	34	—	3	—	—	—	3	—
Jönköpings län.....	3	—	1	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—
Kronobergs län.....	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar län.....	3	3	1	—	—	4	—	1	—	—	—	1	—
Blekinge län.....	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Älfsborgs län.....	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Skaraborgs län.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	—
Värmlands län.....	6	13	—	—	—	13	4	9	—	—	—	13	1
Örebro län.....	12	37	1	—	—	38	2	8	—	4	—	14	—
Västmanlands län.....	12	45	—	—	1	46	—	12	1	—	—	13	1
Kopparbergs län.....	11	35	—	—	—	35	6	12	4	—	—	22	—
Gäflleborgs län.....	10	29	—	3	—	32	8	9	—	1	—	18	—
Västerbottnens län.....	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Summa	83	223	4	22	6	255	20	60	9	11	100	4	

Tab. 5. Tillverkningar af smältstycken, råskenor och göt m. fl. mellanprodukter, jämte skrotadt gjutgods af smidbart järn och stål år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Län.	Smältstycken och råskenor, ovällda.				G ö t m e t a l l, o v ä l l d.							
	Lanca- shire.	Andra i hård beredda.	Tillsammans.		Bessemörgötm metall.			Martingötm metall.				
			Göt.	Skrotadt gjutgods.	Tillsammans.	Göt.	Skrotadt gjutgods.	Tillsammans.				
	T o n.	Ton.	Värde i kr.	T o n.	Ton.	Värde i kr.	T o n.	Ton.	Värde i kr.			
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms län	2,349	167	2,516	310,772	—	—	—	—	6,522	7	6,529	609,489
Uppsala län	5,836	5,053	10,889	1,473,158	—	—	—	—	6,730	556	7,286	895,214
Södermanlands län	3,781	232	4,013	398,609	—	—	—	—	4,366	23	4,389	356,750
Östergötlands län	19,636	32	19,668	2,286,749	—	—	—	—	8,659	29	8,688	849,558
Jönköpings län	—	74	74	3,780	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronobergs län	—	7	7	302	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar län	857	4	861	94,609	—	—	—	—	3,790	5	3,795	339,570
Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	4,203	52	4,255	375,485
Älfsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	1,258	—	1,258	145,000
Värmlands län	5,597	—	5,597	680,147	5,368	—	5,368	575,870	29,914	240	30,154	3,260,864
Örebro län	23,992	14	24,006	2,668,379	7,733	—	7,733	729,900	42,084	1,279	43,363	4,495,654
Västmanlands län	24,365	500	24,865	2,750,299	—	—	—	—	41,608	1,718	43,326	4,538,320
Kopparbergs län	13,062	—	13,062	1,470,705	32,961	1	32,962	3,013,189	54,768	1,786	56,554	5,524,857
Gäflleborgs län	13,752	1,307	15,059	1,916,935	17,287	1	17,288	2,021,206	1)39,131	29	39,160	3,924,427
Västerbottens län	52	—	52	5,712	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	113,279	7,390	120,669	14,060,156	63,349	2	63,351	6,340,165	243,033	5,724	248,757	25,315,188
Däraf »basiskt»	—	—	—	—	34,325	—	34,325	3,089,100	145,548	2,222	147,770	13,984,549

1) Däraf från elektrisk smältugn 591 ton.

1.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.
Län.	G ö t m e t a l l, o v ä l l d.										Summa smält- stycken, råskenor, göt och smidbart gjutgods.		Blåsstål eller oräckt brännstål.	
	Degelgötm metall.			S u m m a.										
	Göt.	Skrotadt gjutgods.	Tillsammans.	G ö t.		Skrotadt gjutgods.		Göt och skrotadt gjutgods.		Ton.	Värde i kr.	Ton.	Värde i kr.	
	T o n.	Ton.	Värde i kr.	Ton.	Värde i kr.	Ton.	Värde i kr.	Ton.	Värde i kr.	Ton.	Värde i kr.	Ton.	Värde i kr.	
Stockholms stad	—	30	30	42,000	—	—	30	42,000	30	42,000	30	42,000	—	—
Stockholms län	—	—	—	—	6,522	608,700	7	789	6,529	609,489	9,045	920,261	—	—
Uppsala län	392	—	392	137,109	7,122	810,149	556	222,174	7,678	1,032,323	18,567	2,505,481	222	66,660
Södermanlands län	—	—	—	—	4,366	349,250	23	7,500	4,389	356,750	8,402	755,359	—	—
Östergötlands län	—	—	—	—	8,659	838,270	29	11,288	8,688	849,558	28,356	3,136,307	—	—
Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74	3,780	—	—
Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	302	—	—
Kalmar län	—	—	—	—	3,790	337,270	5	2,300	3,795	339,570	4,656	434,179	—	—
Blekinge län	—	—	—	—	4,203	357,260	52	18,225	4,255	375,485	4,255	375,485	—	—
Älfsborgs län	—	—	—	—	1,258	145,000	—	—	1,258	145,000	1,258	145,000	—	—
Värmlands län	—	—	—	—	35,282	3,784,474	240	52,260	35,522	3,836,734	41,119	4,516,881	136	33,800
Örebro län	—	—	—	—	49,817	4,794,922	1,279	430,632	51,096	5,225,554	75,102	7,893,933	—	—
Västmanlands län	43	—	43	47,567	41,651	3,905,229	1,718	680,658	43,369	4,585,887	68,234	7,336,186	33	7,922
Kopparbergs län	452	10	462	117,000	88,181	8,100,395	1,797	554,651	89,978	8,655,046	103,040	10,125,751	—	—
Gäflleborgs län	—	—	—	—	56,418	5,935,638	30	9,995	56,448	5,945,633	71,507	7,862,568	—	—
Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	5,712	—	—
Summa	887	40	927	343,676	307,269	29,966,557	5,766	2,032,472	313,035	31,999,029	433,704	46,059,185	391	108,382
Däraf »basiskt»	—	—	—	—	179,873	16,366,552	2,222	707,097	182,095	17,073,649	182,095	17,073,649	—	—

Tab. 6. (Forts.) Stång-, fason- och finjärn samt -stål m. m. år 1909.

1.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	42.	43.
L ä n.	Järnvägshjulband (tires),		Axlars,				Ankare och andra gröfre smiden,				Summa gröfre tillverkningar af smidesjärn och stål,			
	utvalsade af götmetall.		framställda af		Tillsammans.		framställda af		Tillsammans.		framställda af		Tillsammans.	
			väll-järn.	göt-metall.			väll-järn.	göt-metall.			väll-järn.	göt-metall.		
	Ton.	Värde i kr.	T o n.		Ton.	Värde i kr.	T o n.		Ton.	Värde i kr.	T o n.		Ton.	Värde i kr.
Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	955	4,995	5,950	704,408
Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,634	4,719	13,353	2,722,534
Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,632	1,202	4,834	632,572
Östergötlands län	—	—	—	542	542	163,000	—	328	328	118,525	17,941	6,757	24,698	3,668,301
Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	—	61	9,053
Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	802
Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	590	2,850	3,440	465,499
Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,013	2,013	261,716
Älfsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,968	1,968	264,700
Värmlands län	—	—	—	196	196	50,930	—	1,464	1,464	439,184	3,058	32,113	35,171	5,747,374
Örebro län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19,561	31,834	51,395	7,491,469
Västmanlands län	2,271	480,332	475	—	475	85,549	733	941	1,674	440,363	22,913	32,742	55,655	8,963,376
Kopparbergs län	—	—	—	335	335	50,289	—	—	—	—	11,358	59,863	71,221	9,863,765
Gäfleborgs län	—	—	—	36	36	9,948	—	262	262	104,613	10,849	50,637	61,486	9,709,177
Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	—	54	8,964
Summa	2,271	480,332	475	1,109	1,584	359,716	733	2,995	3,728	1,102,685	99,611	231,693	331,304	50,513,710

Tab. 7. Närmare redogörelse för tillverkningarna år 1909 af stångjärn och -stål, bunkstål och stångjärnsafhugg m. m. däri inbegripna.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.		
L ä n.	Stångjärn och -stål (stångjärnsafhugg, fin- och fasonjärn samt -stål ej inbegripna):													Stångjärns-afhugg.		Summa stångjärn och -stål (kol. 8, 9, 13, 14, 15, 16).			
	U t s m i d t a f						U t v a l s a d t a f												
	smältstycken, framställda medelst				göt-metall.	bränn-stål.	Summa smidt stångjärn och -stål, inbegripet bunkstål.		i hård beredt järn och stål.	puddel-järn och -stål.	göt-metall.	Summa valsadt stångjärn och -stål, inbegripet bunkstål.		Ton.	Värde i kr.	Ton.	Värde i kr.	Ton.	Värde i kr.
	Lanca-shire-smide.	Franche-Comté-smide.	Vallon-smide.	annan hård-metod.			Ton.	Värde i kr.				Ton.	Värde i kr.						
Stockholms län	696	—	196	—	—	—	892	147,000	—	—	—	—	—	63	8,000	955	155,000		
Uppsala län	1,881	—	4,446	—	791	13	7,131	1,747,369	1,750	—	2,810	4,560	747,054	544	82,764	12,235	2,577,187		
Södermanlands län	—	43	—	—	—	—	43	5,100	3,479	—	1,202	4,681	615,972	110	11,500	4,834	632,572		
Östergötlands län	35	—	—	11	92	—	138	25,386	10,296	—	2,365	12,661	1,811,456	751	82,279	13,550	1,919,121		
Jönköpings län	—	29	—	32	—	—	61	9,053	—	—	—	—	—	—	—	61	9,053		
Kronobergs län	—	—	—	5	—	—	5	802	—	—	—	—	—	—	—	5	802		
Kalmar län	26	3	—	—	—	—	29	5,395	31	—	513	544	73,619	67	5,527	640	84,541		
Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,013	2,013	261,716	—	—	2,013	261,716		
Älfsborgs län	—	—	—	—	6	—	6	3,700	—	—	1,962	1,962	261,000	—	—	1,968	264,700		
Värmlands län	—	—	—	—	904	—	904	163,468	325	—	3,325	3,650	608,492	723	65,730	5,277	837,690		
Örebro län	3,740	12	—	—	¹⁾ 306	—	4,058	674,318	7,761	—	8,209	15,970	2,293,622	1,159	83,230	21,187	3,051,170		
Västmanlands län	3,014	—	—	—	288	68	3,370	592,757	16,547	9	12,768	29,324	4,348,891	785	76,437	33,479	5,018,085		
Kopparbergs län	2,163	—	—	—	1,088	—	3,251	685,752	5,652	—	17,693	23,345	3,175,192	2,647	222,187	29,243	4,083,131		
Gäfleborgs län	4	—	1,167	—	²⁾ 1,808	—	2,979	726,081	9,068	—	8,850	17,918	2,783,583	7,338	540,920	28,235	4,050,584		
Västerbottens län	54	—	—	—	—	—	54	8,964	—	—	—	—	—	—	—	54	8,964		
Summa	11,613	87	5,809	48	5,283	81	22,921	4,795,145	54,909	9	61,710	116,628	16,980,597	14,187	1,178,574	153,736	22,954,316		

¹⁾ Däraf 48 ton elektrostat. — ²⁾ Däraf 135 ton elektrostat.

Tab. 8. Uppfordringen ur andra malmgrufvor än järnmalmgrufvor år 1909.

Anm. Genom blotta försöks- eller försvarsarbeten vunna kvantiteter berg och malm redovisas ej i denna tabell.
Genom anrikning vunnen produkt redovisas i tab. 9.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Grufvor (gruffält).	Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm. Ton.	Erhållen stuf- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton.						Summa.	Erhållen för anrikning afsedd produkt. Ton.
			Silfver- och blymalm.	Kopparmalm.	Manganmalm.	Zinkmalm.	Svafvelkis.	Summa.		
Stockholms län.										
Djurö socken: Tomtegrufvan	1	300	—	—	—	30	—	30	—	
Summa för Stockholms län	1	300	—	—	—	30	—	30	—	
Värde i kronor	—	—	—	—	—	150	—	150	—	
Uppsala län.										
Dannemora socken: Dannemora Södra fält.	1	1,017	—	—	—	636	—	636	—	
Summa för Uppsala län	1	1,017	—	—	—	636	—	636	—	
Värde i kronor	—	—	—	—	—	40,200	—	40,200	—	
Södermanlands län.										
Tunabergs socken: De Beche'ska grufvan	1	160	—	64	—	—	—	64	—	
Summa för Södermanlands län	1	160	—	64	—	—	—	64	—	
Värde i kronor	—	—	—	320	—	—	—	320	—	
Östergötlands län.										
Godegårds socken: Ammebergs zinkgrufvor	¹⁾ —	30,718	—	—	—	—	—	—	22,810	
Summa för Östergötlands län	—	30,718	—	—	—	—	—	—	22,810	
Värde i kronor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jönköpings län.										
Ödestuga socken: Hohultsfältet (Hohultsgrufvan).....	1	3,568	—	—	41	—	—	41	²⁾ 3,363	
Mellanfältet	1	13,053	—	—	265	—	—	265	9,383	
Summa för Jönköpings län	2	16,621	—	—	306	—	—	306	12,746	
Värde i kronor	—	—	—	—	7,650	—	—	7,650	—	
Värmlands län.										
Färnebo socken: Långbansfältet (Stor- och Kollegiigrufvorna).....	³⁾ 2	5,000	—	—	1,606	—	—	1,606	1,161	
Getö stora silfvergrufva	1	706	⁴⁾ 4	—	—	—	—	4	⁵⁾ 215	
Gunnarskogs socken: Selmagrufvan	1	⁶⁾ 275	—	—	—	—	—	—	—	
Gunnarskogs och Gräsmarks socknar: Stora Mangens kopparfält	4	⁶⁾ 276	—	—	—	—	—	—	—	
Vernskogs socken: Smedjegruvnan	1	200	16	—	—	—	—	16	—	
Summa för Värmlands län	9	6,457	20	—	1,606	—	—	1,626	1,376	
Värde i kronor	—	—	3,894	—	33,700	—	—	37,594	—	
Örebro län.										
Lerbäcks och Hammars socknar: Ämmebergs zinkgrufvor (sektionerna I—IV)	1	46,730	—	—	—	10,173	—	10,173	22,174	
Ljusnarsbergs socken: Kafveltorpsfältet (Eriks-, Katarina-, Äng- och Haggrufvorna)	4	13,004	—	—	—	—	—	—	10,392	
Ramsbergs socken: Håkansbodafältet (Sör- och Cecilia-grufvorna).....	2	3,710	—	1,685	—	—	—	1,685	—	
Summa för Örebro län	7	63,444	—	1,685	—	10,173	—	11,858	32,566	
Värde i kronor	—	—	—	12,552	—	478,131	—	490,683	—	

¹⁾ Uppfordringsschakt i Örebro län, s. d. — ²⁾ Därav ur äldre varp 848 ton. — ³⁾ Grufvorna äfven upptagna i tab. 1. — ⁴⁾ Blymalm. — ⁵⁾ Därav ur äldre varp 38 ton. — ⁶⁾ Ej skrädt.

Tab. 8. (Forts.) Uppfordringen ur andra malmgrufvor än järnmalmgrufvor år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Grufvor (gruffält).	Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm. Ton.	Erhållen stuf- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton.					Summa.	Erhållen för anrikning afsedd produkt. Ton.
			Silfver- och blymalm.	Kopparmalm.	Manganmalm.	Zinkmalm.	Svafvelkis.		
Västmanlands län.									
Skinnskattebergs socken: Öfre Persgrufvan	1	1)	—	80	—	—	—	80	362
Norbergs socken: Kallmora silfvergrufva.....	1	3,315	10	9	—	—	—	19	875
Summa för Västmanlands län	2	3,315	10	89	—	—	—	99	1,237
Värde i kronor	—	—	1,000	2,825	—	—	—	3,825	—
Kopparbergs län.									
Falu stad: Falu grufva.....	1	41,014	—	3,291	—	—	15,694	18,985	—
Kopparbergs socken: Långtjärnsgrufvan	1	100	—	20	—	—	—	20	—
Leksands socken: Södra Grufbergsgufvan	1	200	—	—	—	50	—	50	—
Stora Skedvi socken: Larsbogruvvan	1	150	—	1	—	—	—	1	—
Garpenbergs socken: Garpenbergs odalfält.....	1	11,092	—	1,319	—	—	—	1,319	8,626
Ryllshyttefältet (Kompanigrufvan)	1	8,046	—	496	—	585	—	1,081	2,441
Grangärde socken: Saxbergsfältet.....	1	6,250	—	2) 717	—	516	—	1,233	3) 3,474
Norbärkes socken: Stollbergs- och Dammerbergsfälten.....	4	37,662	7	—	—	108	—	115	6,142
Summa för Kopparbergs län	11	104,514	7	5,844	—	1,259	15,694	22,804	20,683
Värde i kronor	—	—	1,320	99,476	—	33,769	188,300	322,865	—
Summa för hela riket	34	226,546	37	7,682	1,912	12,098	15,694	37,423	91,418
Värde i kronor	—	—	6,214	115,173	41,350	552,250	188,300	903,287	—

1) Den brutna massan berg och malm tillsammans är redovisad i tab. 1. Grufvan är nämligen äfven upptagen bland järngrufvor; den angifna malmkvantiteten har uppfodrats jämte järnmalmen. — 2) Däråf ur äldre varp 107 ton. — 3) Däråf ur äldre varp 377 ton.

Tab. 9. Anrikning af annan malm än järnmalm år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Anrikningsverk.	I verket ingående gods:		Därur erhållen färdig vara, i ton.					
	från nedanstående grufvor.	kvantitet, ton.	Blyslig.	Kopparslig.	Manganmalm.	Zinkslig och -stuff.	Svafvelkis.	Summa.
Jönköpings län.								
Spexeryd.....	Mellaufältet och Hohultsgrufvan	12,746	—	—	2,882	—	—	2,882
	Summa för Jönköpings län	12,746	—	—	2,882	—	—	2,882
	Värde i kronor	—	—	—	72,050	—	—	72,050
Värmlands län.								
Långbanshyttan	Stor- och Kollegiigrufvorna	1,161	—	—	418	—	—	418
	Summa för Värmlands län	1,161	—	—	418	—	—	418
	Värde i kronor	—	—	—	17,000	—	—	17,000
Örebro län.								
Åmmeberg.....	Åmmebergs grufvor i Östergötlands och Örebro län	46,829	354	—	—	26,246	—	26,600
Kafveltorp.....	Kafveltorpsfältet	10,392	571	—	—	3,428	—	3,999
Guldsmedshyttan	Gullblankagrufvan	²⁾ —	—	—	—	—	410	410
	Summa för Örebro län	57,221	925	—	—	29,674	410	31,009
	Värde i kronor	—	128,241	—	—	1,251,591	5,084	1,384,916
Kopparbergs län.								
Ryllshyttan.....	Garpenbergs odalfält	19,448	—	1,860	—	—	—	1,860
	Ryllshyttfältet	3,004	55	—	—	1,219	—	1,274
Silfhyttan.....	Stollbergs- och Dammsbergsfälten	6,928	642	—	—	229	—	871
Räfvåla.....	Saxbergsfältet.....	2,240	62	20	—	540	—	622
	Summa för Kopparbergs län	31,620	759	1,880	—	1,988	—	4,627
	Värde i kronor	—	89,165	74,688	—	78,916	—	242,769
	Summa för hela riket	102,748	1,684	1,880	3,300	31,662	410	38,936
	Värde i kronor	—	217,406	74,688	89,050	1,339,507	5,084	1,716,735

¹⁾ Däraf 21,483 ton af ca 38 % zink och 1,763 ton af ca 26 % zink. — ²⁾ I verket ingående gods redovisadt i tab. 2.

Tab. 10. Uppfordringen ur stenkolsgrufvorna år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
Stenkolsfält (-grufvor).	Antal uppförings- schakt.	Brytnings- mängd (berg, sten- kol och lera). Ton.	E r h å l l e n p r o d u k t.									
			S t e n k o l.						Eldfast lera.		Klinkerlera.	
			N:r 1.	N:r 2.	N:r 3 (inbegr. fis).	Tillsammans.			Kvantitet.	Värde.	Kvantitet.	Värde.
			T o n.			Kvantitet. Ton.	Värde. Kronor.	Kvantitet. Ton.	Värde. Kronor.	Kvantitet. Ton.	Värde. Kronor.	
Kristianstads län.												
Västra Broby m. fl. socknar: Hyllinge ¹⁾	1	61,287	31,648	5,190	5,373	42,211	315,741	5,315	9,035	2,019	3,432	
Summa för Kristianstads län	1	61,287	31,648	5,190	5,373	42,211	315,741	5,315	9,035	2,019	3,432	
Malmöhus län.												
Ekeby socken: Skromberga	2	81,627	2,890	25,342	2,632	30,864	197,097	—	—	45,078	118,253	
Näs m. fl. socknar: Stabbarp	1	465	—	—	34	34	68	—	—	431	862	
Höganäs, Väsby m. fl. socknar: Höganäs ..	²⁾ 4	100,834	15,458	32,073	13,953	61,484	347,370	26,570	44,400	1,541	2,600	
Södra Vrams m. fl. socknar: Billesholm och Ljungsgård	6	145,676	58,412	13,417	—	71,829	740,842	36,102	60,289	—	—	
Bjufs socken: Bjuf	³⁾ 2	81,513	26,028	13,688	670	40,386	340,795	19,489	32,547	—	—	
Summa för Malmöhus län	15	410,115	102,788	84,520	17,289	204,597	1,626,172	82,161	137,236	47,050	121,715	
Summa för båda länen	16	471,402	134,436	89,710	22,662	246,808	1,941,913	87,476	146,271	49,069	125,147	

¹⁾ Tillhör delvis Malmöhus län. — ²⁾ Dessutom dagbrytning, hvarvid vunnits 17 ton stenkol (8 ton n:r 2 och 9 ton n:r 3) samt 1,541 ton klinkerlera inräknade i de redovisade produktkvantiteterna, med resp. värden 70 och 2,600 kr. — ³⁾ Genom ett af schakten har från N. Wrams koncession uppfordrats 190 ton berg och kol, hvilka ingå i den här redovisade uppfordringen från Bjufs stenkolsfält, däraf 124 ton kol n:r 1 och 15 ton kol n:r 2 med ett sammanlagt värde, af 1,048 kr.

Tab. 11. Uppfordringen af fältspat och kvarts ur fältspatsbrotten år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
F ä l t s p a t s b r o t t e n s		Antal arbetade fältspats- brott.	E r h å l l e n f ä l t s p a t.				E r h å l l e n k v a r t s.	
b e l ä g e n h e t.	b e n ä m n i n g.		1.ma.	2.da.	Till- sammans.	Värde.	Kvantitet. Ton.	Värde. Kronor.
			T o n.			Kronor.		
Stockholms län.								
Vaddö socken	Edeby	1	5	30	35	285	40	240
Vätö socken	Vätö: Utanå	1	52	46	98	1,080	350	2,100
	Norrviken	1	50	100	150	1,400	—	—
	Sterbsnäs	1	70	90	160	1,660	—	—
Österåkers socken	Ytterby	1	428	336	764	13,296	107	856
	Lervik	1	500	600	1,100	12,000	600	3,600
	Margretelund (Härsbacka)	1	1,275	949	2,224	22,432	5,606	29,431
	Summa för Stockholms län	7	2,380	2,151	4,531	52,153	6,703	36,227
Östergötlands län.								
Godegårds socken	Skrumpetorp	1	—	—	—	—	60	390
Krokeks socken	Drömgrufvan	1	1,468	491	1,959	20,100	185	370
	Summa för Östergötlands län	2	1,468	491	1,959	20,100	245	760
Blekinge län.								
Ronneby socken	Pentseryd	1	—	50	50	500	200	1,000
Bräkne-Hoby socken	Västra Ryd	2	25	—	25	175	8	40
	Summa för Blekinge län	3	25	50	75	675	208	1,040

Tab. 11. (Forts.) Uppfordringen af fältspat och kvarts ur fältspatsbrotten år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
F ä l t s p a t s b r o t t e n s		Antal arbetade fältspats- brott.	Erhållen fältspat.			Erhållen kvarts.		
b e l ä g e n h e t.	b e n ä m n i n g.		1:ma.	2:da.	Till- sammans.	Värde.	Kvantitet.	Värde.
			T o n.			Kronor.	Ton.	Kronor.
Hallands län.								
Ås socken.....	Derome	2	115	—	115	1,380	1,250	5,000
	Summa för Hallands län	2	115	—	115	1,380	1,250	5,000
Göteborgs och Bohus län.								
Torps socken.....	Sandvass grufva	1	618	505	1,123	13,423	566	3,396
	Summa för Göteborgs och Bohus län	1	618	505	1,123	13,423	566	3,396
Örebro län.								
Ramsbergs socken.....	Klinktjärnsgrufvan	1	—	1,500	1,500	3,000	—	—
	Summa för Örebro län	1	—	1,500	1,500	3,000	—	—
Västmanlands län.								
Bro socken.....	Kolsva	1	1,500	1,885	3,385	35,310	475	2,375
Kila socken.....	Granmuren.....	1	476	223	699	13,431	—	—
	Summa för Västmanlands län	2	1,976	2,108	4,084	48,741	475	2,375
Kopparbergs län.								
Vika socken.....	Runngrufvan	1	—	634	634	3,300	—	—
Kopparbergs socken.....	Falubrottet.....	1	15	25	40	460	—	—
Gagnefs socken.....	Mattson n:o 2	1	29	89	118	1,250	—	—
	Summa för Kopparbergs län	3	44	748	792	5,010	—	—
Norrbottens län.								
Neder-Luleå socken.....	Kallaxö	1	137	50	187	2,031	—	—
Råneå socken.....	Mjöfjärden: Malmtorp n:r 1	1	421	135	556	10,310	320	2,240
	Toberget	6	400	450	850	9,500	500	3,000
	Mellangrufvan							
	Brännlandet							
	Rånekölen							
	Vennerberget							
	Tjärnberget							
	Summa för Norrbottens län	8	958	635	1,593	21,841	820	5,240
	Summa för hela riket	29	7,584	8,188	15,772	166,323	10,267	54,038

Tab. 12. Tillverkning af andra metaller än järn år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
Bergverk.	Guld.		Silver.				Bly.		Koppar.				Zink.			
	Slutbehandlad produkt.		Halfprodukt.		Slutbehandlad produkt.		Slutbehandlad produkt.		Halfprodukt.		Slutbehandlad produkt.		Halfprodukt.		Slutbehandlad produkt.	
	Kg.	Värde i kr.	Kg.	Värde i kr.	Kg.	Värde i kr.	Kg.	Värde i kr.	Kg.	Värde i kr.	Kg.	Värde i kr.	Kg.	Värde i kr.	Kg.	Värde i kr.
Malmöhus län.																
Hälsingborgs kopparverk	—	—	1) 9,847	25,923	—	—	—	—	2) 2,492,441	1,740,020	3) 2,374,657	2,596,900	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus län.																
Ceres' fabriker	—	—	—	—	—	—	—	—	4) 16,100	12,400	—	—	—	—	—	—
Älfsborgs län.																
Aktiebolaget Saxbergets zinkfabrik	—	—	—	—	—	—	24,455	6,100	—	—	—	—	147,833	51,730	634,872	349,180
Västmanlands län.																
Sala silfververk	—	—	—	—	5) 338	21,300	6) 141,133	35,100	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs län.																
Garpenbergs zink- och kopparverk	—	—	—	—	—	—	—	—	7) 699,600	262,350	—	—	—	—	—	—
Falu kopparverk	8) 14,083	35,058	—	—	9) 172	11,008	—	—	9) 464,236	185,000	—	—	—	—	—	—
Summa	14,083	35,058	9,847	25,923	511	532,308	165,588	41,200	3,672,377	2,199,770	2,374,657	2,596,900	147,833	51,730	634,872	349,180

1) Silfverprecipitat, däraf 6,422 kg. med 5.9 % silfver och 0.018 % guld och 3,425 kg. med 0.7 % silfver och 0.001 % guld; tillsammans 402.1 kg. silfver till ett värde af 23,373 kr. och 1,182 kg. guld till ett värde af 2,550 kr. — 2) Däraf 133,059 kg. kopparskärsten med 63.5 % koppar, 2,209,111 kg. cementkoppar med 70.5 % koppar och 150,271 kg. råkoppar med 76.9 % koppar. — 3) Raffinadkoppar, bekommen på torra vägen — 4) Cementkoppar. — 5) Bekommet på torra vägen. — 6) Frisk- och raffinadbly. — 7) Kopparskärsten med 34.4 % koppar. — 8) Bekommet på våta vägen. — 9) Kopparskärsten.

Tab. 13. Diverse vid bergverken beredda produkter år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
V e r k e n s		Kopparvitriol.		Järnvitriol.		Alun.		Blyerts.		Brunsten, pulveriserad.		Rostadt zinkblände.	
belägenhet.	benämning.	Kg.	Värde i kr.	Kg.	Värde i kr.	Kg.	Värde i kr.	Kg.	Värde i kr.	Kg.	Värde i kr.	Kg.	Värde i kr.
Jönköpings län	Jönköpings gasverk	—	—	—	—	—	—	2,800	140	—	—	—	—
	Pulveriseringsverket vid Dunkehällar	—	—	—	—	—	—	—	—	60,000	4,200	—	—
Kristianstads län	Andrarums alunverk	—	—	—	—	500	50	—	—	—	—	—	—
Malmöhus län	Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabriken	—	—	—	—	131,886	13,189	—	—	—	—	—	—
Örebro län	Åmmebergs rosthytta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33,159,000	2,056,866
Västmanlands län	Västanfors grafitverk	—	—	—	—	—	—	23,053	2,765	—	—	—	—
Kopparbergs län	Falu kopparverk	628,050	188,400	181,950	6,368	—	—	—	—	—	—	—	—
	Räfvåla rosthytta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	720,000	12,000
	Summa	628,050	188,400	181,950	6,368	132,386	13,239	25,853	2,905	60,000	4,200	33,879,000	2,068,866

1) Retortgräft.

Tab. 14. Motorer, använda vid järnverken år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
L ä n .	Vattenhjul och vattenturbiner				Ångmaskiner och ångturbiner				Varmluft-, gas- och fotogen- m. fl. motorer.		Elektriska motorer för omedelbar bruksdrift.		Summa motorer			
	för omedelbar bruksdrift.		för drifvande af elektricitets-generatorer.		för omedelbar bruksdrift.		för drifvande af elektricitets-generatorer.						för omedelbar bruksdrift.		för drifvande af elektricitets-generatorer.	
	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.	Antal.	Häst-krafter.
Stockholms län	5	289	—	—	9	365	2	425	1	125	9	240	24	1,019	2	425
Uppsala län	45	1,791	8	1,410	14	480	2	383	—	—	45	1,522	104	3,793	10	1,793
Södermanlands län	10	311	4	260	3	225	1	85	—	—	18	150	31	686	5	345
Östergötlands län	55	2,555	13	1,845	4	410	—	—	1	30	16	651	76	3,646	13	1,845
Jönköpings län	10	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	83	—	—
Kronobergs län	3	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	24	—	—
Kalmar län	12	345	3	420	1	30	—	—	—	—	2	270	15	645	3	420
Blekinge län	3	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	310	—	—
Älfsborgs län	3	290	2	260	—	—	—	—	—	—	10	271	13	561	2	260
Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	80	15	80	—	—
Värmlands län	111	9,858	9	1,411	8	419	—	—	—	—	89	1,720	208	11,997	9	1,411
Örebro län	142	9,260	26	3,128	8	412	2	32	—	—	143	2,237	293	11,909	28	3,160
Västmanlands län	89	4,270	26	4,470	8	318	5	577	—	—	157	4,956	254	9,544	31	5,047
Kopparbergs län	122	10,297	18	2,005	21	7,526	—	—	2	80	355	7,470	500	25,373	18	2,005
Gäflborgs län	71	4,215	20	3,905	23	3,740	3	1,010	3	680	213	6,885	310	15,520	23	4,915
Västerbottens län	3	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	41	—	—
Norrbottnens län	—	—	—	—	4	885	—	—	—	—	10	158	14	1,043	—	—
Summa	684	43,939	129	19,114	103	14,810	15	2,512	7	915	1,082	26,610	1,876	86,274	144	21,626

Tab. 15. Motorer, använda vid andra bergverk än järnverk, år 1909.

1.	2.	3.	4.			5.			6.			7.			8.			9.			10.			11.			12.			13.			14.			15.		
1:o. Vid grufvor och anrikningsverk samt fältspatsbrott.	Motorer för handkraft.	Kreatursvandringsgar.	Vattenhjul och -turbiner.			Ångmaskiner.			Andra maskiner. 1)			S u m m a.																										
			Hela antalet.	Däraf med uppgifven styrka.		Hela antalet.	Däraf med uppgifven styrka.		Hela antalet.	Däraf med uppgifven styrka.		Hela antalet.	Däraf med uppgifven styrka.																									
				Antal.	Hästkrafter.		Antal.	Hästkrafter.		Antal.	Hästkrafter.		Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.																						
Antal.	Antal.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.	Antal.	Hästkrafter.									
Stockholms län	5	—	—	—	—	12	12	424	2) 13	13	432	30	25	856																								
Uppsala län	—	1	3	3	90	16	16	518	3) 1	1	15	21	20	623																								
Södermanlands län	—	—	3	3	210	4	4	85	9	9	199	16	16	494																								
Östergötlands län	2	—	1	1	12	3	3	30	—	—	—	6	4	42																								
Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	—	—	4) 2	2	130	2	2	130																								
Blekinge län	—	—	—	—	—	1	1	6	5) 1	—	—	2	1	6																								
Kristianstads län	—	—	—	—	—	7	7	760	9	9	142	16	16	902																								
Malmöhus län	—	—	—	—	—	41	41	2,350	26	26	752	67	67	3,102																								
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	1	1	4	3) 1	1	4	2	2	8																								
Värmlands län	1	—	25	25	392	1	1	24	6) 10	10	603	37	36	1,019																								
Örebro län	5	1	27	27	913	12	12	232	7) 200	200	5,501	245	239	6,646																								
Västmanlands län	1	2	7	7	155	6	6	321	8) 64	64	1,986	80	77	2,462																								
Kopparbergs län	10	4	23	23	565	12	12	337	9) 187	187	6,377	236	222	7,279																								
Gäffleborgs län	—	—	—	—	—	1	1	25	4	4	170	5	5	195																								
Norrbottnens län	2	—	—	—	—	19	19	3,349	10) 28	27	1,116	49	46	4,465																								
Summa	26	8	89	89	2,337	136	136	8,465	555	553	17,427	814	778	28,229																								
2:o. Vid andra bergverk.																																						
Jönköpings län	—	—	1	1	5	—	—	—	—	—	—	1	1	5																								
Kristianstads län	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—																								
Malmöhus län	—	—	—	—	—	3	3	670	27	27	386	30	30	1,056																								
Älfsborgs län	—	—	8	8	1,930	—	—	—	12	12	141	20	20	2,071																								
Örebro län	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	1	1	3																								
Västmanlands län	—	—	2	2	59	1	1	50	—	—	—	3	3	109																								
Kopparbergs län	—	—	2	2	55	—	—	—	9	9	188	11	11	243																								
Summa	—	1	13	13	2,049	4	4	720	49	49	718	67	66	3,487																								
Summornas summa	26	9	102	102	4,386	140	140	9,185	604	602	18,145	881	844	31,716																								

1) Elektriska maskiner, när annat ej är särskildt angifvet. — 2) Däraf 3 fotogenmotorer om tillsammans 20 hkr. — 3) Fotogenmotor. — 4) Däraf 1 dieselmotor om 30 och 1 suggasmotor om 100 hkr. — 5) Häfvert. — 6) Däraf 2 fotogenmotorer om tillsammans 18 hkr. — 7) Däraf 2 fotogenmotorer om tillsammans 60 hkr. och 1 vattenpelarmaskin om 25 hkr. — 8) Däraf 3 fotogenmotorer om tillsammans 28 hkr. — 9) Däraf 3 fotogenmotorer om tillsammans 29 hkr. — 10) Däraf 2 fotogenmotorer om tillsammans 45 hkr., 2 bensinlokomotiv om 24 hkr. och 1 gaslokomotiv om 12 hkr., 2 dieselmotorer om tillsammans 480 hkr. samt 1 vindhjul utan angifven styrka.

Tab. 16. Antal bergverksarbetare och vid bergverken utgjorda dagsverken, med fördelning efter skilda slag af bergverk, år 1909.

L ä n.	A r b e t a r e.					Dagsverken		L ä n.	A r b e t a r e.			Dagsverken.		
	M ä n:			Kvin- nor.	Summa.	Manliga.	Kvinn- liga.		Män.	Kvinnor.	Summa.	Manliga.	Kvinn- liga.	
	under jord.	vid dag- bryt- ning.	vid annat arbete i dagen.											
1. Vid järngrufvor:														
Stockholms län	86	31	101	—	218	58,850	—							
Uppsala län	135	6	228	10	379	88,825	1,508							
Södermanlands län	86	—	42	—	128	32,556	—							
Östergötlands län	20	—	14	6	40	8,327	700							
Jönköpings län	—	4	—	—	4	1)	—							
Värmlands län	196	—	202	24	422	108,164	6,979							
Örebro län	943	27	655	62	1,687	368,757	9,230							
Västmanlands län	514	24	424	24	986	217,734	5,907							
Kopparbergs län	808	328	1,062	25	2,223	482,039	2,260							
Gäffleborgs län	61	5	66	11	143	25,234	416							
Västernorrlands län	4	8	—	—	12	120	—							
Norrbottnens län	275	949	1,543	—	2,767	630,629	—							
Summa	3,128	1,382	4,337	162	9,009	2,021,235	27,000							
Däraf under 18 år	70	37	717	34	858	—	—							
2. Vid andra malmgrufvor:														
Stockholms län	—	4	—	—	4	250	—							
Uppsala län	—	3	10	—	13	2,593	—							
Södermanlands län	3	—	4	—	7	1,099	—							
Östergötlands län	94	—	—	—	94	28,860	—							
Jönköpings län	26	—	13	—	39	11,782	—							
Värmlands län	6	22	6	—	34	1,421	—							
Örebro län	151	—	134	11	296	85,705	2,814							
Västmanlands län	25	—	7	—	32	1,999	—							
Kopparbergs län	229	45	166	34	474	92,115	2,079							
Summa	534	74	340	45	993	225,825	4,893							
Däraf under 18 år	1	3	83	21	108	—	—							
3. Vid stenkolsgrufvor:														
Kristianstads län	232	47	—	—	279	56,717	—							
Malmöhus län	1,204	486	—	—	1,690	376,487	—							
Summa	1,436	533	—	—	1,969	433,204	—							
Däraf under 18 år	135	33	—	—	168	—	—							
4. Vid fältspatsbrott:														
Stockholms län	22	33	—	7	62	13,110	1,008							
Östergötlands län	—	23	—	—	23	6,034	—							
Blekinge län	2	3	—	—	5	500	—							
Hallands län	—	8	—	—	8	1)	—							
Göteborgs och Bohus län	10	9	—	1	20	3,980	280							
Örebro län	—	8	—	—	8	1,344	—							
Västmanlands län	2	42	—	5	49	11,806	1,220							
Kopparbergs län	—	40	—	3	43	242	82							
Norrbottnens län	—	36	—	—	36	5,292	—							
Summa	36	202	—	16	254	42,308	2,590							
Däraf under 18 år	—	28	—	—	28	—	—							
5. Vid anrikningsverk för järnmalm:														
Stockholms län	74	—	74	—	—	20,427	—							
Södermanlands län	12	—	12	—	—	2,871	—							
Värmlands län	45	10	55	—	—	11,678	1,573							
Örebro län	271	—	271	—	—	66,219	—							
Västmanlands län	116	—	116	—	—	28,769	—							
Kopparbergs län	112	—	112	—	—	16,497	—							
Gäffleborgs län	8	—	8	—	—	1,848	—							
Norrbottnens län	50	—	50	—	—	6,500	—							
Summa	688	10	698	—	—	154,809	1,573							
Däraf under 18 år	102	1	103	—	—	—	—							
6. Vid anrikningsverk för annan malm:														
Jönköpings län	21	—	21	—	—	6,522	—							
Örebro län	140	—	140	—	—	44,677	—							
Kopparbergs län	154	—	154	—	—	20,838	—							
Summa	315	—	315	—	—	72,037	—							
Däraf under 18 år	36	—	36	—	—	—	—							
7. Vid järnverk:														
Stockholms stad	17	—	17	—	—	5,100	—							
Stockholms län	214	—	214	—	—	57,984	—							
Uppsala län	917	—	917	—	—	217,320	—							
Södermanlands län	162	—	162	—	—	38,597	—							
Östergötlands län	868	—	868	—	—	220,926	—							
Jönköpings län	8	—	8	—	—	660	—							
Kronobergs län	3	—	3	—	—	58	—							
Kalmar län	158	—	158	—	—	30,158	—							
Blekinge län	63	—	63	—	—	17,910	—							
Älfsborgs län	77	—	77	—	—	16,000	—							
Skaraborgs län	46	—	46	—	—	12,000	—							
Värmlands län	1,806	—	1,806	—	—	416,597	—							
Örebro län	2,607	—	2,607	—	—	676,453	—							
Västmanlands län	2,392	—	2,392	—	—	563,579	—							
Kopparbergs län	3,087	—	3,087	—	—	694,451	—							
Gäffleborgs län	2,708	—	2,708	—	—	627,252	—							
Västerbottens län	5	—	5	—	—	700	—							
Norrbottnens län	150	—	150	—	—	29,500	—							
Summa	15,288	—	15,288	—	—	3,625,245	—							
Däraf under 18 år	1,225	—	1,225	—	—	—	—							
8. Vid andra bergverk:														
Jönköpings län	1	—	1	—	—	197	—							
Kristianstads län	2	—	2	—	—	360	—							
Malmöhus län	310	—	310	—	—	85,228	—							
Älfsborgs län	34	—	34	—	—	10,900	—							
Örebro län	146	—	146	—	—	47,410	—							
Västmanlands län	14	—	14	—	—	2,396	—							
Kopparbergs län	124	—	124	—	—	33,538	—							
Summa	631	—	631	—	—	180,029	—							
Däraf under 18 år	23	—	23	—	—	—	—							
S:a för-samtliga bergverk	28,924	233	29,157	—	—	6,754,692	36,056							
Däraf under 18 år	2,493	56	2,549	—	—	—	—							

1) Uppgifter angående dagsverken hafva icke kunnat erhållas. — 2) Häri ingår ett antal arbetare som varit sysselsatta med brytning af manganmalm. — 3) Häri ingår ett antal arbetare, som varit sysselsatta med brytning och uppföring af kopparmalm. — 4) För 7 arbetare hafva uppgifter om dagsverken icke kunnat erhållas.

Tab. 17. Antal bergverksarbetare och vid bergverken utgjorda dagsverken år 1909.

Länssammandrag.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
L ä n.	Vid grufvor och anrikningsverk.						Vid öfriga bergverk.				Summa.		
	M ä n.		Kvinnor.		Tillsam- mans.	Dagsverken.		M ä n.		Tillsam- mans.	Dags- verken.	Ar- betare.	Dags- verken.
	Öfver 18 år.	Under 18 år.	Öfver 18 år.	Under 18 år.		Manliga.	Kvinn- liga.	Öfver 18 år.	Under 18 år.				
Stockholms stad.....	—	—	—	—	—	—	—	17	—	17	5,100	17	5,100
Stockholms län	312	39	7	—	358	92,637	1,008	198	16	214	57,984	572	151,629
Uppsala län	328	54	8	2	392	91,418	1,508	822	95	917	217,320	1,309	310,246
Södermanlands län	136	11	—	—	147	36,526	—	158	4	162	38,597	309	75,123
Östergötlands län	142	9	6	—	157	43,221	700	829	39	868	220,926	1,025	264,847
Jönköpings län	54	10	—	—	64	18,304	—	9	—	9	857	73	19,161
Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	58	3	58
Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	148	10	158	30,158	158	30,158
Blekinge län	5	—	—	—	5	500	—	58	5	63	17,910	68	18,410
Kristianstads län.....	254	25	—	—	279	56,717	—	2	—	2	360	281	57,077
Malmöhus län	1,547	143	—	—	1,690	376,487	—	292	18	310	85,228	2,000	461,715
Hallands län.....	8	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	8	—
Göteborgs och Bohus län.....	19	—	1	—	20	3,980	280	—	—	—	—	20	4,260
Älfsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	111	—	111	26,900	111	26,900
Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	43	3	46	12,000	46	12,000
Värmlands län	427	50	27	7	511	121,263	8,552	1,620	186	1,806	416,597	2,317	546,412
Örebro län	2,102	227	65	8	2,402	566,702	12,044	2,552	201	2,753	723,863	5,155	1,302,609
Västmanlands län	1,076	78	18	11	1,183	260,308	7,127	2,207	199	2,406	565,975	3,589	833,410
Kopparbergs län	2,701	243	36	26	3,006	611,732	4,421	2,988	223	3,211	727,989	6,217	1,344,142
Gäflleborgs län	130	10	9	2	151	27,082	416	2,470	238	2,708	627,252	2,859	654,750
Västernorrlands län	12	—	—	—	12	120	—	—	—	—	—	12	120
Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	4	1	5	700	5	700
Norrbottnens län	2,507	346	—	—	2,853	642,421	—	140	10	150	29,500	3,003	671,921
Summa	11,760	1,245	177	56	13,238	2,949,418	36,056	14,671	1,248	15,919	3,805,274	29,157	6,790,748

¹⁾ För 4 arbetare hafva uppgifter angående dagsverken icke kunnat erhållas. — ²⁾ Uppgifter angående dagsverken hafva icke kunnat erhållas. — ³⁾ För 7 arbetare hafva uppgifter om dagsverken icke kunnat erhållas.

Tab. 18. Antal utmål, för hvilka hvilostånd beviljats att gälla från och med den 1 januari 1910.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
L ä n.	Af bergmästarne beviljade hvilostånd för:										Af bergs- öfverst. bev. förlängning af hvilostånd.	Summa utmål.
	Järn- malm.	Bly- malm.	Bly- och silfver- malm.	Koppar- malm.	Nickel- malm.	Zink- malm.	Zink- och bly- malm.	Arsenik- kis.	Svafvel- kis.	Summa.		
Stockholms län	15	—	1	—	—	—	—	—	1	17	3	20
Uppsala län	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	8
Södermanlands län	1	—	—	—	3	—	—	—	—	4	4	8
Jönköpings län	—	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	5
Kalmar län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Värmlands län.....	21	—	—	1	—	—	—	—	—	22	—	22
Örebro län.....	54	4	—	3	—	—	2	—	—	63	11	74
Västmanlands län	9	—	11	5	—	—	—	—	—	25	15	40
Kopparbergs län.....	83	—	2	3	—	2	—	—	—	90	12	102
Gäflleborgs län.....	5	—	1	—	—	1	—	—	—	7	—	7
Jämtlands län	—	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	5
Västerbottens län.....	—	—	—	—	—	—	—	7	—	7	—	7
Norrbottnens län	19	—	—	219	—	—	—	—	—	238	4	242
Summa	211	4	15	242	3	3	2	7	1	488	53	541

Tab. 19. Antal mutsedlar, utfärdade under år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Mutsedlar, gällande														
	Järn- malm.	Guld- malm.	Silfver- och bly- malm.	Kop- par- malm.	Man- gan- malm.	Krom- malm.	Kobolt- malm.	Nickel- malm.	Zink- malm.	Arse- nik- malm.	Svaf- vel- kis.	Mag- netkis.	Grafit.	Summa.
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:														
Stockholms län	1	—	—	¹⁾ 1	—	—	—	—	²⁾ 14	—	—	—	—	16
Östergötlands län	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Kalmar län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Älfsborgs län	9	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Värmlands län	11	—	³⁾ 14	⁴⁾ 8	—	—	—	1	⁵⁾ 27	—	—	—	—	61
Örebro län	8	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	11
Västmanlands län	13	—	—	⁶⁾ 3	1	—	—	—	⁷⁾ 4	—	—	—	—	21
Kopparbergs län	29	—	3	⁸⁾ 13	—	—	—	—	⁹⁾ 10	—	—	—	—	55
Gäflleborgs län	¹⁰⁾ 2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Västernorrlands län	18	—	—	¹¹⁾ 9	—	—	—	—	—	—	1	4	—	32
Jämtlands län	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Norrbottns län	8	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	6	—	22
Summa	99	—	20	51	1	—	—	1	56	—	2	10	—	240
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:														
Stockholms län	24	—	10	1	—	—	—	—	¹²⁾ 22	—	1	—	—	58
Uppsala län	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Södermanlands län	¹³⁾ 8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Östergötlands län	2	—	—	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	7
Jönköpings län	35	1	—	27	—	—	—	—	—	—	1	1	—	65
Kalmar län	—	—	—	5	—	—	9	—	—	—	—	—	—	14
Älfsborgs län	20	—	¹⁴⁾ 1	103	—	—	—	—	—	—	—	—	—	124
Värmlands län	14	—	¹⁴⁾ 1	19	—	—	—	—	¹⁵⁾ 4	—	—	—	—	38
Örebro län	¹⁰⁾ 146	3	¹⁶⁾ 3	¹⁷⁾ 36	—	—	—	—	¹⁸⁾ 9	¹⁹⁾ 1	1	²⁰⁾ 1	—	200
Västmanlands län	²¹⁾ 32	—	1	3	1	—	1	—	—	—	1	—	—	39
Kopparbergs län	¹⁰⁾ 191	—	²²⁾ 9	²³⁾ 52	—	—	—	²⁴⁾ 3	²⁵⁾ 8	1	1	—	—	265
Gäflleborgs län	7	—	²⁶⁾ 2	²⁷⁾ 6	—	—	1	3	1	—	—	—	—	20
Västernorrlands län	30	—	—	²⁸⁾ 7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
Jämtlands län	—	—	—	16	—	3	—	—	—	—	—	—	—	19
Västerbottns län	²⁹⁾ 1	—	³⁰⁾ 5	12	—	—	—	—	—	7	—	—	—	25
Norrbottns län	31	³¹⁾ 1	—	³²⁾ 26	—	—	—	—	—	—	—	3	6	67
Summa	547	5	32	317	1	3	11	6	45	9	5	5	6	992
Summornas summa	646	5	52	368	2	3	11	7	101	9	7	15	6	1232

¹⁾ Kopparmalm och svafvelkis. — ²⁾ Därav 1 zink- och silfvermalm samt 5 zink- och blymalm. — ³⁾ Därav 8 silfver-, bly-, zink- och kopparmalm. — ⁴⁾ Därav 4 järn- och kopparmalm. — ⁵⁾ Därav 1 zink- och silfvermalm, 7 zink-, silfver- och blymalm samt 1 zinkmalm och svafvelkis. — ⁶⁾ Därav 1 kopparmalm och svafvelkis samt 1 koppar- och nickel- malm. — ⁷⁾ Därav 1 zink- och blymalm. — ⁸⁾ Därav 1 koppar- och zinkmalm, 1 koppar-, zink- och nickelmalm samt 1 koppar- och silfvermalm. — ⁹⁾ Därav 2 zink- och bly- malm. — ¹⁰⁾ Därav 1 järn- och kopparmalm. — ¹¹⁾ Därav 5 nickel- och kopparmalm, 1 blyglans och kopparmalm samt 1 grafit- och kopparmalm. — ¹²⁾ Därav 1 zink- och bly- malm. — ¹³⁾ Därav 2 järn- och blymalm. — ¹⁴⁾ Silfver-, bly- och kopparmalm. — ¹⁵⁾ Zink- och blymalm. — ¹⁶⁾ Därav 2 blymalm. — ¹⁷⁾ Därav 1 koppar- och zinkmalm, 3 koppar- malm och magnetkis samt 1 koppar- och silfvermalm. — ¹⁸⁾ Därav 1 zink- och kopparmalm. — ¹⁹⁾ Koboltförande arsenikkis. — ²⁰⁾ Magnetkis och nickelmalm. — ²¹⁾ Därav 1 järnmalm och svafvelkis. — ²²⁾ Därav 4 bly- och zinkmalm, 1 silfver- och kopparmalm samt 1 silfver- och molybdenmalm. — ²³⁾ Därav 7 koppar- och zinkmalm, 1 kopparmalm och svafvelkis samt 1 koppar- och nickelmalm. — ²⁴⁾ Därav 1 nickel- och kopparmalm samt 1 nickel-, kobolt- och kopparmalm. — ²⁵⁾ Därav 4 zink- och kopparmalm samt 3 zink- och blymalm. — ²⁶⁾ Därav 1 bly- och kopparmalm. — ²⁷⁾ Därav 1 koppar- och nickelmalm samt 1 koppar- och arsenikkis. — ²⁸⁾ Därav 3 nickel- och kopparmalm samt 1 svafvelkis och kopparmalm. — ²⁹⁾ Järnmalm och magnetkis. — ³⁰⁾ Zinkblände och blyglans. — ³¹⁾ Vaskguld. — ³²⁾ Därav 1 guld- och kopparmalm, 6 koppar- och nickelmalm samt grafit m. m. och 4 kopparmalm och molybdenglans.

Tab. 20. Antal utmål, tilldelade under år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
L ä n.	Järnmalm.	Bly- malm.	Koppar- malm.	Bly- och zinkmalm.	Zinkmalm.	Summa.
Stockholms län	—	—	—	—	14	14
Södermanlands län	3	—	—	—	—	3
Jönköpings län	2	—	—	—	—	2
Kristianstads län	1	—	—	—	—	1
Örebro län	28	1	1	1	—	31
Västmanlands län	10	—	—	—	—	10
Kopparbergs län	12	1	2	—	2	17
Jämtlands län	—	—	4	—	—	4
Summa	56	2	7	1	16	82

Tab. 21. Arbetsskyldighetens fullgörande i utmålen¹⁾ år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	
A n t a l u t m å l								A n t a l u t m å l ¹⁾								
med arbetsskyldigheten fullgjord								med arbetsskyldigheten fullgjord								
genom arbete under året			genom arbete under före- gående år.		genom erläg- gande af afgift.		under hvil- o- stfänd.	Sum- ma.	genom arbete under året			genom arbete under före- gående år.		under erläg- gande af afgift.	under hvil- o- stfänd.	Sum- ma.
med	utan	inom an- grän- sande utmål.	med	utan	inom an- grän- sande utmål.	med	utan	malm(stenkols)- fångst.	med	utan	inom an- grän- sande utmål.	med	utan	inom an- grän- sande utmål.	med	utan
A. Vid järnmalmgrufvor,								B. Vid andra grufvor,								
belägna i:								dock ej stenkolsgrufvor, belägna i:								
Stockholms län.....	6	14	14	9	17	36	96	Stockholms län	1	4	12	—	—	—	—	17
Uppsala län.....	7	—	3	7	7	7	31	Södermanlands län.....	1	—	—	3	—	—	3	7
Södermanlands län.....	9	—	—	1	5	13	28	Östergötlands län.....	1	3	2	—	7	15	28	
Östergötlands län.....	2	5	—	—	—	—	7	Jönköpings län.....	2	9	6	11	2	52	82	
Jönköpings län.....	8	—	—	—	13	6	27	Kalmar län.....	—	—	—	—	2	11	13	
Kalmar län.....	1	—	—	—	—	—	1	Älfsborgs län.....	—	5	36	2	—	—	43	
Värmlands län.....	8	5	1	1	50	26	91	Skaraborgs län.....	—	—	—	—	11	—	11	
Örebro län.....	57	46	56	51	59	134	403	Värmlands län.....	3	7	—	—	10	1	21	
Västmanlands län.....	36	22	34	19	69	156	336	Örebro län.....	4	13	2	13	18	11	61	
Kopparbergs län.....	59	67	95	77	126	228	652	Västmanlands län.....	2	8	—	11	3	10	34	
Gäflleborgs län.....	5	5	2	5	—	1	18	Kopparbergs län.....	10	9	7	29	18	35	108	
Västernorrlands län.....	4	—	—	—	—	—	4	Gäflleborgs län.....	—	—	—	1	3	4	8	
Västerbottens län.....	—	—	—	—	10	6	16	Västernorrlands län.....	1	—	—	—	—	—	1	
Norrbottnens län.....	62	22	183	12	69	152	500	Jämtlands län.....	—	1	—	4	1	11	17	
Summa (A)	264	186	388	182	425	765	2,210	Västerbottens län.....	—	14	—	—	—	—	14	
								Norrbottnens län.....	4	7	61	6	156	46	280	
								Summa (B)	29	80	126	80	231	199	745	
C. Vid stenkolsgrufvor, belägna i:																
Kristianstads län:																
a) Områden, koncessionerade enligt lagen den 28 maj 1886.....																
Malmöhus län:																
a) Områden, koncessionerade enligt lagen den 28 maj 1886.....																
b) Utmål enligt äldre författning																
Summa (C)																
Summornas summa																

¹⁾ Beträffande stenkolsgrufvor jämväl de enligt lagen den 28 maj 1886 koncessionerade områdena. — ²⁾ Beläget inom både Malmöhus och Kristianstads län.
— ³⁾ Höganäs privilegierade område samt Boserups 5 utmål räknade hvar för sig såsom 1 utmål.

Tab. 22. Bergverken fördelade efter ägare år 1909.

(Grufvor, ur hvilka malm erhållits under redogörelseåret, samt andra verk, hvilka under året varit i gång.)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
L ä n.	Antal grufvor och fältspatsbrott ¹⁾				Antal järnverk				Antal andra bergverk				Summa bergverk			
	tillhörande			Summa.	tillhörande			Summa.	tillhörande			Summa.	tillhörande			Summa.
	en-samma ägare.	aktiebolag.	andra bolag.		en-samma ägare.	aktiebolag.	andra bolag.		en-samma ägare.	aktiebolag.	andra bolag.		en-samma ägare.	aktiebolag.	andra bolag.	
Stockholms stad	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Stockholms län	6	13	1	20	1	2	—	3	—	—	—	—	7	15	1	23
Uppsala län	—	2	15	17	5	5	—	10	—	—	—	—	5	7	15	27
Södermanlands län	3	5	2	10	3	2	—	5	—	—	—	—	6	7	2	15
Östergötlands län	1	3	1	5	4	7	—	11	—	—	—	—	5	10	1	16
Jönköpings län	8	2	—	10	3	—	—	3	2	—	—	2	13	2	—	15
Kronobergs län	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Kalmar län	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	3	—	3
Blekinge län	3	—	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	3	1	—	4
Kristianstads län	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	2
Malmöhus län	—	5	—	5	—	—	—	—	—	2	—	2	—	7	—	7
Hallands län	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Göteborgs och Bohus län	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	2
Älfsborgs län	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	1	1	1	—	2
Skaraborgs län	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Värmlands län	—	16	6	22	2	11	—	13	—	—	—	—	2	27	6	35
Örebro län	2	39	30	71	1	26	2	29	—	—	1	1	3	65	33	101
Västmanlands län	5	26	9	40	1	19	2	22	—	2	—	2	6	47	11	64
Kopparbergs län	4	23	31	58	2	17	4	23	—	3	—	3	6	43	35	84
Gäflleborgs län	—	2	4	6	—	13	—	13	—	—	—	—	—	15	4	19
Västerbottens län	4	—	—	4	—	1	—	1	—	—	—	—	4	1	—	5
Norrbottnens län	—	44	1	45	—	1	—	1	—	—	—	—	—	45	1	46
Summa	38	182	100	320	23	111	8	142	3	9	1	13	64	302	109	475

¹⁾ Inklusive anriknings- och briketteringsverk.

Tab. 23. För bevillning uppskattad inkomst af bergverksdrift år 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
L ä n.	Järngrufvor. ¹⁾		Stenkolsgrufvor.		Andra grufvor samt fältspatsbrott.		Järnverk.		Andra bergverk.		Tillsammans.	
	Antal taxerade grufvor.	Uppskattad inkomst. Kronor.	Antal taxerade grufvor.	Uppskattad inkomst. Kronor.	Antal taxerade grufvor och fältspatsbrott.	Uppskattad inkomst. Kronor.	Antal taxerade verk.	Uppskattad inkomst. Kronor.	Antal taxerade verk.	Uppskattad inkomst. Kronor.	Antal taxerade grufvor och bergverk.	Uppskattad inkomst. Kronor.
Stockholms stad.....	—	—	—	—	—	—	1	9,596	—	—	1	9,596
Stockholms län	9	18,893	—	—	1	4,000	1	23,310	—	—	11	46,203
Uppsala län	10	88,687	—	—	—	—	7	276,352	—	—	17	365,039
Södermanlands län	5	104,407	—	—	—	—	3	70,708	—	—	8	175,115
Östergötlands län	—	—	—	—	2	73,502	3	31,544	—	—	5	105,046
Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	2	700	1	350	3	1,050
Kalmar län.....	—	—	—	—	—	—	2	94,936	—	—	2	94,936
Kristianstads län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	500	1	500
Malmöhus län	—	—	4	436,187	—	—	—	—	1	40,800	5	476,987
Värmlands län	15	150,956	—	—	—	—	8	457,208	—	—	23	608,164
Örebro län	28	404,865	—	—	1	462,948	20	920,940	1	78,785	50	1,867,538
Västmanlands län	25	401,552	—	—	2	6,729	13	662,758	1	1,410	41	1,072,449
Kopparbergs län	33	1,354,738	—	—	—	—	12	747,911	1	40,081	46	2,142,730
Gäflleborgs län	4	6,660	—	—	—	—	10	892,057	—	—	14	898,717
Norrbottnens län.....	36	7,156,712	—	—	8	6,700	—	—	—	—	44	7,163,412
Summa	165	9,687,470	4	436,187	14	553,879	82	4,188,020	6	161,926	271	15,027,482

¹⁾ Inklusive anriknings- och briketteringsverk.

Järnmalsbrytningen i olika länder åren 1871—1908.

Bilaga A.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
År.	Sverige.	Finland.	Ryska riket (utom Finland).	Tyska riket med Luxemburg.	Belgien.	Storbritannien och Irland.	Frankrike.	Spanien.	Italien.	Österrike.	Ungern (med Slavonien och Kroatien).	Algeriet.	Amerikas Förenta Stater.	Öfriga länder (Kuba, Grekland, Kanada m. fl.).	Summa för samtliga järnmalsproducerande länder.
	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.
1871.....	662,539	41,215	791,328	4,368,075	697,272	16,597,024	2,099,706	585,763	85,517	771,398	321,334	172,333	3,440,000	48,000	30,681,504
1872.....	732,430	67,401	824,534	5,895,674	749,781	16,851,041	3,081,026	721,468	163,339	927,628	350,000	391,190	5,140,000	66,000	35,961,512
1873.....	832,490	58,416	843,235	6,177,576	503,565	15,827,480	3,051,124	811,926	259,418	1,040,461	350,000	420,696	5,160,000	62,000	35,398,387
1874.....	926,416	60,032	874,042	5,137,468	527,050	15,083,161	2,515,548	423,401	279,583	906,485	423,314	460,273	4,840,000	63,000	32,519,773
1875.....	822,437	82,680	981,187	4,730,353	365,044	16,074,950	2,505,870	520,095	227,547	704,984	390,419	522,630	4,080,000	61,000	32,069,196
1876.....	796,605	73,524	937,760	4,711,982	269,206	17,111,851	2,393,340	884,568	231,790	554,966	347,459	511,569	3,760,000	79,000	32,663,620
1877.....	738,803	29,850	816,358	4,980,048	234,127	16,960,681	2,426,278	1,578,150	229,732	538,701	345,559	454,236	4,160,000	70,000	33,562,523
1878.....	677,448	33,822	877,290	5,462,060	207,157	15,978,740	2,469,953	1,703,051	189,721	666,159	330,734	375,838	4,640,000	71,000	33,682,973
1879.....	645,365	44,818	954,331	5,859,440	195,212	14,610,495	2,271,173	1,754,295	186,857	628,246	320,632	417,853	5,528,000	74,000	33,490,717
1880.....	775,344	37,580	986,125	7,238,640	253,499	18,315,325	2,874,263	3,565,338	289,058	696,832	445,774	614,146	7,234,288	78,000	43,404,212
1881.....	826,137	30,025	987,239	7,599,801	223,412	17,726,034	3,032,070	3,502,681	421,065	618,964	465,479	656,646	8,534,000	212,000	44,835,553
1882.....	892,863	27,360	1,049,725	8,263,254	208,867	18,321,327	3,467,251	4,726,293	242,083	902,510	546,112	567,119	9,300,000	207,000	48,721,764
1883.....	885,124	30,957	966,309	8,756,617	215,670	17,662,002	3,297,853	4,526,279	203,582	882,313	598,424	556,980	9,260,000	199,000	48,041,110
1884.....	909,553	46,632	968,406	9,005,796	176,005	16,396,861	2,976,948	3,907,266	225,368	973,829	650,871	492,936	7,762,000	208,000	44,700,471
1885.....	873,362	29,536	1,064,204	9,157,869	187,118	15,665,404	2,318,104	3,933,298	200,955	931,471	651,289	419,174	7,722,000	259,000	43,412,784
1886.....	872,480	27,716	1,060,965	8,485,758	152,508	14,336,445	2,285,648	4,166,946	209,082	796,116	635,464	432,761	10,160,000	420,000	44,041,889
1887.....	903,186	30,531	1,325,054	9,351,106	172,436	13,308,233	2,579,465	6,796,266	230,575	846,566	566,061	437,643	11,481,000	436,000	48,464,122
1888.....	959,540	34,859	1,365,979	10,664,308	185,542	14,824,859	2,841,757	5,609,876	177,157	1,009,320	634,457	383,958	12,256,000	605,000	51,552,612
1889.....	985,904	48,693	1,591,174	11,002,188	181,526	14,779,537	3,070,389	5,710,639	173,489	1,115,153	665,619	351,800	14,750,330	678,000	55,104,441
1890.....	941,241	59,435	1,736,283	11,409,625	172,291	14,001,915	3,471,718	6,546,495	220,702	1,361,548	792,241	474,632	16,292,620	874,000	53,354,746
1891.....	987,405	58,692	1,939,816	10,657,521	202,204	12,982,740	3,579,286	4,882,080	216,486	1,231,248	875,563	404,964	14,824,637	2,145,000	54,987,642
1892.....	1,293,583	58,210	1,985,968	11,539,133	209,943	11,494,216	3,706,748	5,436,150	214,487	993,290	920,541	452,603	16,557,413	2,320,000	57,182,285
1893.....	1,483,762	53,810	2,041,183	11,457,533	238,783	11,383,264	3,517,438	5,497,540	191,305	1,109,112	977,248	393,921	11,773,031	2,330,000	52,447,930
1894.....	1,927,212	68,243	2,420,127	12,392,065	311,222	12,565,773	3,772,101	5,397,419	187,728	1,214,736	900,486	343,830	12,069,754	2,347,000	55,917,696
1895.....	1,904,662	67,725	2,859,300	12,349,600	312,637	12,817,261	3,679,767	5,514,339	183,371	1,384,911	955,263	318,416	16,212,936	2,570,000	61,130,188
1896.....	2,039,019	74,680	3,130,370	14,162,335	307,031	13,919,976	4,062,390	6,762,582	203,966	1,448,615	1,269,680	374,496	16,261,536	2,600,000	66,616,676
1897.....	2,087,166	88,688	4,023,778	15,465,979	240,774	14,008,484	4,582,236	7,419,768	200,709	1,613,876	1,421,129	441,467	17,798,335	2,772,000	72,164,389
1898.....	2,302,914	69,140	4,802,321	15,893,246	217,370	14,404,444	4,731,394	7,197,047	190,110	1,733,649	1,666,836	473,569	19,587,741	2,800,000	76,069,781
1899.....	2,435,200	80,115	5,800,000	17,989,635	201,445	14,693,400	4,985,702	9,397,733	236,549	1,725,144	1,567,860	550,941	25,086,346	3,015,000	87,765,070
1900.....	2,609,500	90,601	6,200,000	18,964,294	247,890	14,253,327	5,447,694	8,675,749	247,278	1,894,458	1,633,983	601,788	28,003,212	3,015,000	91,884,774
1901.....	2,795,160	64,530	6,100,000	16,570,182	218,780	12,472,186	4,790,732	7,906,517	232,299	1,963,246	1,557,300	514,473	29,359,325	3,100,000	87,644,730
1902.....	2,896,616	59,530	5,600,000	17,963,591	166,480	13,641,459	5,003,782	7,904,555	240,705	1,744,298	1,562,238	525,012	36,125,039	3,200,000	96,633,305
1903.....	3,677,841	59,302	5,400,000	21,230,650	184,400	13,935,748	6,219,541	8,304,153	374,790	1,715,984	1,439,132	588,893	35,581,624	3,200,000	101,912,058
1904.....	4,084,647	47,213	6,300,000	22,047,393	206,730	13,995,326	7,022,841	7,964,748	409,460	1,719,219	1,524,036	468,737	23,088,223	3,200,000	97,078,573
1905.....	4,365,967	48,404	6,400,000	23,444,073	176,620	14,824,849	7,395,409	9,077,245	366,616	1,913,782	1,661,358	568,609	43,208,990	3,300,000	116,751,922
1906.....	4,502,597	35,820	6,400,000	26,734,570	232,570	15,749,150	8,481,423	9,448,533	384,217	2,253,662	1,698,291	779,826	48,516,461	3,200,000	128,417,120
1907.....	4,480,070	33,108	6,400,000	27,697,127	316,250	15,984,058	10,008,478	9,896,178	517,952	2,540,118	1,666,002	973,445	52,551,114	3,200,000	136,263,900
1908.....	4,713,160	30,000	6,400,000	24,278,151	188,780	15,272,237	10,057,145	9,271,592	556,932	2,632,407	1,936,407	943,424	36,561,132	3,024,000	115,865,367

Tackjärnstillverkningen i olika länder åren 1871—1908.

Bilaga B.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
År.	Sverige.	Finland.	Ryska riket (utom Finland).	Tyska riket med Luxemburg.	Belgien.	Storbritannien och Irland.	Frankrike.	Spanien.	Italien.	Österrike.	Ungern (med Slavonien och Kroatien).	Amerikas Förenta Stater.	Öfriga länder.	Summa för samtliga tackjärnproducerande länder.
	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.
1871.....	298,761	20,653	359,000	1,563,682	609,230	6,733,214	859,641	53,000	16,641	260,451	132,901	1,734,102	211,000	12,852,276
1872.....	339,409	19,449	399,000	1,988,395	655,565	6,849,800	1,217,838	56,000	24,000	312,800	146,857	2,589,492	244,000	14,842,605
1873.....	345,720	24,366	379,923	2,240,574	607,373	6,671,514	1,381,626	43,000	28,770	371,039	163,469	2,601,938	266,000	15,125,312
1874.....	327,852	24,784	378,751	1,906,263	532,790	6,087,271	1,415,807	40,000	28,736	332,157	161,898	2,439,682	240,000	13,915,991
1875.....	350,539	20,586	426,836	2,029,389	541,805	6,467,309	1,448,272	36,900	28,473	303,459	159,704	2,056,113	250,000	14,119,385
1876.....	352,467	26,094	441,552	1,846,345	490,508	6,660,893	1,435,212	44,491	18,599	273,046	127,379	1,898,864	247,000	13,862,450
1877.....	344,536	22,423	399,725	1,932,726	470,488	6,714,403	1,506,827	46,919	15,616	259,036	128,593	2,099,660	252,000	14,192,952
1878.....	340,858	14,398	417,289	2,147,641	518,646	6,483,148	1,521,274	66,763	18,995	293,197	141,053	2,338,034	235,000	14,536,296
1879.....	342,547	17,941	432,642	2,226,588	389,330	6,091,262	1,400,286	68,742	12,097	285,840	118,321	2,785,723	240,000	14,411,319
1880.....	405,713	22,456	448,228	2,729,038	608,084	7,873,221	1,725,293	85,939	17,336	320,302	143,932	3,896,554	308,000	18,584,096
1881.....	430,042	22,052	469,479	2,914,009	624,736	8,274,760	1,886,350	114,394	27,800	379,640	164,000	4,210,562	301,000	19,818,824
1882.....	398,945	22,254	478,903	3,380,806	726,946	8,724,067	2,039,067	120,064	24,778	435,478	176,261	4,697,296	330,000	21,554,865
1883.....	422,627	17,814	481,686	3,469,718	783,433	8,665,769	2,069,430	139,920	24,306	522,400	176,456	4,669,038	313,000	21,755,597
1884.....	430,534	22,706	509,510	3,600,613	750,812	7,936,715	1,871,537	124,363	18,405	539,621	194,725	4,163,434	301,000	20,463,975
1885.....	464,737	24,379	527,526	3,687,434	712,876	7,534,117	1,630,648	159,225	15,991	499,097	215,687	4,109,238	261,000	19,841,955
1886.....	442,457	18,052	530,948	3,528,660	701,677	7,121,910	1,516,574	148,000	12,291	485,313	234,667	5,774,262	298,000	20,812,811
1887.....	456,625	20,712	612,436	4,023,953	755,781	7,680,470	1,567,622	165,000	12,265	511,777	192,753	6,519,822	301,000	22,820,216
1888.....	457,052	19,685	667,116	4,337,121	826,850	8,126,953	1,683,349	165,000	12,538	586,121	204,106	6,593,574	352,000	24,031,465
1889.....	420,665	15,060	740,268	4,524,558	832,226	8,455,989	1,733,964	197,874	13,473	617,012	238,810	7,725,300	362,000	25,877,199
1890.....	456,103	23,750	926,723	4,658,451	787,836	8,030,681	1,962,196	170,782	14,346	666,273	299,107	9,349,946	524,000	27,870,194
1891.....	490,913	23,074	1,004,745	4,641,217	684,126	7,524,561	1,897,389	149,249	11,930	617,145	304,701	8,412,348	410,000	26,171,398
1892.....	485,664	24,167	1,014,252	4,937,460	753,268	6,816,603	2,057,389	134,299	12,729	630,790	309,857	9,303,512	437,000	26,916,990
1893.....	453,421	21,356	1,159,704	4,986,002	745,264	7,088,622	2,003,096	134,563	8,038	663,345	318,902	7,238,494	442,000	25,262,807
1894.....	462,809	21,174	1,312,760	5,380,039	818,597	7,546,179	2,069,714	123,798	10,329	742,372	329,985	6,763,906	450,000	26,031,662
1895.....	462,930	23,220	1,431,105	5,464,501	829,234	7,826,714	2,003,868	179,752	9,213	778,510	349,163	9,597,449	413,000	29,368,659
1896.....	494,418	25,670	1,841,362	6,372,575	959,414	8,798,236	2,339,537	100,786	6,987	816,967	400,815	8,761,097	437,000	31,354,864
1897.....	538,197	32,812	1,835,647	6,881,466	1,034,732	8,937,208	2,484,191	146,940	8,393	887,945	420,478	9,807,123	450,000	33,465,182
1898.....	531,766	26,668	2,195,042	7,312,766	982,748	8,769,249	2,534,427	113,492	12,387	957,836	469,404	11,962,317	587,000	36,455,102
1899.....	497,727	26,612	2,684,360	8,143,132	1,036,185	9,454,204	2,567,388	113,071	19,218	996,385	471,279	13,843,183	860,000	40,712,744
1900.....	526,868	31,002	2,876,297	8,520,540	1,018,507	9,052,107	2,699,424	91,126	23,990	1,000,207	455,558	14,014,475	850,000	41,160,101
1901.....	528,375	31,085	2,830,109	7,880,087	764,180	8,055,505	2,388,823	135,600	25,000	1,030,200	451,327	16,137,710	1,024,000	41,282,001
1902.....	538,113	29,561	2,563,421	8,529,900	1,069,050	8,818,408	2,404,974	259,440	24,500	991,827	435,404	18,107,470	1,075,000	44,847,068
1903.....	506,825	23,012	2,420,582	10,017,901	1,216,513	9,078,023	2,840,517	302,657	28,250	970,332	415,549	18,298,432	900,000	47,019,098
1904.....	528,525	16,166	2,962,159	10,103,941	1,307,399	8,699,661	2,999,787	283,819	27,600	988,364	387,501	16,761,931	1,000,000	46,066,853
1905.....	539,437	22,407	2,100,000	10,987,623	1,310,290	9,746,221	3,077,000	305,462	31,300	1,119,614	421,282	23,361,576	1,010,000	54,082,212
1906.....	604,789	15,865	2,334,135	12,478,067	1,431,160	10,311,778	3,319,032	387,500	30,450	1,222,230	419,691	25,713,557	1,000,000	59,263,254
1907.....	615,778	15,100	2,753,120	13,045,760	1,427,940	10,082,638	3,588,949	385,000	32,000	1,383,524	440,237	26,195,341	1,000,000	60,965,387
1908.....	567,821	15,000	2,733,000	11,813,511	1,206,440	9,438,477	3,391,150	375,000	32,500	1,466,897	522,974	16,190,994	1,000,000	48,753,764